

In Comprehensionis dei Genitricis Virginis Immaculate Nominati
Ad S.^m D. N. Alexandrum Papam 7.^m

Serio I.^m

In qua Presentantur Instrumenta pro utraque Parte que desumuntur
Ex Decretis summorum Pontificum, Bullis, seu Privilegiis, Determina-
tionibusque Conciliorum.

Caput I.^m

In quo Aliqua scito signa referuntur ad manifestandam intentionem
Austoris gravitatem, et difficultatem huius Propositionis.

1.º Pacem et Veritatem diligite ait dominus omnipotens huius verbis: Nos admonet
Pia Mater Ecclesia volens inter suos filios, et Vinculum charitatis permanere, et studij
Inquirende Veritatis non deficere, innuentibusque dubiis, alterum alteri non opponi, ac
proinde posse Contrarietatem dictaminis circa aliquam Veritatem reperiri cum uni-
formitate voluntatis interopinantem Vinculo pacis inuiolato perreuerante, contingit
ita (et alia omittam) inter Paulum, et Barnabam ait D. Thomas 2.^a 2.^a q.^o 37. art.
1.º ad 3.^m. Contrarij sunt sacra pagina Act. 15. ibi: facta est autem Dissensio, ut
discederent ab invicem, et Barnabas quidem cum Marco navigaret Cyprus.
Paulus v.^o electus ista profectus est, tractis gratijs dei a facibus, rationemque assignat
D. Thomas in Corp. ar. 1.º Dicens q.^o Concordia, que est charitatis effectus, est unio vo-
luntatum, et unio opinionum.

Ecclesia

D. Thomas.

Act. 15.

D. Thomas.

Sed q.^a multo magis voluntas ita amore proprii dictaminis afficit, utq.^a dictamini con-
trariatur, sibi ipsi Contrarij reputet, et ut inquit Gregorius 15. in epist. ad Thimotheum 2.^m
Aspernari Regem, que enim opinionum Dissensio est, fieri potest animarum contentio,
Cum magnificum victoriae genus plexusque videri ibi, quid in stragemque venit de
aliorum ingenijs triumphare. fit inde et. Ut et Diversitate, seu Contrarietate
Opinionum, etq.^a Dissensio et Contrarietas voluntatum oriantur. Unde et discordia, conten-
tiones, Dissensiones, et scandala, ubi in hac Disputatione experimur. quapropter App.
Sed et huiusmodi damnis obviare volens, ex quantum commode fieri potuit, locum
ad inuicendam Veinatem relinquere, pede tenim procedens, sua decreta circa
hoc edidit, iuxta etigenq.^a temporis prohibens, ^{vel} precipiens.

Gregorius 15.^m

1.º Namque S. 9.^m (de quo et alij infra latius) precipit utriusque partis def.
Sensuibus, ne se iniurijs afficiant. Pius 5.us ne impugnarent vbi vulgus admet. Paul.
5.us ne publice Sententia aspiantur, ac tandem Gregorius 15. hoc id
ad

S. 9.^mPius 5.^{us}Paulus 5.^{us}Gregorius 15.^m

ad privata colloquia extendit, q^d etiam ex simili^{bus} locutionib^{us} scandala, et discordie, orie-
buntur.

2 Accipere est, et alibi Annam defensoris sententia negat, ut contra sententiam
a primat^u sententia diffinitus damnationis innire a sede Vpp^{ca} flagitant,
quotidie que id exprecant, etiam si iam ipsam intra claustra religionis ordinis
Preg^{is} quib^{us} solum licet de illa interire dinoscere, reclusam videant.

5 Considerans igitur hoc negotium magni ponderis esse, Romanamq^{ue} celestem,
non nisi ~~per~~ post maximam theologorum discussionem, ad diffinitionem similium
Bañez questionum procedere, adeo ut P. M. si. Dominicus Bañez sacre theologie primarius
Professor in Universitate Salmantin. ad. Predicat. 2^a 2^a 2ª art. 10. sub. 2°
ad q^m argumentum dicat: Dicendum^{us} videtur, q^d requiratur diligens inquisitio, ut
Pontifex potius definiat quid sit certum secundum fidem. et infra: Quorum simile-
quum. Deno, et successorib^{us} Concilium illud ex q^d nullo modo possent negligenter esse
in adhibenda necessaria diligencia. Et rursus q^d adhibita tali diligencia nullo
pacto possint errare in definienda reut. fidei, errore culpabili neq^{ue} inculpabili.

6 Hec inquam Considerans, et et alia parte aduersus silentium ere positum
ne auerata de Virgine fuisse impecato orig^{is} corruptam, nec de hac opinione ali-
quomodo agatur, Vniuersitate que salmantinam à me iuramento defenden-
di sententia negatiue proposuere, antequam gradum Bachalaureat^{us} in artium
facultate acceperem. Verumque in eodem gradu Bachalaureat^{us} in theologia,
idemque iuramentum Celisq^{ue} Cordubensem et egre, cum paterione Canonice
Magistralis mihi tribuisset. hinc indeque impulsus, Itaumque exolens con-
altiare. Et cogitavi sic me in hoc tractatu gerere.

7 Deceat munus relocatoris affixim^{us} ^{et copiatius} opinionis assumere, fundamenta suius parti^s
referendo, ut ex his, quid iuris ad sententia diffinitus hec pars ha beat, dignoscatur.
Sicque quantum mea interest, inquisitio hec procedat. Vnam ad investigandam
Veritatem breuiat^{ur} Vpp^{ca} E. cui immediate hunc tractat^{um} committo, ut Sanctitas
sua ipsum corrigat addendo minuendo, uel dispensando tam in Distinctionib^{us}, que
in iuramentis super hoc edictis, siquid fuerit, Conuenientib^{us} indicauerit, eiq^{ue} finis operis
est inuestigatio Veritatis, quam nec Distinctiones Vpp^{ca} E. Veritatis precludunt, nec
iuramenta debent impedire, maxime in his questionib^{us}, in quib^{us} de Diffinitione fidei
Itroquerim^{ur}. siquid autem contra predicta dictum fuerit, Roman^{us} Pontifex, cum quo
loquimur, uel auferet, uel dispensabit, eo ipso q^d ipso sciente, et descendente opus
hoc typis manderet, uel ipsi tractat^{um} hic legam, et Regi noia culpa immunes
reuerabit.

8 Antequam ad alia procedamus, in quo si. Constat, Breuiter et ponam, nimirum
in eoq^{ue} sententia negati^{ua} affirmat animo B. V. in eoq^{ue} instanti, in quo fuit corporis
in fuita

In sua simul habuit gratiam sanctificantem, que cum incompatible sit cum peccato originali. sit inde ut in nullo instanti verificetur. B. Virginem habuit peccatum orig.
sed siue ab eo praeueneratam p. Domini sui, et filij meritis. Sent. 2. v. a spiritualia
asserit Animam B. V. siue in 1. instanti suae animationis corpori infusam
nudam, et absque gratia iustificante. Unde in illo 1. instanti habuit Carentiam
iustitiae orig. et gratiae sanctificantis, ac proinde peccatum orig. Postea v. uel in instan-
ti immediato 1. instanti, uel statim post 1. instanti infusio animae, quamcumq. et lo-
cum potuit gratiam accipere quae peccatum orig. et eluit, et nunquam sanctificauit,
ipsam deo gratiam reddidit, et hoc est auertere B. Virginem in orig. peccato siue com-
ceptam.

Ad uerendum etiam partes huius litris. Nunc B. Virginem et una parte, et alique
Sanctum, seu Authorem sententiae asserit. et alia, sed ipsas solum opinionem inter
se, quarum aliqua est uera, et altera necessario falsa, quae autem illarum sit
vera, nondum constat. Unde nec cui faueat B. Virgo, quae si uult iustificationem,
quem de facto accepit a filio

Cui opinionem faueat
B. Virgo, necita.

Legimus etiam, q. dum heeres sub Innocentio a exisset, tam defensor sententiae Negat. de defensoribus
quam Authorem sententiae asserit. esse amicum, et ductorem Virginis, dummodo priuilegi. sententiae sunt amici
um. Auertant iudicando se uerum dicere, et priuilegium negent existimando franc-
tate ueritatem. Et ratio est manifesta, q. uti omnes sunt amici Dei, cum in
hoc ipsum non offendant (loquens secundum prohibitionem de scandalo) hoc ipsum de-
queuit. Initio. Trauenimus. Constat, q. et eoq. Vtque et opinio probabilis,
quam sequens nulli peccat. q. etiam sunt amici Virginis. P. d. d. q. uoluntas
Virginis est valde conformis uoluntati diuinae, aqua nec in minimo decedit, sed
semper amat, q. deus amat, et odio prosequitur, q. deus displicet. q. si peccata de-
feruntur ei uoluntate et amicitia Dei in separantia. q. nec a uoluntate et ami-
cia Virginis, siue sententiae neg. 3. siue asserit. 3. teneant. q. opime admonuit
S. Damascenus lib. 1. c. 1. d. d. fidei cap. 16. loquens de sanctis his uerbis: quibus
enim ubi deus colligit eisdem serui quod ipsius oblectantia. quibus autem deus offen-
ditur, ipsi deus ipsius etiam amicitia offendunt.

Defensoribus
Virginis

Trauenimus

S. Damascenus

Et S. Bonaventura in 3. d. d. 3. q. 1. in fine: nec huic obiciant Acti. Bonau-
li: potius enim intendit et eludere exordium, ne quos credat Virginem sanctificantem
de conceptu. quam erga Virginem deuotionem noxam minuire, cui nulli potest
minimare deus, ita tamen q. nihil credat de ea, q. sit contra ueritatem, et sanctae
scripturae, et fidei prophetiae, quae omnem deuotionem noxam, tam erga deum, quam
erga Mariam debet precedere.

S. Bonaventura

Opponamus exemplum, uti in theologiis ualeat etiam ueritas huius capi. Unde
ge aliquo, qui desiderans sive, an aliquod Regnum sibi iure pertineat, con-
gregaret Doctores, theologos, et Iurisperitos, agens cum suis erat, an tale
Regnum sibi deberetur. alij affirmabant, aliter negabant. Indignaretur
ne

Exemplum sen-
sibile.

Ne vnde Rex cum doctis Regibus illi tale Regnum. Minime q. talis doctores
Secundum q. ipsi videbatur, veritatem dixerant, quam supponit Regem et quere
Si v. talis Rex agnosceret illor abis, qui sibi Regnum debui aueruerant, n. ita apud
se sentire, sed ab venerabilis Regis, vel ab alium fuis ita contra propriam mentem
Consulere, indignaretur iure, et si insui fauore sua placita dicerent. Certum
est enim illis imo si inspectu suo iure proiceret, tamquam adulatores.

B.V.M. 13

Disputationem q. de privilegioceptionis de V. animalemus casus: Regina
Celi fuit modo antale privilegium fuerit sibi collatum vel non; hoc q. eue sub Con-
fessionaria inter doctores charolles videt. an scilicet tale privilegium debeatur,
vel n. ipsi, fuit dicimus de Rege consulente. Si omnes q. sentunt, dicunt, et q.

Adulatorum

italij negent ipsi tale privilegium, et alij concedant, nulli ratiocin. neminem respuit,
q. ipso videt Veritatem Amatorum, quam etiam ipsa semper amat, ut potest Mater
Veritatis. Si v. aliqui contra propriam mentem illud ipsi privilegium Conce-
derent, abque dicio respiceret, ut adulatores. Unde inquit d. Th. 2. 2. q. 115.

d. Thomas.

art. 1. ad 1. perinet autem ad adulationem, si quis velit aliquem laudare,
inquit n. est laudandus, q. forte mala sunt. Secundum illud: laudare peccator
in desiderio anime sue, vel q. n. sunt certa. Secundum illud. Celentia. 27. lex.
mon. ne laudes virum, et iterum Celentia. 11. n. laudes virum in specie sua. V.

Celer. 27.
Celentia. 11.

Guillelmus Lorus

deatur Guillelmus Lorus in 3. di. 3. q. 5. in fine tractando de frag. Duphones
dicens: Denique sciendum est homine esse testimonium veritatis, ac proinde eum, qui quemcumq.
salutis, vel incertis laudis honorat effusi reum salutis, vel certe dicitur testimonij:
q. Virum omnis spianis magnopere fugiendum, et ante se fect testimonij sancti

S. Bernard.

Bernardi spirit. 179. dicens: ut valde honoranda est (inquit) Maria Domini. bene
demonis, sed honor Regis, id idem diligit; Virgo regia saluo si eget honore, velle
Cumulata honorem titulis, denique de quolibet sancto dicendo. Etiam si contra Sen-
tentia ipsius dictamen proferatur, propter eandem rationes.

19

Infertur et dictis tenore v. nunquam q. cum de hac materia tractat dicitur
ingenue q. sentit, q. eum de huiusmodi quer. fidei determinatio peratur. Si
aliud dicit, et aliud sentit, mentium in regnum, et quantum est esse fallit q. d.
nam, q. n. tantum de illis, qui in m. a. summa Pontifice consulunt, et in.
terrogantur, intelligo, sed etiam de alijs, qui alibi, vel ubi quere, et agunt.

De regum.

q. etiam horum dicta pro ea parte, qua faciunt ad definitionem allegantur.
Iste in decret. caus. 11. q. 3. habetur: quicquid metu cuiuslibet potentis
qui Veritatem occultat, vitam dei super se promorat, q. magis timet hominem,
quam deum. Et post pauca v. et q. reus est. Et qui Veritatem occultat, et qui men-
tium dicit, q. et ille proditor n. vult; et iste nocere desiderat. Et Capib.
nobis timore i. b. dem: n. solum ille proditor est Veritatis, qui transgrediens
Veritatem, palam pro Veritate mendaciter loquitur, sed etiam ille, qui n. libere
Veritatem pronunciat, quam libere pronuntiare oportet. aut n. libere
Veritatem

qui Veritatem
Proditor

Veritatem defendit, quam libere defendere ducit. Probitur et Veritas. folio 19.
Nec tollit peccatum cum metu, vel amore, aliove respectu fiat, q^d cum mendacium
sit intrinsece malum nullo titulo valet honestari. Mendacium autem, si malititer,
et proprie est loqui vel dicere contra id, q^d sentit, sicut in re verum sit, q^d loquitur.
Sed dicitur. Semus canum, q^d aliquis sentiat sententiam affirmativam in hac questione
esse veram, post etiam, et diligentissimam examinationem questionis. Si tunc
talis Decretis Parisiis de scandalis prohibita sententia affirmativa avertere,
nec de ea aliquomodo agere, et minus aliquo iuramento iuraverit, vel
etc. seu alterius iuramentis sententiam negativam avertere, perjurare, offendere
teneat, quomodo ista talis poterit veritas, quam sentit dicere.
Fator me hac difficultate usque modo oppressum, et q^d etiam si circa hoc
Viri docti consuluerim, n^{on} tamen acquiescit intellectus. Nam si dicat, q^d potest
loqui probabiliter iuxta aliorum sententiam, n^{on} videtur sufficere, q^d audienter non
tamquam alienam, sed tamquam propriam recipiant, et forte movebantur
eius auctoritate. Unde fallit, ut ad iuramentum alteram partem, cui forte eius ducti
auctoritate et audienter adhaerent.
Dicere etiam potest et praeparare q^d loquitur probabiliter tantum ad iuramen-
ta defendenda sententia negativam obligant (de quo postea, cum de illis agatur)
et videtur sufficere, q^d debet dicere, cui adhaeret, quamvis utraq^{ue} sit probabilis.
Recurrere ad Summum Parisiensem tum n^{on} est facilis via. Tum etiam si periculum
moris instet, n^{on} potest veridiciter adimplere. Et si decedat a loquie declaratione,
relinquit in re gravi damnificationem sententiam, quam veram iudicavit. Ad
eum modum quo si aliquem reum vel carere iudicatum, quinquam dicat
sententiam iurari iurare, cum tamen ipsum innocentem indicaret, vel saltem
nocentem, n^{on} sciat, teneat iuramentis assertor veritatis propalare, vel ma-
nifestando innocentem illius, vel crimen illud sententiae avertendo, si ita
in rei veritate in sui estimatione habuerit, maxime talis eius dictis
et auctoritate ad illum innocentem damnandum essent virum. Cumq^{ue} sententia affirmativa
contra claustra religionis dominice reclusa invenitur, et contra illam
sententia damnationis iurari potest, astat, ut quicquid pro illa, vel contra
illam deponuerit, teneat quid sentiat, et ea certitudine qua sentit, loquamur.
Vt tunc quae rationem sui testimonij subiciat, ut et illa deducit quam tunc
fidei suae depositioni sit adhibendum. Praeparatq^{ue} fallit etiam in eadem
re gravi, etiam si eius dictis, et verbi sententia alteram nunquam averteret
nec publice, nec occulte, q^d ut iam diximus et decretis. Utique reus est, et qui
veritatem occultat etc. quidq^{ue} faciet talis decernant.
Deducit etiam res, ut nunc tantum n^{on} sufficere quemlibet quamlibet harum
opiniorum

si sufficit sup. sent. 9. Opinatum Aueru sed ultimus requirit, ut exprimat qua certitudine, cu probabili-
 dicere, sed requiritur. tate id sentiat. Et ultimus quib. fundamentis mouetur, q. et his dubitat an sit
 fundamenta propo^{ere} ~~erit~~ Quibus ratione uel alio motuo, quantum q. huius questionis penetrantur.
 multoties enim magnadignitas n. est iuncta cum Magna Scientia, et e contra,
 et equanimus alia, doc. potest huius questionis parum studio retinere. Ingerit
 21 Si v. alius me n. attribue omnia fundamenta sent. affirm. uel n.
 qui tunc it addere. Sanseuue fundamentis sent. negat. Virum fuit, addendum q. a liquo,
 dictis, addat. Vel quantum iudicauerit, addat in domino, n. enim mihi opposita, sed me
 iudicat ad plenam plenam Inquisitionem veritatis huius questionis. totum
 tamen opus Attente legat, q. forte alibi reperiet, q. addendum putat.
 22 Apponamus etiam claritatis gratia hoc exemplum: Duo contra unum
 Conser. Imaginatur, et ille unus vno ictu obijt, comprehensum que sunt illi
 duo a iudice, et in carcerati, interrogati. Vnusquisque sub iuramento, negat
 Utique se illum hominem interfecisse. Et cum n. sit in homine intersecto nisi
 vnum vulnus, et arma vtriusque aggressoris fuerint reposita eiusdem
 qualitatis, et quantitatis, aperte constat de crimine, n. v. de delinquente.
 Certum tamen est vnum duorum esse interfecitorem, quis autem eorum sit,
 nescitur. In hoc igitur casu sicut diligente indagatione, quis eorum sit
 Interfectus, inueniri n. potest. Iuriconsultus docet uti quantum ore dam-
 nandum, q. dum non constat quis eorum innocens sit, quia n. non s. aliquis
 eorum damnaretur sub hoc dubio, potest contingere, ut innocens damnaretur.
 Iuriconsultus.
 * Iur. Trahanus q. minime est vitandum. Vnde Iuriconsultus statim enim ex remiguntia reliqui
 leg. abente s. ff. facin. nocentis, quam innocentem damnare. nec recte petere damnationem ali.
 de p. m. Ariduo enim in particulari, dum n. constaret quis eorum reus esset, et pediret q. a veni.
 Secundo recipit. taty indagatione, si quis aliqua. Instrumenta, uel probationes habuerit, maxime
 pro illo, qui magis amicus dicitur inueniretur.
 23 In frequentia q. agit de damnatione vnius harum duarum sententiarum in qua
 ite constat esse eorum vnam illarum esse falsam et damnabilem, alteram autem veram,
 et diffinibilem, et vique modo n. constat quoniam illarum sit falsa. Et vtriusque vna allegata
 plurima profferunt probantia esse innocentem. Pro altera v. est silentium vniuersum
 defensorum, quia propter hoc aduersus nec liquod prejudicium veritati, uel indagationi
 veritatis irrogatur, quantum mea interent vitare conat allegatum hoc pro sent.
 affirm. Conspicere de ex q. et ut nec iura iuramenta ante. etiam pro defendenda
 sent. negat. nec Institutiones vtriusque. Aliquomodo tamen transgredere, solum
 cum verba beatitudine loquor sanctissime Pater, qui potes solo audiri in omni
 supradictis impedimentis dispensare, et me immune a culpa reddere.

In quo quasi in Compendio allegata Principaliora sententiae affirmantur.
Continetur.

Ut Sanctitas Vestra facilius principaliora huius questionis sententiae affirmantur allegata audire
possit, illa quasi in Compendio in hoc capite includere volui. quodlibetum igitur hoc,
Item Conceptionis Dei Genitricis nominavi. Unde in his ea quae ad hanc doctrinam
conducere possem adduxi. In 1^a namque secunda ^{novum} in quinquaginta ^{capitulum} distributa
omnes Institutiones Parisiensem, et Conciliorum Directe, vel indirecte ad hanc quae
pertinent adduximus.

Compendium totius
operis.

In 2^a vero secunda Officia divina ad eam conducentia in superius revelationes, et mi-
racula adduximus.

In 3^a autem secunda Quatuor Epistole, Privilegia Regum, iuramenta Universitatis,
Ecclesiarum, et alia huiusmodi praeparavi. Insuper aliqua opera sanctorum, vel
Austorum, quorum opera non parum aspernunt, sed etiam, quae omnia ideo ad Tueram
praedestinavi, ut et ipsi constanter fideles, et iuxta mentem Austorum verba fuisse
a nobis ponderata, multum enim pendet intellectus verborum et doctrinae operis. Unde
auctoritates saepe, et Confusiones, et equivocationes parviunt.

Quia tamen determinationi Ecclesiae Romanae semper ut standum placuit in secunda
9^a quid Ecclesia Romana circa hanc questionem decernit et planare, cui decerni sunt,
quam in angustia differentia, alia namque in ordine ad assertionem, alia vero in ordine
ad celebrationem, et hinc concernentia. Sed 9^a canonibus ad doctrinam naturae, ut inquit
Philosophus in addenda doctrina est incipiendum, et ea quae circa assertionem, et disputa-
tionem Ecclesia Romana decernit, sunt nobis notata, ab illi incipimus; non enim sunt con-
troversiae, nec opposita, quae circa celebrationem stabilivit, sed potius conducentia ad eo-
rum intelligentiam; placuit tamen prius revocare testimonium Concilii Basiliensis in Concilio Basiliensi
factum sententiae negare. multum adduximus 9^a praeter alia defficientia latere ibi
relata in Concilio Lateranensi in Ordine habita 11° 6° Sub Julio 2° Cecephali
Vocant illius fautores, damnari ab Eugenio, ut constat et 11° 9° eiusdem Patri Concilio Lateranensi.
Veniunt Concilii. Et in Concilio Lateranensi sub Leone 10° Secunda 11° ibi cum ea
omnia per translationem eiusdem Basiliensis Concilii per Praedictum Eugenium Papam
9^m etiam per decursum nostrum factam in Basiliensi Concilio, seu per
Constitutiones, quae praeparatae sunt huiusmodi translationis Concilii amplius appel-
lati in. Maxebatur, facta et tunc ac proinde nulli nobis habere potuerunt.
ipsum autem Concilium Basiliense 36. Secunda decernit de tempore 17. Septembris, Concilio Basiliensi
Cum die 25. Iunii antea decessissent Eugenius 9^m Verum Pontifex, ut con-
stat Secunda 39. quoniam autem et defficientia utriusque partis postquam Concilium
Basiliense contra Papam se exivit, remanuerunt et seniores eiusdem Julij
a nobis adductis, constabit.

nec

25° Nec Vallet respondere dicendum, q. licet illa determinatio Concilij Basilienis
per modum Concilij non sit absolute roborata, per modum tamen alterius Congre-
gationis magis est facienda, cum in illa convenirent homines docti, et in dignitate.
Constituti, et Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, et alij.
6 Cum enim duplex sit Scientia, seu cognitio veritatis, una scilicet naturalis,
que remanet cum peccato, ut inde monetur, et hereticis patet. alia v. que solum per
Revelationem suam habet, qualis est veritas huius questionis. Unde fit index circa hanc
Veritatem. Et ex quo q. a vero Vicario ipsi Basilienenses accessissent, verum hunc Revelatio-
nis Amittissent, et Insuper ut ceteri circa hanc questionem iudicandi, et nulli auctoritatis
Censendi. Idcirco enim, ut dicta sunt 29. de singularium favoris aperiuntur discipuli
Sensum, ut intellexerent Scripturas. Vbi Glor. Moral. ait. Et quo patet q. Sacre Sci-
pturę non possunt sufficienter intelligi, nisi ille aperiat, qui habet clauem David.
qui aperit, et nemo claudit. Vnde a liquo fundamento dicitur. Danus aperuisse
Scripturas Sensum, ut intellexerent Scripturas, maxime q. idem posent heretici
Dicere circa Decretum eiusdem Concilij Basilienis, contra auctoritatem Papę,
quomodo facto deposuerunt, et exarantur Concilij esse super Papam.
7° Qua propter in testimonio hereticorum pro sententia affirm. in vltimis, quamvis eius-
dem sint sententia. Vnde patet Gregorius de Valentia tom. 9. disp. 2. q. 1. de
Sacerdotio. B. V. parvo 2. col. 360 dicit. Et testatur quidem Inimici sen-
tunt minime illi fuisse ab orig. peccato purgati, sed incho. prout concepti.
8 Delictis igitur dictis Basilienis transiunt ad sententiam 2. quę post prædictam
Concilij Constitutionem circa hanc questionem edidit, cuius circa assertionem questionis
duplex distinctio solet allegari eiusdem Concilij Præsentis, quarum 1. dicitur
edita anno 1481. In qua specialiter damnantur auctores delicti Romanam
Solum spirituale Decretum celebrare, q. n. reperitur in alia Institutione Præsentis
vini. Vbi tamen pro babitur, præter alia, et ipso lib. monumenta minorum
dicto, qui occasionem equivocationis dedit, prædictę Institutionis a potius hanc
esse, eo q. sententia 2. Solum vnam Institutionem, cuius vni sit Præsentis edita
In qua quamvis ad assertionem statuit in esse hereticum vel peccatum mor-
tale quamlibet opinionem huius Invenimus tenere.
9 Inquis. uero implicitè hec omnia decernit. q. neutra harum duarum
opinionum est erronea scandalosa temeraria, exorta proxima, prout auxilij offendit,
et prædicta distinctio. Improbabilis, q. opinio cui aliquid Epithetum horum conveniret, esset peccatum mor-
tale tenere ipsam, maxime in rebus pertinet ad cultum. Vnde in re gravi sequi
sententiam improbabile; in rebus moralibus et penam mortale. Et quo eo q. habet
q. tenere aliquam et huiusmodi sententiam nec est peccatum veniale, q. cum sit
in re ita gravi, si aliquid peccatum esset, lethale fuit.
10 Post prædictam Institutionem Alenica 6. a liam edidit, cuius vni est
illius qui. Contra defensionem vnius partis. Vnde in innovat, nec addidit
aliquid

Aliquid speciale supra Institutionem hanc nimis precedentem

Folio 21.

Sequitur postea Concilio Sard. q. approbavit Institutionem Art. 9. Unde nec
Innovavit circa questionem, ut evidenter constat et Pio 5. Postea sequitur in Institut^e
supra specul^e; ubi explicans Institutionem sui Predecessoris, volens eam in
robore permanere, in superius et decretum Concilij Tridentini ait: Liberam facul^t
tatem unicuique relinquentes opinandi in hac p^{te}, prout vel magis pie, vel magis
probabile esse indicaverit. Inquis verbi maxime ponderando et Epithetum,
q. unicuique opinionem tribuit Pius 5.us

Concl. Trident.
Pius 5.us
supra specul^e.
facultas opinandi

Prohibuit tamen defensoribus utriusque partis in lationibus, et actibus publicis,
ubi conveniret multitudo hominum, et mulierum suam sententiam affirmare, aliam
impugnando q. tamen in veteri in universitatibus, et capitulis generalibus. Neutra opinio
ubi conclusiones defendit solent. ubi enim singuli reliquit unicuique sententiam. Ex hunc
tam contrariis impugnare, dum tam neutra, ut eam ea damnet.

Sed q. et aversione opinionis a sum. daretur scandala in populo Epiano
Paulus 5. Prohibuit illius aversionem in actibus publicis illa dicitur q. in
p^{te} Regis Ladislaus. ^{vel p^{te} q. in latione in consuetudine} Gregorius 15. etiam a primata colloquia, dicitur
etiam scandala detendi, ita ut nulli crederet, nisi cui per sanctitatem suam
fuerit specialiter concurrendum p^{te} dicitur sententiam affirmare avertere. quam facultatem p^{te}
post. Dom. Gregorius 15. statuit ad. P^{te} d. interire solum concierit, ut dicit
et Institutione eiusdem, cuius unitas est. Etiam p^{te} d.

Paulus 5.us
Gregorius 15.us

Post hec emanavit quoddam decretum P. P. et generalis Inquisitionis
quo precipitur ne Epithetum inimiculatione conceptioni tribuatur, sed virginis decore.
Riter a lig^{is} sanctorum, tandem ut audirent inuentionem, duoq. transiunt per athen-
na, deducta, quorum unum sanctitatem veram audiret tenere, alterum v. ge-
neralis ord. Prefatus currodice.

Decretum Inquis.
Romane

tandem anno Domini. 1661. die 2. Decembris. emanavit quoddam Institutio ve-
re sanctorum, cuius unitas est. sollicitudo omnium, que quidem constitutio. et q. in auct^e
facultate opinandi in hac Inventionem, siquidem est innovatio alicuius Instituti-
onum, hanc facultatem concedentem, et precipue Institutionem Art. 9. quas sanctitas
vestra ut fauere sententiam affirmare. etiam innovat, quasque Pius 5. et q. innovat
in d. Institut. supra specul^e ait. Liberam facultatem unicuique relinquentem
opinandi in hac parte, prout vel magis pie, vel magis probabile esse indica-
verit.

Alexand. 7.us
Institut. Sollicitudo
omnium
Pius 5.us

Et dicitur circa facultatem opinandi in hac Inventionem deducta intelligentia Senatus Romane
Senatus, quo Romana Ecclesia, ut Magistra aliarum hoc ferum p^{te} d. pro
p^{te} d. collendy. Sequitur enim evidenter et dicitur in propositum huiusmodi ferum
collendum in senum alicuius harum duarum opinionum, nam in senum alicuius de-
terminata hoc ferum collendum p^{te} d. collendy, cum iudicij eccle. et infallibile, in
Canonizatione sanctorum in relinqueret facultatem opinandi contrarium

Senatus in celebrat.
huiusmodi ferum
Pius 5.us

16 Et probabilis. quam facultatem expressit Dns 8us Super Speculo.

17 Nec valet distinctio, seu dictio, quae arripitur, q^d in celebrat^o tali festo, ut
Solutio, et eius
Impugnatio Ministri Ecclesie tenere se conformare cum Ecclesie sensu, seu opinione, licet
ut praesumpta possit contrarium opinari, et in hoc sensu esse intelligendam
facultatem opinandi. quam in hac controversia Summi Pontifices concedunt.

18 Nec valet inquam praedicta solutio, q^d eo ipso q^d aliquis indicet iudicium
Eccl^{ie} esse infallibile, etiam ut per personam praesumptam, indicat q^d Ecclesia in tali iu-
dicio nec fallit, nec falli potest. q^d etiam ut per personam praesumptam nequit contrarium opi-
nioni adherere, nec illi indicare probabiliorum, etiam enim proferre iura-
tum proprium in certitudine iudicio Eccl^{ie}. Videamus Cap. 19.

19 Reveniamus v^o ad separationem Institutionis Summorum Pontificum circa celebra-
tione huius festi. Et 1^a sit Constitutio Graue nimis edita anno 1983. (nam alio Graue
nimis edita 1981. n^o est authentica, ut probatum Cap. 10. et 18 huius 2^{ae} Sessionis)
In qua illud ingerit difficultate, unde licet q^d Summi Pontifices reddunt rationem,
quare damnet, ut excommunicationes, ac falsas propositiones asserentes esse hereticas,
et peccata mortalia tenentes sent³ neg³ festum Conceptionis celebrantes,
audientis quae sermones. In quib⁹ B. Virgo a quo orig^o peccato concepta prae-
cabatur. hanc rationem subiicit, cum Ecclesia Romana de Immaculata
Virginitate Conceptionis festum Solemniter celebrat, et super hoc speciale, ac pro-
prium officium ediderit. quib⁹ verbis videtur aversere Ecclesiam Romanam,
ut Magistrum aliarum festum Conceptionis Instituit in sensu opinionis negat³.

20 Ceterum ex dictis circa assertionem, et facultatem opinandi in hac controver-
sia ab eodem Summo Pontifice antequam educta Ecclesiam Romanam festum n^o Instituit
Conceptionis in sensu opinionis negat³. Ut iam ponderavimus. Unde de officio, de quo
ibi loquitur Summus Pontifex, n^o est illud officium Mozarabum, de quo ipse Pontifex
inquit. Cum praesentem faciem fuisse ordinatum a Leonardo Mozarabio,
sed esse illud q^d erat in corpore Gregoriani Romani, q^d quae ad litteras de illius
scrip^o 2^a, in quo omnia erant de officio Nazarii. B. V. Mutato nomine Na-
zarii in nomen Conceptionis, praefata lectiones, quae erant de consolatione facta
Helio et Joban, de praedictorum in naufragio demerito, et de leuita uxore,
quae postea abtulit Dns 5us et loca illarum alias ex sacra scriptura collo-
cauit, et ex sanctis Patribus.

21 Hoc autem officium est indifferens ad utramq³ sentent³. ut praedictis constat,
et evidenter constabit. Unde ratio Summi Pontificis talis. Intellegitur Ecclesia
Romana ut Magistra aliarum festum Conceptionis, et proprium officium Instituit, quo in
sensu opinionis negat³. potest festum Conceptionis colli. q^d dicere q^d si attendimus
sunt heretici, vel peccant mortaliter, ut excommunicationes, et falsas, alia Ecclesia Rom.
tribuit et facultas ad hereticum tenendam, vel peccatum mortale mittendum, in institu-
endo festum, cuius cultus compatibilis erat cum heresi, vel peccato mortali.

Hoc

22 *For idem ipsum dicere potest, tum q. si Celeria Romana, ut Magistra aliarum*
in sensu opinionis negatur, sedum propositum collendum, ergo ut Magistra alia.
rum Celeriaum. Sentz neg 3. tenetur. Et Regia dicere q. tenentes predictam opi-
nionem sunt heretici, uel peccarent mortaliter, si solum esset error, sed etiam
heretici et perperam contrarietas simboli fidei: credens sanctis charitatis, et opposito-
riam Celeriam etc.

23 *Item etiam nam si in predicta ratione asseruisset Summus Pontifex, q. Celeria*
Prom. ut Magistra aliarum per dictum factum se institueret in sensu opinionis
negatur; iam talis opinio esset canonizata, et Regia dimittente procederet in aug-
mentanda ratione, quare scilicet opinio affirm. nec sit heretici, nec peccatum mor-
tale. Solum enim ait: Cum nondum sit ab Celeria decisa, nam etiam non est de-
cisa ab Celeria per fidei determinationem, q. Sancti Dominicus et S. Franciscus
sunt in gloria, et tamen esset peccatum mortale. Contrarij asserere, q. est decisa
ab Celeria per Canonizationem. Et Regia illa uerba Pontificis, ut recte conclu-
dant opinionem affirm. tenere non esse hereticum aut peccatum mortale. Debet intelligi.
Cum nondum sit ab Celeria decisa, nec per fidei determinationem, nec per canon-
izationem, uel aliud equiuale, q. amplius constabit et dicendis circa Institutiones
subsequentis Pontificis.

24 *Sed antiquam ad illa procediamus circa Institutiones cum preterita, in*
quam approbat officij Bernardi Nogariolii, in quo officio expresse fertur conag-
ionis B.V. in sensu opinionis negatur collitur. Videmus enim Summum Pontificem
si approbare ut uera contenta in dicto officio, tum q. solum ait: uita pia, pre excelsa
deuotam, et laudabilem ordinationem Bernardi Nogariolii. Utque epitheta
sufficiat probabilitas in laude, tum q. in predicto officio aliqua incerta reperitur,
aliqua tantum probabilia, aliquem que auctoritates aliquos sanctis attribuit,
que etiam dicuntur esse aliorum sanctorum, et in sanctis citatis non inueniuntur.
Quoniam etiam in predicto officio aliqui sancti citantur pro sent. negat. ut s. Bernardus
Thomas, S. Virelmus, et alij, qui ut probamus, ipsorum dictis. S. Bernardus
Sententiam affirmatiue tenuerunt.

25 *Item uiget officium Bernardini de Duris propter easdem rationes, et in ipso officio Bernardi*
ex eo q. in predicto officio asseritur S. Bernardus per mortem apparuisse cum S. Bernardi
macula, propter q. in uita sentz affirm. tenuerit, quam tenere non esse
peccatum mortale, (et Regia nec veniale, cum sit res gratuita) Item sicut que situr que
decequit. Deinde etiam, q. adducit auctoritates Mahometis in octaua eiusdem Turrecizmata
officij lect. 3. Cuius et Turrecizmata p. 11. cap. 10. inter alia, q. Mahomet
non uidetur habuisse fidem, q. Omnes ab istam in corruptis sua peccatum
orig. traherent, ut colligi potest et enonibz suis. Videantur alia circa hoc ipso.
Dicuntur a cap. 13. usque ad 23. Et Turrecizmata q. loquitur de Mahomet et uero.

Negue

** et si lo cap 30
in fine.*

26

27

Negue est inconueniens, q. Summus Pontifex approbet officij, quo cultus vltra
 Sententijs probabilibus turbatur, Cuius rei apponam exemplum, si Concionator
 aliquis coram Summo Pontifice in festo sancti Petri predicaret. S. Petrus exce-
 dere in gloria S. Ioannis Euangelistę, sanctiorę quę esse, ductus rationib; quas S.
 Thomas circa maioritate vtriusq; in sanctitate adducit l. p. q. 20. art. 2.
 ad 3. talis Concionator n. esset reprehensibilis, nec fideles collentes sanctę
 Petrum cum illa excellentia maioritatis. Unde ponet Summus Pontifex illi conue-
 dere officij, quo in hoc sensu sanctum Petrum collerent, et venerarentur.

27

hoc autem respectu B. V. n. haberet locum eo q. ipsa est canonizata cū illa in
 constantia maioritatis in sanctitate supra omnes puras creaturas. Unde nec
 licet collere aliquem sanctum, ut et ceteros B. Virgines in sanctitate. Nec id pre-
 dicare licet, nec opinari, nec asserere. Secus autem contigit inter S. Petrum,
 et S. Ioannę, eo q. neuter est canonizatus cum illo et eum in sanctitate respectu
 alterius.

28

Sic similiter dicimus in presenti q. si huiusmodi festum esset canonizatus cum
 illa constantia qualis in 1. instanti confirmationis n. liceret opinari contrarium.
 nec in alio sensu hoc festum collere, unde et facultate iam predicta opinandi dixerim opinari
 in festum, q. sicut collere S. Petrum, ut maiorem in sanctitate sancto Ioanne, et e. Itaq;
 neutra est canonizatus cum illa circumstantia excellencie; ita in presenti q. festum n. est
 canonizatus cum circumstantia qualis in 1. instanti confirmationis licet opinari contrarium,
 et in eodem sensu collere. Si autem hoc festum esset canonizatus cum predicta circum-
 stantia, sicut non est licet opinari, q. aliquis sanctę purę creaturę maior sit in
 sanctitate, quā B. Virgo, eo q. ipsa sit canonizata cū illa excellentia maioritatis.
 Ita n. licet opinari contrarium, si festum canonizationis B. V. esset canonizatum in
 sensu opinionis negatiue.

29

S. Thomas.

Nec obstat Prepositis q. Summus Pontifex, et Reges off. Eleuationis. officio Immac-
 culatę Deceptionis vultu fuisse, vel in sensu opinionis negatiue festum Deceptionis
 B. V. celebraret. hoc enim fecit, ut persona priuata, et ad succurrendas indulgentias,
 quas ipse, ut Pontifex eleuare concedit. Nam ut dicit S. Th. in additionibus ad 3. p. q. 17.
 art. 2. q. 2. Potest Summus Pontifex ut persona priuata succurre indulgentias, quasque
 ut Summus Pontifex concedit. alia quam ad hoc exspectari conditionis, quā in alijs.
 q. Autem Summi Pontifices, et S. Cardinales ante festum 9. mensis celebrant.
 in festo Deceptionis in sensu opinionis affirmatiue, et Reges etq; celebrant in eodem
 Petri Brixienis. Sensu; nam qui amittit alicui festo, illud celebrat. Probauimus et Iacobus de Valen-
 Joannes Bachonius in defensioe sententię negatiue. et Petrus Episcopus Brixienis, et et Ioannes de Dachne.

30

Julius 2.

Insuperque ceteris Romanis ut magistris alijs n. proponere fidelib; hoc fe-
 tum celebrandum determinare in sensu opinionis negatiue. Constat et tollerantia
 Pontificum Post hunc 9. mensis regentis, et ceteram doctrinam. Nam religio Pre-
 dicatory officij edidit sanctificationis B. V. in quo hoc festum colebat in sensu
 opinionis

opinionis affirmat. q. n. latebat Summus Pontifex, cum eip. frater ord. Pres. publice
hoc festum in sensu opinionis affirmat. predicant, q. que Pius Alexandrinus, Iulio Pius Alexandrinus
2. xerulit.

31 Illo quo officio religio Pres. sui vira (suetate in aliquibus paribus illo n. virentia)
quousq. tempore Julij 3. sui brevarij reformarent in quo officij sanctificationis
posuerunt, quam reformationis approbavit Julius 3. ut et eius virtut. Donat, et alij
Pontifices, quorum Distributiones actum sen. 1. a. Predictum aut officij sanctificationis
Secundum sententiam petentis a approbationis eius, edat protestationem sent. affirmat.
suet. secundum se utique sent. et ad aptabile, neutrum autem hanc appa-
baret Julius 3. si letitia Romana, ut Magistrat. a hanc ferri Comprehensionis
B. V. fidelis propinquit collendy in sensu opinionis negat.

32 Sequi fuit Doctor Pius 5. qui predictum officij sue religioni n. abstracta, verum Pius 5.
tamen in Institut. q. archiep. Brevarij Cardinal. Curia, in quo officij immua-
lat. Deceptionis continebatur, et decepto Anath. Tident. In herendo sectiones officij Dep. Brevarij Cardin.
Romae, quo Romana tunc utebatur letitia, mutavit, a Brevario que Romano offi-
cium Leonardi Nogaro hic expulit, precipiens omib. ut officio Rom. virentia
propinquit, qui brevaria approbata aliquando anteducto anno haberent, quo
facto non reprobanit celebrationis in sensu opinionis negat. sed aperte monstrabat
letitiam Romanam in propinquit fidelis illud ferum celebrand. in sensu alicuius
et su. duas opinionis, ut clare ipse explicuit in Institut. Super specul. postea edita,
qua facultate quent. Unicuique opinandi in hac parte prout vel magis prout
vel magis probabile esse indicaverit.

3 Et quo in festum certum n. ere eundem Pium 5. fixum ord. Min. virentia
Oculo Conceivire virentia officij Nogaro hic, seu alterius sub titulo immua-
tionis, tumq. eret. digressare ferum facultate in reformatione. Universalis facta a
viro Decretis Conclij Tridentini in herendo. tumq. q. Doctor eundem Pium 5. abia
Distributionis edidit, cum virentia ori. Super omni virentia, qua prohibuit omnia
alia officia B. V. preterita, que in Brevario Rom. continentur. Et Inquisit. Summ.
Pontifex in eadem Institut. Deoq. in imp. predictorum officiorum are prohibito-
rum dicatur fuisse ab ipso conceiv.

4 No. ipsum constat et eoq. usque ad Paulum 5. ut constat et eius virtut. que
virentia. Registr. edita anno 1617. Tunc Predictationis in Commissionibus publi-
cis sent. affirmat. predicare, q. n. licet si letitia Romana, ut Magistrat. a hanc
ferum Comprehensionis fidelis propinquit collendum in sensu opinionis negat.
Tunc enim predicationes Predicantes hoc festum in sensu opinionis affirmat. non
applicarent ferum let. fidelis, sed potius Conarum suaderent, q. Summi Pon-
tifices n. permitterent.

Quia et difficultas inquit post Gregorium 15. eoq. in ipso omib. precipit, Decretum Gregorij
15.

Ut in celebrat. officij Iuglionis B. V. in alio, quam conceptionis nomine Vterentia,
eog. Celeria Romana illo nomine celebraret, quib. verbis Verius Vtrumq. Iug sanc.
ificationis, quo fratres ad. Pred. usque tunc illud festum collebant, suq. Sententia
protestabantur. Et quo iudex sequi illum sensum, quo celebrabant fratres ad. Pred.
N. esse internum ad Celeria Romana, sed potius sensus opinionis negativae.

36 Ceterum nec Gregorius 15. hac Istituit. obiectum celebrandi propositum in sensu
Gregorius 15. opinionis neg. tantum, ut constabit et verbis eiusdem attentio consideratis, siuta
Etiam in precedenti verbis amoveret tenet opinionis affirm. & probare, veluti
quod primum illi inferre si in sequenti verbis immediate tam magnum primum
Etiam illi intubinet. ut impugnat. predicta ponderatur. Euer namq. peccata
mortale predictam sent. & tenere, sicut et sentire aliquem sanctum Canonizatum
in glo. n. existere.

Puis 5. 4. 37 Unde dicendum restat. q. siut Pius 5. precipiendo omib. Vtenti. b. b. b. b. b.
Romano, ut in celebrat. huius festi n. nisi nomine Iuglionis Vterentia n. absolut
facultatem induendi sent. & affirm. & probabilior, nec predicandi hoc festum in
sensu eiusdem Sententiae, et Itegra nec collendi in eod. sensu, ut ex eiq. Conitu.
tionis probauimus. Ita nec Gregorius 15. attendendo primum officij ad illor, ad
Gregorius 15. quos antea non extendebatur, et tali extensione n. absolut illis facultatem
opinandi, predicandi, collendi in sensu predicto.

38 Clarus hoc Constat et Epist. eiusdem Gregorius 15. ad Philipum 9. m. Hispan.
Gregorius 15. maximum Regem ubi inter alia hec ait: nequid tamen noui tanta in re Dece.
natura in frequentia. Monet tum negotij magnitudo, tum Romanorum Pon.
tificij Predecessorum Nostroy Exemplum. Spiritus Sancti enim vobis auscul.
tate. non humanarum rationum ponderat rem examinare debem, qui in
diuine Sapientie Cathedra Iphano vbi adeo profecti sum. quare una nonde
eterna Sapientia Ecclesie sue tanti mysterij penetralia patefecerit. in Dei Ho.
mansumque Pontificum auctoritate debent fideles Populi requirere,
sero que idem in Epistola ad Margarit. dicit.

39 Si autem Summ. Pontifex Gregorius 15. in predicto decreto edito die 29.
Maij anno 1622. declararet. Supraponueret fideb. hoc festum collendum
in sensu opinionis negativae. quomodo postea in sua Epist. edita die 29. Iunij. 1622.
amovisset re nihil noui in hac questione verissime suoy Predecessorum exempla requit.
et q. Spiritus Sancti nondum Eccl. sue tanti mysterij penetralia patefecerit. pluri.
mam enim noui pluraquam sui Predecessores Dequireret, & iamque Spiritus Sancti
sue Eccl. hoc mysterij declararet, sicut sanctitatis Sanctorum Canonizatorum.

20. Gregorius 15. Principium etiam Constat Greg. ipse Gregorius 15. Constat statim ordinis
Predicti. interire huiusmodi. questionem discutere. Ad quidem Dequireret
hec facultas, si iam Celeria Rom. suam esse sent. & negat. & declararet. quoniam
eodem

Eodem die et anno, quo predictam Institutionem Insuperius edidit, inquam predictam facultatem ordini Predicatorum Concessit. eodem inquam die et anno aliam Institutionem edidit, qua revocavit omnes Concessionem. Vnde vos oraculo factas, exceptis oraculis S. R. E. Cardinalis factis, et eorum manu firmatis. Institutio autem Insuperius dicitur Pontifex in specula. Unde colligitur ^{abstulisse} ~~insuperius~~ facultatem utendi officio Nogaardis Pio 5°. Tribuam ad defensoribus, lentius negatius.

21 Urbanus v. 8us. In ditione alias felic. xci. Gregorius data die 10 Decembris 1631. Omnes Concessionem. Vnde vos oraculo factas, nulla excepta, revocavit. quae res per manifestum aduocatum, ut vel et et exhibetur Institutio ab eius Pontificis Authentica in scriptis, qua conceditur Vnus officij Deplonis B. V. Insuperius: Sicut lium Inter spinas, uel aduocatum illi officij vram esse revocatum, datog. a lig. do Vnde vos oraculo fuerit Concessum.

22 Omnia Predicta firmat Decretum Generale Romae. Insuperius Prohibens, ne ^{Decretum Romane} ~~Epistolum~~ Epistolum Immaculatae tribuatur Conceptioni, sed Virgini, q. abque dubio non Insuperius. Et Rom. Ceterum et Magistra aliarum B. V. Conceptionem collendam, ut Immaculatae fidelibus praeposuerit.

23 Et q. in officio Conceptionis B. V. Vocatur Conceptione sancta, et in predicto Decreto praestibetur ne Immaculata dicatur, cum sanctum videatur huius Immaculatae dicere. plauit differentia harum vram exponere, ut constet quare vna Conceptione Conceptionem, aliud v. negatur.

24 Sanctum igitur potest esse forma sanctificans, ut ipsa gratia, et hoc modo certum est q. Conceptione B. V. non est sancta. V. Potest aliquid dici sanctum, q. subiectum est subiectum formae sanctificantis. Et nec hoc modo conceptio naturalis B. V. potest esse sancta, q. cum sit actio, uel passio quaedam, gratia ipsa non subiectata, sed in substantia animae.

25 Cum igitur conceptio naturalis B. V. sit actio, uel passio quaedam ordinis naturalis, et omnis actio, et passio a termino formali, sicut et species denominationem accipiat, sit indeq. cum terminus formalis huius Conceptionis non sit gratia sanctificans, sed substantia animae ordinis naturalis, ut hec conceptio cum proprietate verborum loquendo, non potest dici sancta, et ideo eo ipso q. in officio Conceptionis dicitur conceptio sancta, statim conceptio non pro conceptu naturali, sed pro conceptu spirituali, seu gratia, cui cum proprietate conuenit esse sancta et nominari tali, q. terminus formalis ipsius, a quo accipit species ^{et} denominationem, est gratia sanctificans, et sicut cum dicitur: hominibus ratione adiectum, perit. Et homo non pro effigie hominis, q. ipsi soli tale adiectum cum proprietate conuenit. Ita cum dicitur conceptio ratione adiectum, et conceptio accipit pro conceptu spirituali, cui soli cum proprietate adiectum conuenit.

Et autem aliqua conceptio ponit dici Immaculata, sufficit ipsa esse se macula non inferat, uel saltemq. terminus formalis ipsius absque macula ponatur. Unde si

Deus Adamum crearet integritate, et sine pacto transgrediendo, uel peccato orig. uel ins-
titutam originalis, sed solum naturam a quoque aliqua culpa nec gratia, talis Conceptio na-
* non vero sancta trahit immaculata dici potest cum omni proprietate. Cum igitur post peccatum Adm. in
propagati per generationis naturalem in art. dare medius inter habere gratiam in 1. instanti
animationis, et habere maculam peccati originalis. fit inde, ut Conceptio naturalis
n. terminetur ad animam carentem culpa et gratia, sed necessaria, si terminatur
ad animam carentem culpa, est ad animam cum gratia, et propterea dicta Conceptio
immaculata. Unde cum omni proprietate Verborum potest dici Conceptio naturalis
B.V. Immaculata per hoc ipsum q. animam 1. instanti animationis gratiam haberet,
q. terminus formalis illi, licet si esset anima reduplicatiue, ut informatam gratia, seu
seu forma iustificante, esset tamen anima, ut si habens maculam.

97 Conuenit igitur Celeria, ut Conceptio Sancta nominaretur, q. cum proprietate sermonis
de Conceptu spirituali est intelligenda, et apta ad celebrationem in sensum utriusque
sententiae. In sensu opinionis negatiue, ponendo illam in 1. instanti animationis.
In sensu v. sententiae affirmatiue, illi post animationem statuerendo.

98 Si autem ultra hoc ergo concederetur, ut Conceptio Immaculata diceretur, inte-
ligeretur determinate pro Conceptu naturali, et preueniret. in statu peccati originalis,
q. praeius terminus Conceptio Immaculata, cum omni proprietate de Conceptione
naturali intelligeretur. Nisi aliud exprimeretur et facultas opinandi, q. tunc contrarij
tenentes, Conceptiones spirituales gratie Immaculatae intelligerent, ut latius dicitur.
Unde et unus illius vocis semper fuit protestatiuus sententiae negatiue. Ut et Officio Vo-
gantis constat. Ob quam rationem illi vocem ab Officio Romano egulit Pius 5. u.
si q. reprobareretur sententia, quo plures fideles celebrabant, sed ut denotaret talem
sententiam in eo determinate ab Celeria Romana propositam si autem alius alij
ratione differentie inuenirent, illi libenti gratias agemus.

99 Emanuel denique Verus Sanctitatis Constitutio, quae in capite soluitur om-
Uleand. 7. u. nium, quam late 11. 1. a. explicuimus, quamvis v. a. tunc ad rationem cultus hinc breuiter
referemus. Aduert enim q. est verus pietas fidelis sententiae conceptionis B.V. celebra-
tionem in sensu opinionis negatiue. Et aliqui ita antiqui esse indicauerunt, ut temp.
Appostolorum incipere dicant. Non uero talia erant. in quodam libro, seu laminis
S. Eccliae Principali Appostolorum Episcopi celebranti, et Martyris in monte prope
Ciuitatem Granatensem in Hispania inuento, cum reliquijs eiusdem sancti, siue
quae ab Appostolis in Concilio congregatis decesserant. In quo libro, seu laminis
Ielabor hec verba fuerunt inuenta. Ut referant P. Ielada, et P. Velasquez
Velasquez de quo late cap. 38. 1. 2. Verba autem sunt haec: illa Virgo, illa Maria, illa
peruenata fuit a peccato orig. in 1. instanti suae dationis, et libera ab omni culpa,
et qui ita n. senexit, n. consequetur vitam eternam. Insuper q. hoc sententiae deplorationis in-
S. Iacobus. stituit in Hispania S. Iacobum Appostolum de quo 11. 9. cap. 37.

Extra

55 Eundem modum loquendi sequuta fuit Celsia Regia, ut constat ex Calendario Ragonum
Balendaxum à Genebrardo edito in quo die 9 Mensis Decembris festum Conceptionis B.V. ita proponitur
* Ragonum Conceptio B. Anne dei, et domini Anne, que celebratio non magis fauet sententiæ negatæ, quam
affirmatæ. Siquidem in eodem Calendario litteris etiam Concineis die 23 Septembris sic habetur:
Conceptio Joannis Baptiste, quo etiam modo interpretanda veniunt que de Celsia
Syræ, scriptæ est. æsequant, de quibus latè egimus lib. 9. cap. 36. et sequenti. Idem autem
Genebrardus ubi Supra ex Calendario Ragonum dicens Balendaxum Syrac cum Celsia
habet communia in præter hæc propria, interque n. ex conceptio parva B.V. ac præinde est inter
Communia et licet conceptio B. Anne.

D. Thomas. 56 Tempore autem S. Thome. ut patet quod lib. 6. art. 1. sic celebrabatur Conceptio B. Virg.
quamvis autem B. Virgo mori? Concepta, cadit tamen in utero, siue sanctificata, antequam
nata, et ideo circa celebrationem Conceptionis eius diversa conuenitudo celebrandi
moleuit. Nam Rom. Celsia et plurimæ aliæ Considerantes Conceptionem Virginis in ætate
sensu quo Conceptio peccato siue, festum Conceptionis eius non celebrabant. aliqui v. Considerantes sancti-
ficationem eius in utero, cuius tempus ignoratur, celebrant Conceptionem. ex hoc enim,
tempore S. Thome. q. 1. c. post Conceptionem, et animæ in fœtione fuerit sanctificata. Unde illa celebratio
si est referenda ad Conceptionem, ratione Conceptionis, sed potius ratione sanctificationis.
sic q. 1. si ideo celebranda Conceptio prædicta, q. fuerit sine peccato orig. Concepta.

Joann. 22. 57 cum Senus celebrandi adhuc perdurabat temporis Joannis 22. circa annu 1332. ut
Jacobus de Valencia, Petrus Episcopus Brixienis, et Joannes de Bachone tam testantur.
Petrus Brixienus q. Etiam testatur Albanus Hispanus Episcopus ord. Min. ad ann. 1332. in lib. De sancta
Joann. de Bachone Celsia, ubi lib. 2. art. 52. late probat auctoritate Sanctorum B. Virginis siue concep-
tæ, tam in peccato orig. ac præinde in hoc sensu debet intelligi celebratio ibi, vel illud
festum debet referri ad sanctificationem Virginis in conceptione, ut dictum est. et ita,
dicit Oratio, que dicitur in hoc festo Præmissis. In sancta Maria Maiori: Deus qui sancti-
ficationem Virginis ed. Sicut vidi, et audiui, quum ibi de ista sanctificatione præ-
dicarem in isto festo sanctificationis, q. sit in decembris ante festum Natalis per 19.
dies. Pro hac veritate facit illud Salomonis Proverb. 18. aufer aubigine est.

Proverb. 25 58 Tempore etiam Concilij Basiliensis, scilicet circa annu 1436. Celsia
Ecclesia Eiciendi- Gerundinensis festum Conceptionis celebrabat in Senariopinionis affirmatæ, ut capite
nensis. 39. Ser. 1. a n. 1. Vigui ad 8. m. Eciimus.

Sig. 4. 59 Pat. Constitutiones v. editas à S. Sede 2. q. in festum Conceptionis B. V. instituit,
ut etiam inquit Genebrardus Citatus n. 55. adeo creuit numerus celebrantium
in Senariopinionis negatæ. Vt non inueniant aliquam Celsiam, seu ordinem in sen-
sui opinionis affirmatæ celebrante. Nisi religionis Predicatorum, que per plures annos
vixit fuit officio sanctificationis in quo et prout præferebatur B. Virgine siue con-
ceptam in peccato orig. usque ad approbatum Julij 3. qui fuit beatus Pauli 3. in
Concilio Tridentino celebrato usque ad sessionem 10. ut ipse Julius 3. faceret in
Bulla

am
Vol. 26

Indulgent

Urbann 5.er

Stark & Linné

approbato Mo.

St. Nicholas

aliasque periculosas monitiones et nostra religione accece, ac praeiugie opinionibus Varijs
omnis suavitē, et breuiter veritate declarare nitantur, ut sic maior sit discipulorum
profectus. In lectionibus, Conserenjijs, et Conclusionibus habendis eadem sit ratio. Injsi,
ac in axum collegijs supra statum est. quid igitur vult dū illis verbis: qui opem
dabunt Sacram doctrinā a Sanctis Patribus, praeiugie ad. thoma docere, in sua subū-
endo suavitē et breuiter veritate declarare nitantur?

65

Quapropter Sanctitas Vestra impudenter dicitur. Solitudo nō auerit, q. Rom. Lelina,
ut Magistra aliam ferum Conceptionis B.V. fidelibus proponat collendū in sensu opinionis
negatiue. Sed q. fideles hoc ferum feri omnes in sensu opinionis negatiue celebrant, q.
est valde diuersum. Ceterum namque Rom. ut Sanctitas Vestra refert de Intemperie,
semperque Virginis Marie Concept. ferum solemniter celebrat. In qua (ut dicitur)
B. 9. a cap. 27. usque ad 29. vniuersa celebratio triplinis Conceptionis spirit.
seu gratie, ut obitum cultu seminalis Inxaharum actus, etiamque sub indi-
ferentia. quo sensu intellecta celebratione omnia consonant, nullaque est contradic-
tio inter celebrationem huius feri, et libertatem opinandi in hac Inouentia. Quia
que ad expositionem huius Institutionis Verge Sanctitatis pertinent, damus in hac
B. 1. cap. vltim. simul cum ipsa Institutione.

Argumentum
Sanctissimum

66

Cum quo firmamus argumentum Sanctis Patribus probantium Contra hereticos ce-
lebratione Natiuitatis B.V. ipsam fuisse natam sine peccato origi, q. nos opinionis non
admittimus Contrarij sensui, quo Ceterum Rom. aliquod festum proponit collendum.
Seu augiti, qui Confitendo Ceterum Romam proponere fidelibus festum Conceptionis
B.V. collendū in sensu opinionis negatiue. Ut exius praeiugie decerni Pontificij cogunt
fateri potestatem libet, ut persona primata Italicū opinari. hoc enim idem possent
respondere heretici ad argumentum Sanctis de assumptis et celebrat. Natiuitatis
B. Virginis.

67

Postquam in B. 9. Praecedenti probatum reliquum Ceterum Romam nondum aliquis
ex his suis Sententijs eligere, in sequentibus Sententijs proponimus motua, quibus decernimus
nari possit ad eligendam Sententiam ex his duabus.

68

Multis reuelationibus ostes fulia Sent. negatiue, quare ad Liberam dedimus
Urbanus 8. B. 2. Ceterum q. in proprijs et exemplaribus nō vidimus, in superque Urbanus 8.
in Instit. que vniuersis. Sanctissimum Dominum Nostrem sollicitē animā duxens et ita ann-
ibz. feria 5. die 13. Martij, quamque dedimus B. 1. cap. 50. prohibet nemina-
cula et reuelationes alicuius ad huc typ. etamine recipiant, et ceptis quibus
ibi nominatis, ideo illas sedis typ. etamine relinquimus, quatenus ad earum
auctoritatem, quamvis v. ad intentum, aliquodum propria exemplaria videantur,
certum aliquid suadere non possum, eoque multitudine citata reuelationes, que
vel intentum in seipso videri nō probant, vel sunt fictae, seu additae, ut in
presenti

impugnanti Inouentia et per hunc Sumus In reuelationibz citius pro sententia negat. quam Bl. 27.
propria et exemplaria, seu libri ad nostras manus perueniunt, ut sequentes reuelationes
Manifestant.

1^a Est reuelatio quedam facta Aetio, et relecta a Joanne 39. Patiarach. Hierosolimit. reuelatio Heli
adducta in notis ad litteram B. 2^a cap. 2. que reuelatio pro sententia negat. adducitur, cap. 1. n. 5.
Cum tamen potius faueat sententia affirmati. Vicia enim illa loquendo de B. M.
que in fabula iam in suo ore erat munda a omni peccatorum. Sed de ea. Et infra:
Beata tamen Maria de hoc mare sicut natura humana cuncta sunt orta, quem
quia in suo ore non fuit onerata amaritudine delictorum, sed inuita illius noue-
culi fuit seuis per immunitatem peccatorum. In quibus uerbis salum dicitur q. B. Virgo
in sua matritate. Et uero non fuit onerata culpa, denotata tamen q. antea illam
habuisset illis uerbis. iam in suo ore erat munda a omni peccatorum. Hinc et
illis Joannis 15. iam vos mundi es in propria sermone, quam loquor iam uobis.

2^a Sit reuelatio S. Briggie, cuius liber reuelationis, et nunc etiam addit
vel uisus reperitur. Constat 1° et ipsa approbat. in principis eiusdem libri posita
et in ueritate adscripta. Nulla enim dicitur q. tales reuelationes debebant appro-
bati, q. Erant conformes dictis Sanctorum, cum tamen ipse Turresemata in tractatu
de reuelatione. Inter alia dicit p. 13. cap. 30. sequentia in fine. Evidentia
quidem in superioribus monstratum est, q. nulla Sanctorum auctoritas ex qua expre-
sserit in proprio terminis, neque apud sanctorum inditum equivalentibus, q. Beati
in uisio non contrariet orig. peccatum. Si autem in reuelationibus S. Briggie repe-
riatur reuelatio, quod dicitur, q. B. Virgo fuit concepta absque peccato orig.
et har reuelationes approbaret Turresemata, et conformes dictis Sanctorum
esset in eodem libro sibi ipsi contrarius. q. vel tales reuelationes fuerant
posita addit, vel approbatio Turresemata est supposita, quorum quodlibet
reddi librum absque auctoritate.

3^a Tandem q. in predicto libro reuelationum S. Briggie. lib. 6. cap. 62. ubi loquendo
de tempore quo corpus B. V. in sepulchro iacuit n. 3. In persona B. V. ait: quidem
v. diebus corpus meum iacuit in terra sepulchrum, deinde cum multitudine Angelorum
sum fuit assumptum in celum. Reuelatio predicta inquit: Mater loquitur cum
quadam die v. diebus in lib. 7. cap. 26. n. 2. ait: Et tunc mortua iam in iusto sepul-
chro per 15. dies deinde fui assumpta in celum cum in finitum honore, et gaudio.
Contrariam autem sententiam tenet Celestia Prom. in 9. die infra octauam assumpti. Et hinc Prom.
B. V. in 5. lect. Post tres autem dies Angelico cantu cantante qui aderant
Apostoli. Cum unus Thomas, qui abfuerat post 3. diem ueniret, et q. dum
inuererat, corpus adorare uoluit. Tumulus operuerunt, sed omni ex parte sacra-
cia. Corpus nequaquam inuenire poterunt. q. predictae reuelationes contrariantur.
Sue Celestia, ac proinde in sunt S. Briggie, sed ab aliquo introduce.

Amadeus franj. 73. Hi etiam excludunt Revelationes Amadii Franciscani, q. ipse illi Amad. canus.

Corpus B.V. per is. haas, et q. Thomas Vpposolus inter fuit moti B.V. i. Cuius Contrarium in predicti lectionis Brebarij Promani Latetua Celestia

79. 3. q. Revelationes inquis B. B. Briggita dicit avertunt sentz negativam Committant a liquis Nationib, que a spiritu diuino, uel Angelis n. uidentur dimanare. Quas Propterea Revelationes in fauore sentz affirmz. in predicto libro habentur, quatum una refertur lib. l. cap. 2. ibi: Deur a diuinitate sua animz Aegram imminit Corpori, et mox anima cum poxe sanctificata est, ubi ly mox idem est q. postea. Iustitius thobig. 11. ibi: statimque lmi super oculos eius et felle isto Pisis, q. portas tecum, scilicet in quoniam mox aperientur oculi eius, et videbit Patrem suum lumen celi. Et in aspectu tuo gaudebit. Postea u. in eodem capite refertur Miraculum ait: Tunc lumen thobai de felle Pisis uniuert Oculis Patris sui, et subtrahit, quam similitud, fere horz, et cepit abigo et oculis eius, quam Membrana Qui egredi, quam apprehendunt thobai trant ab oculis eius, statim que visum accepit.

Thobig 11.

Alia reuelatio: 75. 2. habetur in eodem libro. Et inquit: Benedicta, et Venerabilis si tibi gaude etiam Virgo Maria, q. tui Corporis Caro sanctissima de Virgine Matrem iam in celo nouit et tunc, quilloque mortali, vel veniali crimine se videt maculatam aliquatenus esse, imo omnia opera virtuosa, tam charitatis, se nouit fecisse, q. dum et virtutis opportuit. sed summo honore venerari. Hec ibi: idem reperit in alijs locis lib. citatis. Et quib, maioris efficaciam accipit reuelatio S. Catharine Senensis pro sententia affirmat. et expone militantijs. Dato tamen q. utraque sancta predictas reuelationes haberent, illa reuelatio erat credenda ab eo dimanare, que magis conformis esset ree reuelationis sacre scripture, que est regula omnijs aliarz reuelationz, ut probauimus cap. 3. n. 5.

S. Catharina Senensis

Caput 3. m

Caput 5. m

77. Reuelatio v. facta Helmino Vobari suspecta reddi ex quibusd, miraculis cum pra relatio. S. Bernardus illam n. accepit. S. Norbertus nec libry illis imperfectum, nec epistolz, nec sermonz conceptionis Inquis B. Bernardo inuiniaret. Composit. Et Contrarij lib. v. cur deur homo tenet. Conuersa tamen intenty sentz negativz non probat. Tantum enim dicit, q. concepti B.V. celebratur officio Natiuitatis, inuicito nomine nomine Natiuitatis in conceptz, q. offiij indifferens ut ad vitam. que sententia, ut de celebrat. Cetero Romane dicit illo officio modo utentis.

S. Bernardus
S. Norbertus

Caput 6. m

78. B. Virginis apparitio S. Vlophono Archiepiscopo Tolitano, q. Caridam, quam in sacrificij Vterum donauit. n. q. conceptionis partum B.V. abique originali peccato deffendunt, sed q. perperam eiusz Virginis Virginitate contra hereticos propugna uit facta a b Celestia crediti in lect. 5. offiij eiusdem sancti. Alia v. S. Bernardus, et maucula quadam apparuit, apocrypha reddis. Illa v. que sancti Norberti refertur authentica non est, eodemque defectu apparitio S. Thomz laborat.

S. Bernardus
S. Norbertus

Miracula

9 Miracula v. que pro sent. negativa referuntur, dum per sedem hanc 3. n. sint approbata folio 28
idem non faciunt, ut et Institutione Urbani 8. relecta in hac 3. cap. 50. q. etiam statuit Urbanus 8.
Alexander 3. cap. audiemus de reliquijs et veneratione sanctorum. In speciali v. illud Alexander 3.
Miracula. q. ^{dictum} per motus Alexander de Alar, ut sent. affirmat. retractaret, surget, Alexander de
etiam relecta eorum eius narratores n. conueniant in tempore quo fuit factum, nam unus
dicit. q. fuit factum, adhuc secularis existens. alius v. q. fuit in fine vite, que attestatio
simili videtur attestationi senium Susanam de adulterio accusantem, quorum men-
tionem deprehendit Daniel cap. 13. Et eorum interrogati secum sub qua arbor Susan.
nam vidissent adulterans. Unus dixit sub Achino, alius v. sub Paimo Daniel cap. 13.

0 Miraculum v. S. Sidaci ord. Min. n. fuit factum in testificatione sent. negat. S. Sidacus
De Miraculis v. S. Iuxta remata, ut detulimus 8. 5. cum de illis ageremus ait esse
omnia, et alia, que ibi. videri possunt. pro Miraculis et reuelationibus notandus est casus
Iuxta remata:
Iaxus, qui contigit in 6. Synodo generali Constantinopolit. act. 5. ibi Polichronius
Casus Iaxus.
Monachus deceptor a demone, dixit sibi fuisse reuelatum ipsum dominum n. duas operatio-
nes habuisse suarum naturarum, sed unam tantum operationem. In fide cuius oblit
se mox suscitatum, q. postea licet conari fuisset adimplere publice, n. adimpleret.
Ara ad quibus demonis, ut contra veritatem etiam in conuicio et diffinit. facienda
de fide pugnaret. Referuntur in 8. 1. cap. 5. ad litem.

1 Vniuersitates, licet sent. negat. adhererint, talia probabilitate sent. affi- Vniuersitates
maius adhererant, ut celeberrime Vniuersitates in suis decretis expresserunt. Omnes
tamen (et etiam Episcopi) in Hispania exceptione patiantur, eo q. preuenierint Episcopi Philipus 3.
Regis Chaulis Philipi 3. Manifestantis sollicitudine sua, circa diffinit. huius miraculi. Hispaniarum Ret.
scripsit Vniuersitatibus, et Episcopis suarum Regnorum, ut suum assensum circa hoc miraculum
sue sanctitatis manifestarent. Constat autem Regem Philipum 3. pro sent. negat. stitisse
et diffinit. in hoc sententia sanctitatis sua perire.

2 Quo facto testificationis predictarum ad diffinit. aptam esse constat et cap. Venerabili Cap. Venerabili
de testib. et attestationibus ubi hic casus, seu species testis proponitur. Multi Episcopi et
Abbatibus et alij viri Religionis apud Antverpiam. in generali Capitulo congregati. Co-
munis Papa significauerunt, q. in eorum bene memoria. M. quendam Abbatis sancti
Marini. ord. Antverpiensis. Corisop. Presb. a domino multa miracula apparuerunt.
Vnde supplicauerunt eidem, ut ipsum cathalogo sanctorum faceret annumerari. Vnde
Mandaui quibusdam, ut diligenter veritatem inquirerent super ista, et miraculis. ad Canonizationem
dicti Abbatis, et eam sibi significarent, ipsi receperunt multos testes, et ex domino Papa
remiserunt. Dominus Papa inuenit ex relatione ipsorum inquiritorum, q. testes isti
n. erant recepti secus, et sigillatim cum diligencia, que solet vniuersis adhiberi.
Vnde non adhibuit fidem eorum diu. Et ideo mandauit Episcopis preueniens, quatenus
testes quos Abbas, et Monachi. Marini Antverpiensis. super vita, et miraculis
pie

per memorie M. Abbas Monasterij Supradicti duxerint producendos sigillatim, et se-
creto examine procurrent cum ea diligencia que solet, et debet in acceptis testum adhi-
beri. Vbi Glossa: Notag^r testes sigillatim, et secreto sunt examinandi, alias non
valent. Bernardus: Debent^r testes hanc Canonizatione deservientes ab omni
respectu humano esse alieni.

Glossa
Bernardus.

83

Inzamenta Un-
versitatum.
Cap. peruenit.

Nec inzamenta, que postea prebitur Universitates defendenda sent^r negat^r emi-
serunt, intento prosumunt, quin potius obstant et lapide peruenit de testib^r cogendis, vel
non, Vbi talis Casus, seu species tunc proposita: quidam nomine Joannes de S. Lauro
Accusatus coram iudice suo de simonia, et adulterio adstrictus per inzamenta quem-
dam, qui contra eum duendus erat in testimonium, q^d contra ipsum n^o deponeret. Dubitavit
iudex, qualiter aduersus eam sit procedendum, et an testis ille sit cogendus ad testimonium
proferendum. quoniam a Pap. quid iuris sit? Papa considerans, q^d nemo debet aduersarius
Instrumenta subtrahere, quorum appellat^r, et testes continetur, et q^d illoqui hoc facit, et qui
parem Copiam aduocationis subtrahit aduersario suo, iniquam ostendit a se hanc fuisse.
Respondet ipsum tunc Compellendum ad detegendum Inuentum tante Caliditate, et fraudi.
Notag^r nullus debet subtrahere aduersario suo Instrumenta, ne testes, vel parem
Copiam aduocationis, alias potest puniri a iudice. Item nomine Instrumentorum Inuenta,
Et testes Bernardus.

84

Per prefata v^o Inzamenta, si iurans teneat sent^r affirmat^r, de teste favorabili,
sit illi. Iurans, si sit indifferens ad utramque sent^r. De n^o Iurans, sit Contrarius. Si
aut^r sent^r negat^r defendat, precludit illi ad h^{oc}, ut postea opinione mutet, q^d contingere
solet, Cuius exemplum sit Universitas Parisiensis, que retractavit su^{os} Decretos, in
quorum erat Contrarius Doctrinae S. Thome. Gregorius etiam illerix Vithonensis Notag^r,
Aspans, Episcopus Vithonensis, licet in paradox. 1^a cap. 21, q^d de iure, datus in hoc
quodlibeto tenuit sententia negatiu^{am}, Similit^r que Parodra S. & cum maiori ad-
hesionem Cap. 6° in prologo. Hieronimus in principio Genesis, ut retulim^r S.
cap. 22. g^o 139. 10^a cap. 26. Authore 179. Tandem tandem Super Mach^o loquendo de tract.

Alphonius. 10.
179.

penam orig^{is}. In omnes inquit: Excepta Maria, de qua nec auerimus, nec negamus.
Et denique in rebus opinabilibus frequenter solet contingere, ut intellegi modum
modo alicui opinioni assensum. Plura alia ad id^e reperientur S. 5^a cap. 7°.
Vide etiam Capit. Venerabilis de testib^r cogendis, vel non. Vide etiam predicta
S. quomodo Joannes 22. Si posuisset vel precepisset, ut Universitas Parisiensis
iuraret defendendi animas n^{on} habere viros beatiss^{imos} ante resurrectionem corpo-
rum, et q^d nullus in predicta Universitate gradus acciperet, nisi prius predictum
inzamentum emisisset. Cum tamen Benedictus 11. Immediat^e sequi dixerit sent^r.
tenendam esse definiuit.

Joannes 22.
Benedictus 11.

85

E^t magis videt per silentij Inprimum sent^r affirmat^r. Et tamen magis
Inquitabil^r.

In iudicio quidam necesse est se defendere nequit. Unde tunc post predictum silentium de- fol. 29
 ponentes in fauorem sententiae negat. In ordine ad sententiam definitiua, et litem progre-
 ssamquam si non essent sunt iudicandi iuxta caput in nomine domini de testib. et attestatio-
 nib. Vbi gloria: si enim non potuit venire iuxta de causa de testib. non reputatur contumax.
 Et si tunc recipiant, (sicut testis) non valent si causam a bonis ostenderit, q. etiam
 sententia reuocaretur. de re. iudic. cum Bartholo. et ff. de damno infecto l. finita
 s. si forte, et ff. de iudic. si prius in se aut in fine.

36 Regnorum, Civitatum Populorum, fideliumque Conveniunt, quantum iubet Sententię
negate. pluribus ostendimus D. 5. cap. 8. ab illo enim Romana Ecclesia etiam
Canonizat. Sanctorum, Normam in debet denotare, quoniam prius precedente
approbat. Sedit Upp. In eodem sensu ad Canonizationem in denotat, ut constat
et Capite Audium de reliquiis, et Venerat. Sanctorum. Cam. Gregorius 15. et
Cicero in 39. Dicit q. eterna sapientia nondum aliter sue tanti mysterij pene-
tralia patefecit, absque fundamento predicti Conveniunt Populorum Divina in ea
Spiritu Sancto, tamquam manifestantur huius mysterij.

87 Expressè v^o excluduntur a 1° Augustinus in hac individuali materia de tract. 2° spec. 1° Augustinus.
can. originalis Ab. 2° contra Julianum huiusmodi. De reliquis sane in habes omnino. Quid
Petrus, Numquid, Irenaeus, Ciprianus, Presbyterus Olimpus, Hilarius, Eusebius, Basilius, Am-
brosius, et Joannes de Plebe fecerunt schollarum, sicut tu hanc locum in vestram uni-
versam conuerti sunt? Numquid milites? Numquid Scholares Auditoriales? Numquid
Venerabiles, et beatissimi, Iohannes, Coccius, Iohannes? Numquid Adolescentes et monachi dissolui?
Numquid postremo de qualibet manumque Clericorum turba in sunt, quos Urbana et ra-
gitant Vanitate, vel potius Vanitate contemnis, q^{uod} nondum possumus secundum Cethe- qui pro definienda
gorias Venerabiles sed dogmas iudicare et post pauca in Episcopis sunt deinde graues, sancti, Veritate sint
Veritatem a ceteris differunt, aduersus garulas Vanitatis, in quorum alione allegandi.
exultant Vanitatem libertate, quae tu ab omni iudicio tibi tibi, si potest inuenire, q^{uod}
species, si Episcopalis Sindus et tota in te congregaretur, innum Sitales posent
illius faules sedere, totq^{ue} nequissimi v^o tempore necant.

[illegible]

his etiam notis temporibus quomodo Decalimum sive Sanitatis fuerit intellectum Alexand. 7.us
Et transumptio Imprime Lingua Hispana, 9.^a Infine 1.^a Tersionis habetur, Contra bit.
In

Unus enim dicitur, qd. Leliana Rom. celebrat ferum Decembris in senio opinionis ne-
gatur, et alia b. Contenta. Et cum hac intelligentia publice populi in senio
fuit exponitur. Et propterea publice (ut plures fuit mihi delatum) in figura qualy
(vulgo manata) in curru quodam per calles publicas octo personis ducebantur, quarum
Vnus Verre Pontificia exarindus, sex v. a dextris, et sinistris Vestitu Cardinalis
induti. a Cur. v. in medio genu flexus habitus ad. Min. quam perent diffinitionem,
questionis, et Summus Pontifex annuens, quib. benedictura Vertram Sanitatem iam
desinisse quoniam, in qua intelligentia vulgus inuicem decretum accepit. Remedium
1. dicit. 63. cap. 9. V. Et Capit. 9. Sancta 1. dicit. 63. potest deduci.

90 Merito, quia Scelerum Papa 1. ut refertur dist. 62. ait. Docendum Populus, n.
Sequentur, nos quoque sententiam eos, quid liceat, quid ve n. liceat monere, non hic
Conueniunt prebere debemus. habet 3. inter decreta Scelerum Papa 1. tom. 1. conat.
edito Colonia Agripina 1567. Continetur 3. in epist. 3. Scelerum Papa ad Episcopos
Apulie et Calabrie.

91 Omitimus ab hac indita figura ducebantur, etque dirigere in hac Ciuitate, et in
his palenim, et in Valentinia, de quib. potius Sanitatem Vertra exhorfieri et melius cog-
noscant, quo spiritum agebantur, an illo. de quo ut b. l. uenit Parado. 1. et contra quod
Pius 5. super speculam.

92 Sancti 9. et Veteris Patris omni excepte minoris tunc ad Sententiam profe-
rendam in hac Diocesi est reuertendum, eorum dicitur diligentia et amantia
nam cum domus aperiret Appostoli Senum ut intelligerent Scripturas Luc. 24.
et spiritus sanctus illos omnem veritatem docuit Joann. 16. Vnde d. the. 2. r. 9.
166. art. 2. ad 2. m. ait. Docuit autem spiritus sanctus Appostolos omnem veritatem
de his, que pertinent ad veritatem salutis, scilicet de credendis, et agendis, non
tamen docuit eos de omnibus futuris quibus, hoc enim ad eos n. pertinebat secundum
illud Act. 1. si est Verum nunc tempora, vel momenta, que Patres potuerunt
in potestate sua, eorum Scripta sunt diligentia et amantia, ut videatur quoniam
et hic duas Sententias nullis continetur a.

93 Conueniunt patres in eo, quod verba in sacra Scriptura expressa verba. Impli-
cit v. Continetur suam sententiam de peccatis utriusque patris continetur plura que
testimonia pro sententia affirm. adducimus d. 6. 1. 1. tantum hic breuiter insinuamus.
1. illud Pauli 1. ad Corinth. 5. Si quis pro omni mortuus est. qd. omnes mortui
sunt morte peccati orig. ut exponit S. Augustinus, et alij l. l. Patres, eius vis in
eo sistens, qd. sicut in illa v. uersa h. pro omni B. Virgo inuenerit. Ita in sequenti.
qd. omnes.

Roman. 3. 92 Illud ad Rom. 3. Omnes enim peccauerunt, et egent gloria Dei, ubi cum by
omnes coniungitur cum verbo egent includit B. Virgine. Ita diuinitatem cum verbo
peccauerunt, maxime qd. egenia, seu indigentia proueniat et egenia dicitur in-
teligi.

30. *Intelligi. qd. testimonij etiam expendit in consilio Hieronymiano. Cito anohi. D. 3^a. folio 30.*
 cap. 10. nobiscumque ex eoq. sancti probant B. Virgine in solum in conceptu. sed etiam
 in partu fuisse Virgine et eoq. Vasa 7°. dicitur. Ecce Virgo concipiet et pariet filium; Vbi
 95 *Virgo* 7°. Virgo cum in troque verbo coniungitur, eandem significat. In utroque verbo
 habet. Videamus. I. Hieronymus, et I. Thomas 3. p. 9. 22. art. 2.
 3^m illud fuit 15. Deientissima ore perditum ad quam querendam dominum de celo
 descendit; si enim B. Virgo in illa ore perditum non perisset ad quam querendam
 non diceretur filius suus. Venire. Videtur et positiones sanctorum, aliorumque lib.
 Patrum, et Gloriarum addite cap. 2. 3. et 4.
 96 Sed q. Vpponit in solum in ipis intelligitur scripturarum acceperunt, sed
 etiam singulis exposuerunt, sancti Patres post ipsos sequi, ut ad Vpponit
 acceperunt, vel ut etiam a spiritu sancto illuminati sacram scripturam interpre-
 tarentur, ideoque Ecclia Romana in 8. seculi officij. I. Gregorij Nazianzeni. Can. Ecclia Romana
 dat ipsum et. B. Basilij huius verbi. ad studia sacrarum litterarum se conuertit;
 in quibus in cenotio per aliquot annos se exercuerunt, illarum sententia in proprio in-
 genio, sed et maiorem ratione, et authoritate interpretante.
 97 Propterea Ecclia in suis determinationibus semper docuit sanctorum Patrum et sequa. Sinodus Constanti-
 nopolitana 6. Sinodus Constantinopolitana 12. sub legatione Papae in decem. Sinodus
 no enim necesse est in solum secundum sententiam sequi sanctorum Patrum dogmata,
 sed et eisdem vobis vti. cum illis, nihilque penitus innovare.
 98 Et in eadem Sinodo. ^{Canon.} 10. Sed et non ad scripturas pertinens. I. Hieronymus a ligna exarata
 fieri, ne eam alia interpretentur, quam quomodo Ecclie luminaria, et doctores sui scriptis
 et posuerunt, et maiore et huiusmodi aequantia quam sique a se diuina, componant, necum
 quandoque ad id inquirent, ab eoq. conuenit existant. Aliud ex enim Ecclia a lignis
 veritates decernat, que expresse in sacra scriptura non inueniantur, neque in sancti Pa-
 tris decernunt q. multoties contingit, aliud v. q. aliquid decernat, contra q. sancti
 Patres tenuerunt, q. nunquam contingit, nec continget.
 99 1° v. sancti Patres sententia affixum tenuerunt. Per ex eoq. sancti Patres exponendo tes-
 timonia sacre scripture in B. 6. adducta vique ad numeros 15. Ita exponunt, ut solum
 ipsum et capiant in tractatione peccati origi. Et cum nulli auerant B. Virgine fuisse pre-
 servat in peccato origi. vel equiualeat sequi, ut argumentate. I. Bonaventura
 in 3. d. 3. q. 2. 1. sententia affixam. Et confirmat dictis sanctorum Patrum. In eadem
 que sessione late reuoluitur solutiones ad predictas authoritates, illas q. impugnauimus.
 Dicit enim Ecclia aliam ab aliqua vniuersali reddi quamvis ad aliam per-
 tinent. Vniuersale vniuersitate logica, ad cuius veritatem requiritur q. de quolibet
 individuo in particulari verificetur, et precludit locum requirit a his intelligitur.
 Exceptum

Glossa.

S. Augustinus.

100

Elevia Rom.

S. Bernardus.

101

102

Sanctorum Patrum

103

Acceptus, et Regia firmat regulam in contrarium. L. quoniam 12. §. idem respondit 23. l. ambulationis 18. §. si quis fundum (ubi Glossa) ff. de sum. instructo l. ereo 18. ff. de testib. uel cum Pater 12. in principio ubi Glossa et ff. de iudicio. Et ibidem etiam contrahendi peccaty originale. Etiam Iulianus de legibus admittit in omnes, ut referimus et S. Augustinus, eius mentem indagando 12. §.

Postquam S. 1. plures sanctos, et auctores reuelimus asserentes de Virgine fuisse in utero sanctificatam, sicut Joanne, et Hieronimo, fuisse a peccato purgatam, et mundatam. In quo modo loquendi etiam includimus Eusebium Romanam propter illud in hymno ascensionis: Tunc mundat caro. et illud in antiphona ad benedictum die Epiphanie: hodie sancta sponsa inuncta est. et eleuia, quoniam in Jordane sancti spiritus lucis eximina. Et q. in Octava assumptionis B.V. in 3. nocturno confitetur sancti spiritus lucis eximina. Et q. in Octava assumptionis B.V. in 3. nocturno confitetur sancti spiritus lucis eximina. Et q. in Octava assumptionis B.V. in 3. nocturno confitetur sancti spiritus lucis eximina.

Solum S. Bernardus negat peccatum Actuale B. Virgini, ut ibidem ponderauimus. Et q. in Predicto sermone asserit B. Virgine fuisse mundatam a peccato originali. Et ibi quoque ponderauimus 12. §. cum de mente S. Bernardi ageremus.

Ad autem predicti modus loquendi supponat distractionem peccati originalis in B. Virgine. Inter alia deducimus et hoc. In sacra scriptura mundatam a peccato vel ab aliqua macula dicitur ille, qui habuit peccatum, vel maculam de facto, et non videtur rationabile. Sancti Patres utraque verbi quoque cum proprietate acceptis sententiam affirmant, si sententia negat tenuerunt.

Postquam in Ser. 8. Cap. 1. 2. et 3. probauimus eandem esse doctrinam sancti Augustini, et S. Thome, earumque auctoritates in sequentibus capitulis, et in 12. §. de tubum sanctos Patres, Summos Pontifices Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, Patres Eclesie, Doctores Scholasticos, Doctores Iuris Canonici, et expressius loquentes pro sententia affirmata. talia quoque etiam verba impropria, et aliud significat. Accepta, et proque tamen sententia affirmata. quare adhibuimus a variis interpretationibus, que solent predictis auctoritatibus tribui, contenti solum cum eorum predictorum verba in sua propria significat accepta militent pro sententia affirmata. quomodo enim si contrarium tenerent. predictis verbis uterentur, et illam sententiam relinquerent, a bonis et propria manifestatione.

Vide etiam probauimus sententiam affirmatam esse sanctarum, et antiquorum Patrum testimonio sanctarum Augustini, Bernardi, Thome, Bonaventuræ, et Antonini, preter alios auctores id ipsum facientes. Aliqui alij de communitate, seu maiori probabilitate sententiam affirmatam. quorum testimonia reuelimus ibi tam et defensoribus sententie negatæ, quam et indifferentibus ad utramque, quam affirmatam tenentibus. Et quibus, specialiter et defensoribus sententie affirmatæ. Videndus est Scotus, et religio de rapina, Paterberg de libro Episcoporum.

ad.

Ad. Minor. & Ludovicus à Pazaris. Et inaccessib. Honoris Regine etaly. Et tenent folio 31.
Sens affirmatus Turrecremata Cardinalis Caietanus, Hispanensis, Alvarus Hispanus,
Ad. Min. Episcopus. Et Guilelmus Loric.

104 Proposuit pro Dicit defensores sent. & negat. ad hoc recurrunt q. si sancti modo
Vixerent, Sententiam retractarent. Et quidem si Eclesia Rom. festum celebrandum
proposuisset in eadem opinionis negat. In est dubium q. sancti illi subscribere, etiam
cum Eclesia nihil contra sanctos unquam definierit, vel canonizaverit. Et hoc
inferimus ipsam non proponere festum celebrandum in sensu opposito menti Sanctorum.
Cum enim sint testes ad talem canonizationem celebrandam etiaminandi, quomodo
Contra ipsam dicta Eclesia Romana sententia Contrariis canonizaret.

105 Ceterum celebrando, ut nunc celebrat hoc festum in sensu compatiibili cum vtra-
que Sententia, ut iam late probavimus. Sancti Linus Vixerent, adhuc non mutarent
Sententiam. ipsi namque non ob defectum devotionis ad B. Virginem illam tenuerunt
sed q. in Sacra Scriptura, ut à matris acciperent, continebatur. Unde iam vide-
ret Eclesiam indifferenter ad utramque opinionem, et ipsi viderent Sententiam
Conformationis esse Sacre Scripturae, et dictis sancti Patris decessit.
Contrariam, q. Eclesia semper id, q. est confirmans Sacre Scripturae, et sancti Patris decessit.

106 Poterat etiam contingere, q. videntes Populi ita affecti sent. negatius, qui quic ad
talem devotionis opinione probabili, sequenda ipsam opinionem in hoc sensu remanerent
ob vitanda scandala, Tumultus, et perturbaciones (ut modo faciunt Patres Dominicani) tam
interrogari in ordine ad canonizationem semper in sua sent. permanerent. Rebus v. ut
nunc Patribus pro sent. negatua non predicarent, et late probavimus d. 9. cap. 17.

107 q. 1. Sententia affirmativa sit valde confirmans Sacre Scripturae, et dictis sanctorum
Patrum Concordat et 15. locis Sacre Scripturae Interpretati et sancti Patris solus ipsum
Et cipienis a peccato, quorum numerus cum gloris, et authoris gratia est 6. Simul
que et traditione Eclesie ex. e. ex Romana Eclesia in Epistola S. Leonis 1. ad Leo-
nem Augustum, que in tomo 1. Conciliorum refferta ordine 95. et incipit: Proinde ve-
me. Et ex eodem tract. aduersus Euxarist. Eutychian, et aliorum hereticorum, qui incipit:
ad Eclesie filios. Et Veneto Manuscripto Vatic. n. 13. 16. ut reffert in Editione facta
Lugduni 1633. a theophilo Rainutio Societatis Iesu in fine folio mihi 186 vbi hec ait:
Fides autem charitatis singularis, atque vera incipiens impium, et exans iustum ad hu-
manitatis sue tracta partem in illo acquirit salus. In quo solo homo (ad marginem
alias se inuenit innocenter) inuenit innocens. Et ex alijs dicta d. allegans, et alijs
authoris eodem modo loquentis, quos in sequentibus citauimus, q. alijs Verbis magis fauo-
rabilibus sent. affirm. loquebantur. S. Leo v. in predicto tract. et caput 1. de leg. videri legi-
mus perque et locis Sacre Scripturae, et dictis sanctorum Patrum, et aliorum gratia
authorum illa interpretantur, asserentis que B. Virginis Mater sancti factam in vtraque
Sicut

sicut Joanne, & Hieronymo purgatam, vel mundatam, quorum numerus est 32. Merito
etiam Celsus Romanus retulimus Vocante redempte Ipsi mundatam.

108

Denique et alij loci sacre scripture interpretati a Sanitis, et gravibus Patribus et propriis
Assensu Virgine conceptam fuisse in peccato origi, vel quid equivalens, quorum
Numerus 119. Numerus v. omniū 208. quos omnes in propriis impressionibus vidimus,
vel ut citant a P. Ulva in suo sole veritatis, quorum exemplaria ipse vidit, vel
ut reperimus in Manuscripto quodam veras sanitati oblati, ut accepimus, retulimus.
Excludimus etiam ab hac nostra relatione, et tractatu doctores ord. Predicatorum,
qui post S. Thomam scripserunt, solumque retulimus illos, qui iam in dignitate Episcopali
simili, vel maiori collocati sui sententia libere proferre potuerunt.

109

Sententia quæ affirmativus esse sanctorum Patrum etiam stabilimus per 12. auctores
defensores sententia negatæ duos indifferentes, et viginti unum auctoribus defen-
soribus sententia affirmativæ. Inter quos aliqui Sancti Continentia, hoc v. communem
sententiam, vel quid equivalens stabilimus per octo auctores defensores sen-
tentia contrarie, per duodecim indifferentes. et sex duos tenentes sententia affirmativæ.
Numerus v. predictorum tertius est 57. Ex quibus 25. Averunt esse opinionem
sanctorum, vel quid equivalens sententia affirmativæ. alij v. 22. esse communem.
quibus addi potest Celsus Romana in Constitut. Super speculis ubi liberam fa-
cultatem unicuique relinquentes opinandi in hac p. prout vel magis primum
vel magis probabile esse iudicaverit. ut ex Gulielmo libro in 3. dist. 3. ponde-
ravimus.

P. 5.
Gulielmus

110

Et quibus etiam deducitur an P. Ulva in suo sole veritatis sufficienti funda-
mento notaverit, ut fides, adulteratus, chimæricus, non comparentes, vel id
non asserentes, sed per potius aliquos contrarius dicentes, auctoribus quos refert, et
nos citamus de 9. a cap. 21. usque ad 28. cum loci ubi citantur, ut et ipse,
quos nos adducimus, an cum fundamento id dixerit. prudens lector adjuvat, simul
que illos quos nos invenire non posuimus, listis inveniret unum vel alterum sententia
tribuit, ut verba ipsorum monstrarent. adjuvando tamen cum impio
fuerit inventa post Concilium Basiliense, id est post annum 1493. et secundum
aliam sententiam 1497. quo tempore hæc controversia inter vulgares ^{iam} sequebat;
valde attentè inquirenda sunt Manuscripta ante impressionem facta, ut ipse
constet an fideliter opus fuerit typi-mandari. Insuperque impressiones antiquæ
etiam diligenti sunt inquirendæ; namque aliquibus impressionibus id, quod
in antiquis pro sententia affirmativa imitabat. in modernis pro negativa
inveniri, n. v. e. contra

111

Proponimus etiam rationem efficiunt pro sententia affirmativa. Assumptam, et eorum de-
cimum incarnationis prope prius situm peccatum originale in omni ab Adam ^{hæc} deinde deinde
tribus

Altera; quatenus sunt in Virgine puerum integritate paxiipes, ita nihilominus et in antea-
pam resurrectione merito videantur equales, nec sit in resurrectione. Diversitas, quibus tanta
fuerat Unanimitas Conseruationis in vita et. sed B. Virgo fuit xeruitata abq3 inuenerat.
9. et Beatus Ioannes secundum. Petrum Damianum, saltem probabiliter. Quatenus de
peccati origi. preperuat. dicitur nequit. 9. non est bonitatis et preperuat. ad inueneratione
ad preperuatione a peccato origi. Ita et Hippomano Ita et Hippomano referente sancto.
Ambrosio. p. 1. folio 360.

Hippomans.

Radiorproqua
in opinione

116. Deinde preperuat. ab inuenerat. corporis B. V. adent tradidit. Antiqua ut fateri
Celeria Romana et S. Ioanne Damasceno in 9. die infra octauam assumptionis B. V.
Sed 9. Nullusque sanctus, seu Author quem ego viderim inuenit Contrarium asseruisse,
sicut aliqui sub dubio rem reliquerunt. De preperuatione et a originali nec est traditio,
Insuper nec aliquis sanctus inuenit ex his quorum opera sunt nota et indubitata, Virgine
ad totum (ut inquit S. Bonaventura) arietem B. Virginis fuisse immunitatem a originali
peccato. idemque potest deduci et dicitur n. 108, 109. et 110. specialiter et Ludouico a
Parano defensione Contrarie Sententie.

117

Sicut autem pro sententia negat. plures auctoritates sacre scripturę referantur quasque recitamus
B. 10. incip. a capite 1. Virgine ad 12. Inijciendo ad illi venter. Genesij 3. Inimicitias ponam
et a Virgine ad collationem 1. ibi. et per eam xeruitati et. null tamen et Doctoribus
Celeris tam latine, quam exese quorum expositiones ibidem recitamus, predictas aucto-
ritates in fauorem sententie negatiue interpretati, quoniam potius aliqui in fauorem sententie affirmatiue.
Illas intelligunt, ut intuenti constabit.

118.

Sancti V. et antiqui Patres, qui allegantur pro sententia negatiue. usque ad numerum 12.
recitamus a cap. 13. Virgine ad 17. Includimus. ipsi autem obumbrant verba generalia
proferunt, quę cum dictione peccati origi. etiam verificanti. ut ibidem ostendimus.
12. V. Auctores cap. 10. relati auerentes B. Virginis esse superioris omni creaturae
Verificantia etiam cum dictione origi. quomodo enim S. Petrus superiora infimis Angelis
et Virgine ad superiores euectus fuisset, nec quomodo Deus ex hominibus ruinas Angelorum
impleret iuxta illud psalmi 109. Iudicabit in Nationibus, implebit ruinam, nisi homo in
peccato conceptus Angelis inferioribus, qui nunquam peccarunt, superiorum in gloria
reperirentur.

psalm. 109.

119.

Auctoritates et Auctores, Virgine ad numerum 32. sequentes relati cap. 1. et 2.
Auerentes B. V. M. S. Immaculata, etiam non probant intentum: Constat namque Titulus
B. S. Immaculatam Virginis M. S. vocat, cum facultate opinandi in hac dictione, et
et paulo antepredicta verba puerus recenset baptizatus, vocat innocentes immaculatos,
puros, et innocios, a deo quę dilectos. Hoc ipsum probat Editum Generalis Inquisitionis
Romane, prohibens Epithetum Immaculata coniungi Conceptioni, illumque Virgini
Concedit.

120

Auctoritates V. et auctores citati cap. 23. et 24. Virgine ad numerum 26. dicentes B. S.
Virginem

Virginem pueri liberam, vel liberatam ab omni peccato, satis ibidem explicamus quomodo
existit cum distractione peccati origi, et quomodo si loquatur de B. Virgine in sua
Conceptu parvula.

121

Reliquos auctores arguimus ad numerum 17. ibidem exponimus cap. 15. et 16. aliqui enim
ut videtur, et S. Theodorus, Vellarmus, et alij et preterea invenimus pro sententia negativa
si verba adducta sunt fideliter translata, q. duo propria auctores antiquos, quorum ope-
ra vel recentia sunt inventa, vel recentia typis mandata, q. et experientia constat.
Solent impudenter, vel alij ad impressionem concupiscentes totum vitare, indicantes se de
giurum preterire Virgini. Imprimisque contrarium attentè legere, q. in aliquibus et his
auctoribus citatis conueniunt, et in aliquibus reperimus si ita se habere sicut propo-
nebamus. aliquos etiam ex predictis pro sententia affirmatiua citamus. Ex quorum collatione
pro qua sententia melius investigabitur.

122

Auctores ad. Pred. pro sententia negativam usque ad numerum 198. referunt ad. Alia
quorum nomina eo modo, quo a predicto auctore citantur, retulimus cap. 17. Improprio
fonte si vidimus omnes. Aliquos autem et his pro sententia affirmatiua retulimus, et cepti isti, qui
intra claustra religionis obierunt.

123

Propter eandem rationem omniū etiam referre auctores sexaphe religionis, qui
etiam intra claustra sunt mortui. Et alij autem retulimus usque ad numerum 69. sanctos, sum-
mos Pontifices, Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, et citant ad. P. daza ad. Min.
tamen S. Franciscus etiam fundator magis fauet sententia affirmatiua. Scorum inter
Scholarum retulimus 10. 9. in fine. Omnes alij Scholasticos patet ibi citatos, simul
que Concionatores omniū. Et n. enim ad id propterea, que citamus cap. 7. 8. et 9.
10. 5. et per ea, que citamus, ratione 10. cap. 31.

124

Ad. Liberam fecimus tria capita et lib. 7. de arcanis charoluz Veritatis statum
Patri Decretali ad. Min. ut et ipso constet voluisse defendere opinionem, quam
et ex concilio reprobat S. Thomas. Et Hugo de 1.0. Victor ad hoc, ut probaret,
Cabalinas Iudeos pro sua sententia opinionem. Pro quo videndus est S. Thomas in
3.0. Dist. 3. q. 1. aut 1.0. ubi adducit Magistram Sententiam et Hugonem de Sancto
Victore ad. 1.0. de sacramentis p. 1. cap. 7. si longe a principio.

Aug. de 1.0. Viet.
1.0. 22.0
31. 1.0. 1.0.

In ultimo v. Capite, quasi compendione et resopere, sequentes 22.0. Beduini
1.0. Sit. Neutra ex his duabus sententiis est ab eadem definita. hec 22.0. constat et dilu-
in toto hoc opere, et habetur ex quibus in Institutionibus Pontificis, et dicitur. neque enim va-
que ad verum. Aluando. quare ad hoc ex edimus 1.0. 1.0. et late ponderauimus 8.0. 4.
2.0. 22.0. non est peccatum mortale tenere aliquam ex his duabus opinionibus.
hec 22.0. etiam constat, et habetur ex quibus in Institutionibus.

Alexand. 7.0.
2.0. 22.0

3.0. si est peccatum veniale tenere aliquam ex his duabus sententiis, hec 22.0. impli- 3.0. 22.0.
cite conuenit in predictis Institutionibus, et in 1.0. q. cum sit res gratia, et si aliquod pec-
catum erit, erit leuiale. 2.0. et dicitur. Super speculum, ubi conceditur facultas
opinandi quamlibet partem huius diuisionis. Sed eadem non
conceditur facultas
capit. 3. fol. 33.

Pius 5.0.

* 5^a 22° Neutra
 et his opinionibus est
 impia. hec habetur ex
 Veritate.
 4^a 22° Neutra et his opinionibus est exonea. hec habetur expresse in Distinctio Super
 speculam, q. 1. a. 1. hoc erat peccatum mortale illam tenere. *

6^a 22° Neutra et his opinionibus est proxima exonea, scandalosa vel piaquam
 offensiva. hec habetur implicite in predictis Distinctionibus, q. 1. alias erat peccatum
 mortale aliquam ex his opinionibus tenere, neque licita facultas opinandi relin-
 queret, quam expresse facit Distinctio Super speculam.

7^a Neutra et his opinionibus est improba bilis. hec enim implicite habetur in
 predictis Distinctionibus, q. 1. tenere opinionem improbabilem in generali, et maxime in
 materia cultus erat peccatum, et illicitum, q. 1. n. licet sequi opinionem improbabilem, neque
 Ecclesia relinquit facultatem opinandi, q. 1. est improbabile, quam tamen facultatem
 concedit expresse Distinctio Super speculam.

8^a 22° Utraque sententia est probabilis. hec dicitur antecedentibus, q. 1. probabilis et
 improbabile sunt termini contradictorii, inter quos in dato medium, q. 1. si neutra
 est improbabilis, utraque est probabilis.

9^a Constat q. 1. in Distinctio Super speculam relinquit facultatem opinandi in hac
 parte prout vel magis prout, vel magis probabile quodque iudicaverit, sed in par-
 tibus magis prout continetur, et determinata pietas unius opinionis, q. 1. in magis
 probabile determinata probabilior alterius. neque enim pia est nisi eius
 probabilis, nec probabilis, nisi aut pia.

9^a 22° Utriusque Paulum 5^m sicut de feneratoribus utriusque sententiam quamlibet partem
 etiam in publicis conciliis ad Populum annexere. Paulus tamen 5^m Prohibuit impu-
 nationem Contrariis parti in Conciliis, n. tamen in delationibus publicis, dum tamen
 neutra damnaretur, ut exonea. hec habetur expresse in Distinctio Super speculam,
 et in Distinctio Gregorii 15. anno 1622. que incipit: S^m P. N. 16: Considerans
 q. quamvis in Distinctio fel. rec. l. 1. 4. Super speculam Concept. B. V. M. E. pro
 submovendis, inter ipsos sceleris scandalis, rixis, et Contentionibus edicta; a Sancto
 S^m S. Sinodo innovata. Et deinde in alia Distinctio San. mem. Pj. S. Super eade
 22, quas Similia Sanctitas sua innovavit cum quibusdam provisionibus et adre-
 tionibus penarum pro officiorum earum observat. Relinquatur utriusque libera
 facultas tenendi, et etiam auferendi utramque partem, q. scilicet fuerit vel n.
 fuerit Concepta cum peccato ex ipso. Dum tamen neutra velut Canonica et he-
 renica damnetur, ut nota semper licuiti directionis utriusque partis, etiam in
 Contentionibus. Utriusque Paulum 5^m.

10^a 22° Paulus 5^m Prohibuit ne sententia a f^m a. annexetur in publi-
 cis Actibus, sive Contentionibus, seditionibus, aut delationibus. Et Gregorius 15. etiam
 in primis sermonibus idem prohibuit. hec habetur expresse in predicta Distinctio.
 11^a 22° Prohibuit Alenitum imponitum n. fuit, propter malitiam, salutatem
 suam.

non defectum sententiae affirmare, sed potius causam vel aliquam et ipsi identum
esse possunt. Illi in auctoritate idem summi Pontificis respectu dominici. Patrum in dicitur.
Crimis finem. Si enim declararetur praedicta opinio vel inefectum, vel scandalum
vel aliquid humumodis, nulli concederet facultate ad illi avertendam.

Et ipsi finem

Idem Gregorius 15us inquit ad Philippum 4^m fatetur se in his non habere
in propria distributione, circa determinat huius distinctionis. q. si hoc si aliquam
causam ex his. Sicut praedicta opinioni fuerit impedit. Videantur allegata ad 1.
cap. 17. et cap. 18. ad 4° cap. 8. 9. et 10.

Ratio autem quare sit in eorum sententiam silentii fuit de vitanda scandalorum
pursuendo, et contentiones inter defensores huius distinctionis, et eius impugnatores ad
eum modum quo Patres scholastici rescribunt, etiam de honoris, et sancti si, si ducit
tunc fragilitate alicuius, illam deipsum, etiam domum eorum, et rivas, et
contentiones inter aliquos alicuius ob defensionem, et impugnacionem filie honeste.

Gregorius 15us

Constat et verbum ipsum Gregorius 15us ad Philippum 4^m et ad Margaritum de Suis in his
obisiam quidem eundem censuram. perantiam eundem ingenio, sententiae, et modis
que theologorum altercationibus, ne in eorum sententia simulat. pietatis animas
deceptione in nimis in disputationibus atque. cumque. Punctum de quo eum

modi perantiam propellitur. Unde defensoribus dicitur sententiae Gregorius 15us
reprobat in praedicta dist. 1. ubi dicitur sub eadem censura, et per mandans, q.
negativa opinione, videlicet, q. si fuerit concepta cum peccato originali, impedit
in praedictis actibus, etiam si, aham opinionem non in impugnent, ne de ea aliquando
exant, seu tunc, q. si veritas, q. falsam, vel de formatione inter clau.
sura religio. Dominicae praedicta opinio adhibetur.

Gregorius 15us

Nec videretur rationis silentii. ad. B. N. et iterando. T. imponitur ob
maliis, falsitas, vel defectum praedicta opinionis. Nec dicitur ipsa dist. 1. ubi dicitur
que in eum non innovatio praedicta distinctionis, et in qua expresse renovata
dist. 1. ad 4°, etiam inquam sententia fuerit praedicta opinio, vel tunc sub censura, et

12. 22. 0

per iniqua contentiones, et aliquid dicit. hanc distinctionem esse sententiam pro altera sententia,
vel tunc sententia opinio affirmata? tunc negata, vel peccata mortali, aut impetali.
quibus sententia declaravit praedicta dist. 1. etiam prout in favoribus huius opinionis, etiam
tunc sententia et aliquid etiam dist. 1. super speculum interpretantur dist. 1. ad 4°

Idem Gregorius in 1. 22. et 23. in per quia non habet praedictam opinionem tene.
re, et tunc praedictum eadem impedit ob maliis, falsitas, vel notam praedicta opinionis
etiam in impetali mortali, q. tenere, q. et in eorum, tunc contrarium ipsa dist.

Alexand. 7us

Idem Gregorius 15us inquit ad Philippum 4^m duplex sententia conceditur defensoribus sententiae affirmatae
1. ubi dicitur tenenda, et tunc inquam sententia et tunc ipsa opinio in eadem sententia per
mandans. Et illam amovendi, et tunc de ratione dicitur huius sententiae ab illa. Postea vero
dominicae interire sententia. Et constat eadem dist. 1. ubi dicitur sententia ad eundem Gregorius

Gregorius 15us

Idem Gregorius 15us inquit ad Philippum 4^m duplex sententia conceditur defensoribus sententiae affirmatae
1. ubi dicitur tenenda, et tunc inquam sententia et tunc ipsa opinio in eadem sententia per
mandans. Et illam amovendi, et tunc de ratione dicitur huius sententiae ab illa. Postea vero
dominicae interire sententia. Et constat eadem dist. 1. ubi dicitur sententia ad eundem Gregorius

Idem Gregorius 15us inquit ad Philippum 4^m duplex sententia conceditur defensoribus sententiae affirmatae
1. ubi dicitur tenenda, et tunc inquam sententia et tunc ipsa opinio in eadem sententia per
mandans. Et illam amovendi, et tunc de ratione dicitur huius sententiae ab illa. Postea vero
dominicae interire sententia. Et constat eadem dist. 1. ubi dicitur sententia ad eundem Gregorius

Alexand. 7us

Dicit Concilium Trident. 11.º 5.º De peccato orig. homines peccato originali Conat. T. 2.º
de tract. peccati orig. esse intelligenda. De peccato originali. De Universalitate
in logica, siquidem declarant in eae. suae intentionis. Comprehendere indico. De tract. de
tract. peccati originali. De Virgine. q. sic sunt intelligenda.

Pr. q. 4.º. V. Conat. editio 11.º 4.º. Cap. 5.º. et. 11.º. Inhibitionis. Summorum Pontificum.
Specialiter. Supra. speculam. Intentionem Concilij Trident. sit. ab omni causa definitione
huius. Inhibitionis, et liberam facultatem opinandi. relinquere, et Regia. prae. in. senum.
Itaque. sent. Sacram. scripturam. interpretari, q. in. totis, q. q. de. terminandum.
Itaque. sent. Et. huiusmodi. melius. Sacram. scripturam. interpretari, potest. de. connexu.
q. a. prim. 1.º. Cum. maiori. propius. Sacram. scripturam. interpretari. ab. quibus. aliquo.
inconuenienti, et hoc. est. intentionem. argumenti.

3.º. Eadem. 22.º. P. a. Illa. sent. est. conformior. Sacram. scripturae, que. magis. ipsam.
iubat. ad. et. expensas. totaliter. hereses. Contra. ipsam. Inuenerit, q. cum. Sacram. scriptura.
tota. sit. opposita. heresibus, illa. sent. magis. ipsi. conformis, que. magis. ipsam. iubat.
ad. et. pellendum. totaliter. Contra. ipsam, et. oppositum. Sed. sent. a. prim. magis. iubat. Sacram.
scripturam. loquentem. de. tract. peccati orig. in. omni. ex. eadem. ab. eadem. a.
pecc. seminale. generationis. ad. et. terminandam. totaliter. heresim. Pelagianam. hoc.
negantem. q. est.

Pr. min. q. si. quidam. Propositiones. Sacram. scripturae. in. intelligentia. de. Universalitate.
logica, in. solum. Beata. Maria. virginis. ad. plures. et. alios. prae. Pelagianam. a. peccato.
orig. Et. ipse, quin. et. Sacram. scriptura. argumentum. Efficit. Beata. Maria. prae. Si. autem.
intelligentia. de. Universalitate. logica, in. tamen. de. peccato. proprie. accepto, eadem.
Debitum. prae. prae. et. ipse. Ob. quid. debet. facere, et. de. facto. facit. Ut.
Dicit. S. Augustinus. lib. 5.º. Contra. Iulianum. Pelagium. Cap. 9.º. ibi. Magnum. prae. o.
aliquid. inuenire. nob. Videtur, et. copiosissime. disputat. etiam. si. in. uentem. mali.
aliquid. et. Parentis. trahere. potens, q. et. prae. man. Dei. q. est. ipse. format.
in. uentem. d. Sacram. a. quia. autem. formati. homines, quoniam. hoc. negare. mus. In. tantum.
me. probat, multas. de. scripturae. ad. hunc. testimonium.

Et. infra. quid. et. q. Causam, cui. in. ipsi. filij. mundent. effectum. ut. a. peccato. orig. idem.
Inquit, que. sunt. Parentis, maiestate. op. huius. et. prae. nec. attendit. hoc. Dicit. etiam.
de. manifestis. Vitiis. Corporum. posse. cum. quibus. non. pauci. nascuntur. infantes.

16.º. 22.º. est. sent. d. Alex. de. Virgine. sine. conceptu. in. peccato. orig. et. de. forma. 16.º. 22.º
Dicit. Beata. Maria. hec. 22.º. Conat. editio. in. 11.º. 6.º. Vique. ad. 11.º. 1.º. Conat. editio.
11.º. 9.º. Cap. 13, 14, 15, 16. et. 17. Vbi. reseruant. auctores. Eng. de. formam. sent. Eng. et.
et. in. differentes. Constat. sent. a. prim. 3.º. Et. S. Alexander. Papias, et. aliqui. sancti. idem.
dixerunt, alij. quid. auctores. dicentes. esse. communem. vel. probabilem.

3.º. In. ratione. S. Bonaventurae, q. sancti, cum. de. peccato. orig. agunt. solum. ipsam.
ex. iungunt, et. nulli. in. uentem. et. huius, quorum. opera. tunc. etiam. cognita, qui. ad. uentem.
B. Virginis. sine. conceptu. sine. peccato. originali. q. in. idem. includunt. B. Virginem.
Dicit. 1.º. q. etiam. S. Augustinus, et. aliqui. sancti. solum. ipsum. Et. agunt. a. peccato.
originali, et. tamen. hoc. in. tolli, q. etiam. B. Virgo. et. ipsa. ut. speciale. prae. in. legem.

q^d idem erit dicendum de originali.

Sed dicitur 1° q^d S. Augustinus, et alij sancti cum solum ipsum eripiunt a peccato actuali, semper fuerunt parati etiam alios eripere, si adveniret. Sicut 2° ab originali. q^d non est idem. Pa. Ans. 1° q^d Mazzellinus in suis Comm. et libris S. Augustini de peccat. meritis. pro eo q^d in 4° q^d posita in lib. 2° cap. 19. solum ipsum eripuit a peccato origiⁿ, et hoc dixerit. Contra tunc enim erit, sed pro eo q^d in 2° q^d S. Augustini lib. 1° de peccat. meritis. q^d licet posset aliquis cum gratia dei omnia peccata actualia vitare, si tamen defacto fuit talis inveni^{en}ti praeceptum, ut constat ex dicto Augustino lib. De spirit. et lit. ad Mazzellinus cap. 1. ibi. Accipitur et moneri eo q^d in posteritate ducam liberos fieri posse divi, ut sit homo sine peccato, si voluntas dei in deus operum divina adjuvante, sed tamen praeter unum, in quo omnes vivificabuntur, neminem finire, vel sperare, in quo hic vivente erit. Ita perfectio. Absurdum enim est videtur aliquid fieri posse, cuius deus et omnipotens, q^d etiam commoveret de exopt. solum ipse in 4° q^d a peccato origiⁿ. Sicut et alij praeceptum ipsum esse eripiend^u.

2° Pa. Ans. eripio Augustinus eodem lib. de spiritu, et lit. cap. 2. ibi: nam si memoria scripturarum quibus christo definiti nulli homines hic viventes, quamvis utraque libero arbitrio, inveniri sine peccato, tunc est: ne intus in iudiciis etiam sermo tuo, q^d in iustificata in conspectu omnis vivens, et contra talia quicquam docere possint aliter esse accipienda quam sicut sonant, et demonstrant ut aliquem vel aliquos sine ulla sui vitio peccato, qui in eis in solum muni- mentum ducuntur, verum etiam plurimum gratias parit, si medicinis in iudiciis de stimulis agitata. q^d S. Augustinus semper fuit paratus in solum unum, sed etiam plures libero arbitrio utentes praevenire ab omni peccato actuali, si ad. Sicut sufficiens fundamentum ad tale privilegium; sicut autem a peccato origiⁿ. 2° Contra sollicitudinem arguit q^d S. Augustinus, et alij a peccato actuali eripiunt B. Virginitatem, imo aliqui eo q^d S. Joannes Bapt. ultra illud dicitur: ne levi saltem maculare vitam famine pariet. Sicut autem de peccato originali, ut constat ex dictis 1° 7°, 8°, et 10° q^d 2. Bonaventura remanet in suo verbo.

3° q^d ille qui eripit a tract. peccati origiⁿ eripit a redempt. facta per ipsum. ut satis probavimus 1° 9° cap. 28, 29, 30, et 31. in eo ille qui eripit ab omni peccato actuali. q^d non est eadem ratio de utraque eripitione.

De q^d etiam excludit 2^a solutio, quae solet hunc rationem accommodari in. muni. q^d etiam S. Augustinus, et S. Bonaventura solum ipsum eripiunt a peccato originali in natiuitate. Dato enim q^d h. loquanta de natiuitate in utroque alibi enim B. Virginitatem, et S. Joannes Bapt. excluderunt a peccato originali in natiuitate et utro. Denique etiam excludit 3^a solutio, q^d nimirum, sicut B. Virginitatem a privilegio specialis fuerunt concessa, ut praevenire ab in. Cineratione in obstantibus communibus consuetudinibus sacris scriptis; ita etiam praevenire a tract. peccati origiⁿ debet ipsi concedi. hec enim solutio remanet

S. August.

Celestia

Remanet exclusa per impugnaciones suprapositas, et poeneque finimus. B. 2^a
à Cap. 28. usque ad 34. Specialiter Cap. 30.

Et quidem huiusmodi solutiones Videri debere annuam, ut aliquis saltem
probabiliter possit defendere, q^d. S. Iohannes Bapt., S. Iosephus, S. Joachimus, et
S. Maria in Oxatolant pecunia orig^{is} ob speciale privilegium, sicut posset proba-
biliter defendere, q^d. nulli actuali pecunia commiserant. Et speciali privilegio
gratis, ipis Ancuro, Iohanni Bapt., q^d. speciali precavimus domini, et q^d. ipsum
baptizate merito obtinuit. Unde Iohannes Celsus.

Hominius Lebering

Non sit Vastis patrum pectoribus
Sanguis quinque gentibus Ioanne
Qui nefas seculi in exitu lauantem
Bogere lymphis.

1. *Propheta et pater legum Israel Veri spiritui Matri Dei; Sancto Bachme, et*
 2. *Unica Ig. Pater Marius Dei.*

q. 9. Pa. 20. illa sententia. ex magis conformis videnti, et dicitur sanctorum,
omniumque actiones sanctorum contra hereticos redduntur efficaciæ, sed cum sententia affirmativa
actiones sanctorum contra hereticos redduntur efficaciæ; cum sententia negativa. non ita. q.
illa. si hec est conformior dicens sanctorum. R. in. 1. q. 1. Augustinus lib. 6. contra I. August.

In libro Pelagii cap. 1. sic arguit. Quia pro omnibus mortuus est. q. conueniatur
tunc peccato originali. De facto tracto. Nec Regia in sent. affirmativa est. Evidens
in sent. 1. negativa potest Iulianus Pelagius respondere. 1. Augustino. Quia
pro B. Virge mortuus est, et tamen B. Virgo non fuit mortua peccato originali de
facto tracto, nec indebito. Secundum aliquos. q. non bene arguitur ad probandum
q. pauculi habent peccatum orig. et q. omnes mortuus est pro paucis. q. vera est inina.

1. Pr. eadem minor q. ut refert Augustinus Chrysost. ad opus in act. 1. August. 2. Argumentum 2. Pr. ad probandum per aliquid orig. in particulari null. 2. Pr.

Enim, nisi quipiam sentiat. Ab eo efficitur, nec adeo emptum. Si per se, quicquid
veritatem per se, fuit ante caput. hoc ratio in sententia. et quidem,
namque sententia in eo fundatur, quod qui in statu per se, origo, si fuit adeo emptum
per se, ut late probavimus. et 9^a cap. et seq. in sententia autem negat.
potentia per se. Respondere. D. V. M. fuit verum, et per se, in eo, adeo emptum per
se, et tamen in habuit per se, origo. Defacto, et secundum aliquos, nec in deo
et in ea veritate propriis: nec adeo emptum. Si per se, quicquid veritatem per se, fuit
ante caput; et deo per se, stare. (Quem habuit), et per se, in eo, adeo emptum
origo. Defacto habent, nec deo in illud habendi, et quod sententia verum, adeo emptum, non
de affectu in eo per se.

Quia 20mo Junij 1717. Cuius in predicta actione h. de redemptione p. servatua sua sed de redemptione
mundatua. Supponente penaly. Sed contra q. tunc. Supponeret probat. q. debet
probare. Sicut q. paranti fuerint redemptione redemptione. Supponente penaly iniquis. hoc
etiam negabant. Iniquis. et hoc n. probat in predictis verbis. n. redemptione. Iniquis
talis. Conditio. q. supponat in redemptione penaly de facto. Nam si redemptione. Iniquis
exel

Ut tali Comupho, ut in peccato orig. facta habetur, seu iudicatur ab aliis, ut
ob hoc solum in gratiarum actionem veneretur, q^a variatur quantum ad
substantiam obiectum cultus.

2° Differunt huiusmodi authores ab authorib^{us} sent^{is} negat^{is} in hoc, q^d aliqui
videndo rationes probabiles pro utraque sent^{is} affectu devotionis vel pietatis
sent^{is} negat^{is} sequuntur. Unde sumel 1° 2° q^o 81. art. 3° 2° 3° ut ait q^o 1° in
transpeccat orig^{is} et illam, ut aunc supponimus, rationabiliter valde, et pro.
babili^{ter} cum eis omib^{us} qui hanc partem tenent.

Turnel

Alij v^o ut Petrus de Candia, qui postea fuit Alexand. 5us in 2° b^{er} 32 apud
echig sent. 3. not. 3. cap. 93. sola pietate ducunt. Unde ait: parui aut ingenui
fidei illor, qui propter rationes, quib^{us} utuntur doctores, magis tenent unam partem,
quam aliam. In materia de Comup^{is} B^{er} V. sola devotio nos admonet. hu.
iusmodi autem supragia ad desinunt^{is} fidei, que solum veritatem respicit, n^{on}
videnda aptanda.

Alexand. 5us

Alij quinglures asserentes sent^{is} negat^{is} reperiuntur ad sancti, vel luxamen.
to aliorum Universitatis, Eccl^{ie} religionis, seu alterius Communitatis, vel earum
Constitutionib^{us} reperiuntur adscribi. Unde quasi n^{on} libere loquentes ad diffini.
tionem fidei n^{on} sunt admittendi. Circa q^{od} plura diximus B^{er} 5us cap. 7° ubi etiam
cap. 3° de consecrati^o Populorum diximus. Cap. 1° 9° verba Abulen^{sis} omnino
videnda recitamus. Videntur que diximus si 1° cap. 2° an 81 vig 91.

Alij monenti^{us} q^{ui} iudicant tenentes sent^{is} affirmati^{us} esse inimi
cos virginis, ipsos que inasci contra illos, et contra vero tenentes
sent^{is} negati^{us} esse amicos B^{er} V. ipsos q^{ui} B^{er} V. quasi gratias
agat^{is} sup^{er} puritate defendant. cui^{us} contrariu^{us} diximus cap. 1° n^{on} v^o
vig ad 13. Huius 1° 1° in super existimantes esse peccat^{is} mortale.
sent^{is} contrariu^{us} tenere circa que omnia vide Caput ultimu^{us} 1° deci
m^{us} ubi supra dicta quasi in alio compendio probantur. et vide
dicta in 1° Cap et 2° huius 1° sessionis.

10

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines.]

10

Caput 31. *Autem* *Opendum.*

In quo Breuiter Deducuntur Conclusiones Principales
Totius Huius Operis.

Postquam fundamenta Vtriusque Partis adduximus, in Ultimo Capite, quoad Compendiose et toto hoc opere sequentes Conclusiones deduximus.

1^a Si. Neutra ex his duabus Sententijs erit *leuius* definita. hec 2° constat Et dicitur In toto hoc opere, et haberi expresse in Conclusionibus Pontificij ad dicitur. *Præterea* *namque* *significat* *distinctione* *sollicitudo*, quoad istam deducimus 1^a et 2^a *facile* ponderamus 2^a 4^a

1^a 2°

2^a Si. Non est peccatum mortale tenere aliquam ex his duabus opinionibus. hec 2° Etiam constat, et haberi expresse in prædictis Distinctionibus.

2^a 2°

3^a Si. Si est peccatum veniale tenere aliquam ex his duabus Sententijs. hec 2° Imphute continetur in prædictis Distinctionibus, et 2^a 1^a q^a cum sit æt^{er} gra-
uis, si aliquod peccatum esset, esset lethale. 2° Et dicitur Super speculam, Vbi conceditur facultas opinandi quamlibet parte huius Itaque, sed de-
ria non concedi facultatem ad aliquod peccatum, Etiam veniale. q^o tenere aliquam ex his opinionibus si est peccatum veniale.

3^a 2°

Pur 5^a

4^a Si. Neutra ex his opinionibus est Canonica. hec haberi expresse in con-
titut. Super speculam, et 2^a q^a alias est peccatum mortale illi tenere.

4^a 2°

5^a Si. Neutra ex his opinionibus est impia. hec haberi expresse in
Distinct. Sollicitudo. Et 2^a q^a est peccatum mortale illam tenere.

5^a 2°

6^a Neutra ex his opinionibus est proxima Eadem, scandalosa, vel
proximum auxilium offensiva. hec haberi imphute in prædictis Distinctionibus,
q^a alias est peccatum mortale aliquam ex his opinionibus tenere, neq³
leuius facultatem opinandi relinqueret, quam expresse facere dicitur
Super speculam

6^a 2°

Pur 5^a

7^a Si. Neutra ex his opinionibus est improbabilis. hec enim imphute
haberi in prædictis Distinctionibus, q^a tenere opinionem improbabilem in regni-
vi, et maxime in materia talis peccatum est ultimum, q^a non licet equi
opinionem improbabilem; neque leuius relinquit facultatem opinandi, q^a est im-
probabile, quam tamen facultatem concedit expresse dicitur Super speculam.

7^a 2°

Pur 5^a

8^a Si. Vtriusque sententia est probabilis. hec constat ex antecedentibus, quia
probabile, et improbabile sunt termini contradictorii, inter quos in data
mediis, q^a si neutra est improbabilis, utraque est probabilis.

8^a 2°

9^a Constat q^a in Distinct. Super speculam relinquitur facultas opinandi
in hac parte prout vel magis prout, vel magis probabile quicquid indicauerit;
sed in proxima magis prout continetur et determinata præter vnam opinionem, q^a
in magis probabile determinatur probabilitas alterius. neque enim

Pur 5^a

pra' erit, nisi erit probabilis, nec probabilis nisi erit pra'.

9^a 22°

9^a 22° Ubi ad Paulum 5^m dicitur defendimus utriusque sententiam quamlibet partem, etiam in publicis controversiis ad Populum Aserere. Pius tamen 5us prohibuit impugnatione contrariarum partium in concisionibus, non tamen in delusionibus publicis, cum tamen neutra lamaretur et exonea. Hec habetur et patet in concisione Super Speculo, et in Institut. Gregorij 15^m anno 1622. que dicitur: Immo S. N. 16: Considerans q^d quamvis in Institut. S. N. 16: Super Compt. S. VME. pro submovendis, inter ipsi fideles scandalis, rixis, et contentionebus edita, a sancta sacrosancta synodo innovata. Et deinde in alia Institut. San. mem. 17: Super eadem, quas similiter sanctitas sua innovavit cum quibusdam provisionibus, et adiectionibus penarum pro effractione et eorum observatione, relinquamus uniusque liberam facultatem tenendi, et etiam Aserendi utramque partem, q^d scilicet fuerit, vel n^{on} fuerit corrupta compensato originali, cum tamen neutra veluti exonea, et heretica damnetur. Vbi Nota semper vivine assertionis utriusque partis, etiam in controversiis. Ubi quod Paulus 5^m.

Institutio Super Speculo
Gregorius 15^m

X^a 22°

X^a 22° Paulus 5us Prohibuit ne sententia affirmativa Asereretur in publicis actibus, siue concisionibus, sectionibus, aut delusionibus, et Gregorius 15us etiam in privata sermonibus idem prohibuit. Hec habetur et patet in praefata Institutione.

XI^a 22°

XI^a 22° Praedictum silentium n^{on} fuit impositum ob rationem salutarem, seu defectum sententiae affirmativae. Hec Prae q^d ad praedictas causas, vel aliquam ex ipsis silentium foret positum, illud n^{on} auferret idem summus Pater ex respectu dominicanorum Patrum in Institut. Etimij fructus; si enim delectatione vel praedictam Institutionem, vel eusefiam, vel scandalosam, vel aliquid huiusmodi, nulli concederet facultate ad illam Aserendam.

Etimij fructus

Gregorius 15us

V^o q^d Dem Gregorius 15us in Epist. ad Philip. 4^m fatetur se nihil novum decernisse in praedicta Institut. Circa determinationem huius Controversiae, q^d non erit, si ob aliquam causam et dictis silentium praedictae opinionis fuerit impositum. Videantur allegata ad 1^{am} cap. 47. et 48. et ad 2^{am} cap. 8. et 9. et 10.

Exemplum

Gregorius 15us

Ratio autem quare fuit impositum praedictum silentium, fuit ob vitanda scandala Quiritorum, et intentiones inter defensores huius Controversiae, etiam impugnatores, ad eum modum quo Pater sibi dominum excludit, etiam si honesta et sancta sit, si adveniat fragilitas alicuius illius concupiscentis, et exa domum exeuntem, et animas et contentiones inter aliquos occidit ob defensionem, et impugnationem filiae honoris. Constat et verba ipsius Gregorij 15ⁱ ad Philip. 4^m, et ad Margarit. de Auxira ubi: Quidam quidem cum eam censuerunt, perniciem quidam ingeniorum licentiae, avidius quae theologiae altercationibus, ne dissensuum Pater simulat pietatis animarum decipiens in nimis utriusque disputationibus aliquando triumphet. Pontifex de quo loquimur quomodo periculum propellimus. Unde defensoribus contrarie sententiae Praedictus

Predicatus Gregorius 15. hoc precipit in Predicta Disputatione: Ubi sub eodem ten. Gregorius 25.
suis, et peris mandans, q. negat opinionem, videlicet, q. non fuerit commissa cum
peccato originali, in predictis publicis actibus asserentes, etiam opinionem non impug-
nent, nec de ea aliquomodo argant, sed tractant; q. non vetaret siq. falsam
malam, vel defectuosam in hac clausula religionis comminacione predictam
opinionem reclusisset.

XII D. nec vinulum archiepis silentij a D. no. D. N. Alexandro 7.
sunt impetratum ob malitiam, falsitatem, vel defectum predictae opinionis. hoc con-
stat et ipsa Disputatio, q. in et multis rationibus decedentibus Disputationem
et aliqua expresse renouata Disputatio sita 4. etiam in quantum fuerit huius opinionis
veritas sub censura et permissa contentis, ne aliquis dicat hanc doctrinam
excedere pro altera sententia, vel tenementis sententiam, et hereticos recedere, vel
peccata mortalia, aut impietatis, quibus verbis declarauit predictam Disputationem
etiam prout in fauore huius opinionis inuolatus monere, et Regia etiam
Disputatione super periculum interpretantem Disputatio sita 4.

Verbaque que continentur in 1. D. no. 8. Imperique in eadem huiusmodi opi-
nionem tenere, et silentij predictae etet imperij et malitiam, falsitatem, vel defectum pre-
dictae opinionis, licet enim periculum mortale illam tenere, q. est in aegritudine, cuius antea-
riam ipsa Disputatio sollicitudo decebat.

Itaque arguit Paulum 5. m. Episcopus facultatem concedere de sententiis sententiam
1. illam tenere, et hoc nunquam fuit actum, et Regia imperij in eadem
manuit. V. illam amovendi: hoc ob ratione dictam fuit omnino ablatum. Postea
Dominicam intueri rectitudo, et constat et dictum. Etiam peritus ab eodem Grego-
rio 15. contra.

13 D. Colonia Romana, ut Magistra aliarum nunquam proparet fere
Disputationis 15. in secundum determinato aliorum et his duabus opinionibus. hoc 12.
Contra 1. Gregorius 15. q. in fecit Disputationis in Colonia Romana instituit
reliquit facultatem opinandi quamlibet parte huius doctrinae alogue alogue
culpa, et constat et dictum. Graue nimis, sed hoc n. licet, si in secundum determi-
nato aliorum et his duabus opinionibus fecit instituit, siue n. licet opinari tan-
tum canonicum in celo n. esse q. est.

Regia per litteras predictas fuit sententia ead. Regia q. salum publicis sententiam
affirmat predictam, sed etiam sententia ead. in quo expresse predictam sententiam
prohibent. Imperique solus 3. post decationem consilij. Sed circa hanc con-
trauenientiam sententia ead. Regia affirmat, et expresse illis consensibus affirmat in
ta in eadem per litteras etiam protestationem sententiam affirmat. Sed hoc n. ante consensum
Colonia Rom. fecit Disputationis proparet in sententia opinionis doctrinae q. est.

3. q. 1. D. no. 5. postquam instituit opinionem Disputationis, quae de facto vltz Colonia
Rom. quum officium quum expresse, simulque explicans Disputatio sita 4. et solij
1. ad. 1. D. no. 1. super speculz relinquunt vniuersae liberam facultatem opi-
nandi

12. D.

Disputatio sollicitudo

Disputatio etiam successu

13. D.

Disputatio Graue nimis

Julius 3.

Pius 5.

¶ Cum modumque anime ordinatur, ut hec Conceptio cum proprietate verborum loquendo
Celestia Rom. celebrat non possit dici sancta, et regis, eo quod in proprio Conceptiois dicitur Conceptio
terra sanctorum dicitur. Sancta dicitur y Conceptio in proprio dicitur naturali, sed pro dicitur spirituali, seu
longe Retinet Joannis abque de dicitur. gratie, cui cum proprietate convenit esse sancta, et nominari talis, quod terminus
maiori glorie vniuersum
aliud. Unde possit con. Et sicut, cum dicitur. homo pius ratione adiecti pius. Et homo sanctus pro
tionem quilibet in eius effigie hominis, quod ipsi soli tale adiectiuum cum proprietate convenit. Ita et
rationibus. Itaque dicitur. Conceptio sancta. ratione adiecti y Conceptio accipit pro dicitur
et. art. 4. ad 3. p. dicitur. spirituali, cui soli cum proprietate adiectiuum convenit.
care (etiam coram deo. Ut autem aliqua Conceptio possit dici immaculata, sufficit, quod ipsa ex se mac-
mo donis) s. m. Perum culam non inferat, vel saltem, quod terminus formalis ipsius abque macula ponatur.
esse maiori glorie, vel unde si deus Adamum crearet in gratia, et in pacto transgrediendi vel peccati
et. Ita. et tamen non tum orig. vel iuridic. originalem, sed solum naturam abque aliqua culpa, nec
reprehenderetur, et tum orig. vel iuridic. originalem, sed solum naturam abque aliqua culpa, nec
¶ Regis nec fidei gratia. talis Conceptio naturalis immaculata dicitur cum omni proprietate, in
qui pro maiori, seu v. sancta. Cum igitur post peccatum videretur in propagat. per generationem naturalem.
natura aliquam ex parte in et dare medium inter habere gratiam in 1. instanti animationis, et habere
ut sancta et aliis. Maculam peccati originalem. Sit inde ut Conceptio naturalis non terminetur
et. Secus autem esset ad animam carentem culpa, et gratia, sed necesse est, si terminatur ad animam
respectu. B. V. eo quod carentem culpa, et ad animam cum gratia. Et Proprietas dicitur Conceptio immacula-
ipsa cum illa ex parte. ta. Valde cum omni proprietate verborum possit dici Conceptio naturalis. B. V.
¶ Ita, et maiori tate. gra omnes sanctos pro- Immaculata, per hoc ipsum quod anima in 1. instanti animationis gratia amba-
rar creatur et ab beas, quod terminus formalis illius, licet in eam anima reduplicatur, ut in formata
Celestia Canonizata. gratia, seu forma iustificante. Est tamen anima, ut non habens maculam.
¶ Sic similitud. Celestia Conceptio igitur Celestia, ut Conceptio sancta nominaretur, quod cum proprie-
Rom. semper Conceptio. tate. ¶ Sermonis de Conceptio spirituali est intelligenda, et apta ad celebrandum in sensu
¶ Determinat. Sanctitatis utriusque sententia in sensu opinionis negativae ponendo illam in 1. instanti anima.
¶ In 1. instanti animalis. ¶ Non. In sensu v. sententia affirmat. illam post animationem statuendo. ¶ Ad
¶ inque species, licet. Si autem ultra hoc etiam concederetur, ut Conceptio immaculata dicitur, intelli-
¶ quamlibet partem tenere, et secundum genus determinat pro Conceptio naturali, et per se autem ad dicitur peccati originalem,
illam semper collere, quod propius terminatur Conceptio immaculata cum omni proprietate de Conceptio.
¶ Si licet, si Celestia naturalis intelligeretur, nisi aliud exprimeretur, ut facultas opinandi. ¶ tunc
¶ Rom. Sanctitatis com. Contrarij tenentes Conceptioem spirituales gratie Immaculata intelligunt, vel
Conceptiois coleret, ut de- ¶ tate ubi dicitur. Unde et veritas illius vocis semper fuit protestatio sententia negativae.
¶ terminata in instanti ¶ ut ex officio Negativae. Constat. ob quam rationem illam vocem ab officio Rom.
¶ quod iam hunc sensum expulsi. ¶ in q. reprobaui sensum, quo plures fideles celebrabant, sed
¶ Canonizaverunt sicut ¶ ut denotarent talis sensum in eadem determinat ab Celestia Romana propriam
¶ et celestis B. V. supra ¶ tum. Si autem alius alij rationem differentie invenerit, libenter illi gratias
¶ omnes Angelos, ¶ agemus.
¶ et sanctos, puras ¶ ¶ ¶
¶ creaturas. ¶ ¶ ¶

¶ P. A. eadem d. q. d. m. d. N. Alexander Papa 7. usque sua dicitur, que in-
p. b. solvendo certa anno 1661. die 8. Decembris. innovavit omnes institutiones
tuorum

Quapropter S. Iosephum solum festi natalitatis B.V. meminit.
Equivocatio habuit ortum ex eo qd. in lonicio ^{et circa annu 555. cap. 1. hinc}
statutum, ut qd. celsina die 25. Martij ob latus quadragesimalis non poterat
Iosephum actum Virginis celebrare tantalegia, et gaudis ad imitationem
multarum celsinarum spatio amotatum, et regis de quibus, ut tale festum
Ante 8. m. diem Natalit. homin celebrantur. In indice 50. Per dicitur omni coner.
sorum lit. c. habebat. Iosepho B.V. solum. quint. habend. Januarij 424. part.
505.

Et quibus constat qd. Conceptio B.V. que 17. die Decemb. celebrata per translatio-
nem erat Conceptio actus B.V. et cum tunc temporis in Conceptio actus, sed
parva B.V. secundum tempus, quo Conigit, et celebranda, non scriptas effij
Mozarab indicant esse conceptione parvam B.V. quam tunc illo effij celebra-
bat Hispania. hoc eduximus et tunc Conierbox Hispanij. In edit. facta Martij
1593. hoc etq. constat et Balend. Romano adducta a Genebraro edit. facta Ve-
netijs 1606. in principio tunc super psalm. Vbi die 25. Martij dicitur: Martij Con-
ceptio, filij dei annuntiatio.

Eundem modum loquendi sequuta fuit celsina Gazan, ut constat et Balend.
Gregorio a Genebraro edito. In quo die 9. mensis Decemb. festum Iosephus B.
V. ita proponitur: Conceptio B. V. hinc dei et dominus. Cuius que celebratio si magis
facit sentit negat, quam affirmat. Siquidem in eodem Balend. literis etiam
Conieris die 23. Septembris sic habetur: Conceptio domini Bapt. quod etiam
modo interpretanda veniunt que celsina hinc, qd. p. est. referuntur,
de quibus late estimat. S. qd. cap. 36. et sequentibus. idem auctor Genebrar.
Sic ubi supra et Balend. hinc dicens. Balendarij siorum cum Grego
habet Communia. Insuper hec propria, interque si et Conceptio parva B.V.
deproinde est inter domum. et dicitur Conceptio B. V. hinc. et

14. 22. et revelationis per uisum parvam facit nullum etiam funda-
mentum pro sent. negativa. potest ducunt. hec 20. late probata 20. S. cap. 1. ungue
ad 6. et 20. cap. 36. et 20. cap. 19. modo autem breviter probata 1.
qd. revelatio facta fuit, et relata a Iohanne 44. Patriarcha Ieronimo hinc.
ut in fauorem sent. affirmat.

2. qd. liber revelationum S. Brigite, et nunc etat ad vici, vel viciatus
reperimus, ut constat 1. et ipsa probat. In principio eiusdem libri posita et laxe.
exemplar adscripta. In hac enim dicitur qd. tales revelationes debebant appro-
bati, qd. eaant conformes dictis sanctis, cum tamen ipse Iohannes eximatur in trac-
tatu de Verit. Conceptionis Mariae dicit part. 13. cap. 30. sequentia in fine:
Evidentia quidem in superioribus monstrata est, qd. nulla Sanctorum auctori-
tas est, que et prae auctorat in proprijs terminis, neque a quod sanam in dictum
equivalentibus, qd. Beatissima Virgo in tractu orig. penultim. Si autem in
revelationibus S. Brigite reperiret revelatio, qua diceretur qd. B. Virgo
fuit

sunt concepta a quoque peccato originali. et haec revelationes approbaverunt
 concilia, et Synodus dicti sanctorum, et in eadem Concilio scripsi dicitur.
 quod et tales revelationes fuerunt postea additae, et approbatio huius concilii et
 Synodorum. quorum quodlibet est id est librum a quoque auctoritate.

2. 9. in quibus lib. revelationis. 5. Baugite lib. 6. cap. 6. ubi loquendo
de tempore, quo corpus S. V. in sepulchro iacuit n. 3. in persona B. V. a. e. quinde-
cim v. diebus corpus meum iacuit intus sepulchrum. Deinde cum multitudine An-
gelorum fuit assumptum in celum. Revelatio predicta incipit: Mater loquitur cum
quodam fr. Vg. Item lib. 7. cap. 26. n. 2. ait: Et intra mortui iacui in isto sepul-
chro per 15. dies. Deinde fui assumpta in celum cum infinito honore et gaudio.

[illegible]

Ad. Etiam excluduntur revelationes Vindobei Franciscani, q. i. p. in illis quædam
Cognit. B. A. per 19. fratres in sepulchro iacuisse, etc. Thomas Appersolus inter sui
Mort. B. V. Cuius Contrarij in p. q. d. i. c. l. c. h. o. m. b. u. s. b. i. e. b. i. a. n. i. p. o. m. f. a. t. o. r. e. l. e. t. u. r. a.

3.º q^a Revelatorum, in quibus B^a Brigitta dicit. Adversus sent^{ia} monach^{os}
Comitantia aliqu^a ratione, quae in spiritu dⁱvine vel Angelico n^{on} videtur. Cum
tamen. Quae per ista Revelatorum in fauor sent^{ia} affirm^{et} in quibus lib^{er} habent.
quoniam in referunt lib^{er} 1.º Cap. 9.º ubi. Deus adiuvit. Luce animus cecidit
Ummisit. Corpus, et mox anima cum corpore sanctificata est. ubi in mox idem
et q^a p^{ro}phetia. intelligit. Thobias ubi. Et tunc lumen per oculos eius ex felle
no. Primum. potius totum. Scias enim quomodo mox aspicientia oculi eius. Et
Videbit. Quia tunc lumen magis, et in aspectu tuo gaudebit. Porro 1.º in eodem magis
referatur miraculo. ubi. tunc lumen Thobias de felle primum lumenit oculos
Patris sui, et ulciscunt, quasi. Et tunc felle fere long, et regit ab ipso et oculis
eius, quia in membrana dⁱne egredi, quam apprehendit Thobias transire
Oculus eius, Et tunc lumen accepit.

2.^a habemus in eodem lib. et in ipso: benedicta et venerabilis uirgo
virgo M. 19. tui corporis cano sanctissimo de iugiter
habere tam in celo non
esse, nulloque mortali vel veniali crimine se videt maculat
aliqua
me esse, imo omnia opera
various, tam charitativae
enouit fecisse, q. d. cum
in ista opposuit se summo honore
venerabilis uirgo
ubi: citatis. Si autem B. Virgo
percat orig. si fuerit maculata, hoc p. n. s. q. m.
ita regulare et egregium nescio, curia in res.

Esquibus amplexum efficitur cuius reuelatio Catharine Tenendo presentem
affirmatua. Expreu. mihis, dato tameng. Viagiesanta paleidassueta
fione

De peccato originali B. Virginis. q. de sum. intelligend.

1. q. ar. contrat. e. dicitur de q. cap. 5. et ex limitationibus summorum Pontificum, specialiter super speculam. Intenty consilij talis. h. ut a carnali de definitione huius. Invenitur, et talem facultatem opinandi ac loquendi, et de qua accitum. Unde Vniuersae sententiae sacrae scripturae interpretari, q. si tollit q. q. determinat. Cum B. que sent. et huius duobus melius sacra scriptura interpretari. q. dicit de carnali. q. affirmatiua. q. cum maiori proprietate sacra scriptura interpretari. atque ab aliis inconuenienti, et hoc est intentum argumenti.

3. eadem d. d. illa sent. est. Ipsiua sacra scripturae, que magis ipsam iubet ad eripandas totales hereses contrarium insurgentes, q. cum sacra scriptura et opposita heresi, illa sententia magis ipsi conformatur, que magis ipsam iubet ad repellendum totalem contrarium, et oppositum, sed sent. affirmatiua magis iubeat sacra scripturae loquentem de carnali peccato q. si omne de carnali ter ab illa opera seminali generatione ad exterminandam totalem heresim Pelagianam, hoc negantem q. est.

2. d. min. q. d. scripturae proportionatur sacra scripturae in intelligentia de in-
Utriusque logica, in illum B. Virginem, sed plures etiam alios prout Pelagia-
ni a peccato origi. eripere, quia et sacra scriptura argumentum offert de eorum potest.
Si autem intelligeretur de vniuersali logica, in tamen de peccato proprie accipit,
sed de debito. Omnes potest eripere, et tamen que debemus facere, et de facto * Julianus Pelagius
fama est. videtur. et huiusmodi lib. 5. contra Julianum Pelagium cap. 5. ubi
magnum praeiudicium inuenire huiusmodi videtur et copiose inuenire scripturae, et
narrantes mali aliquid et d. parentis, tamen potest q. et praeiudicium manifestum.
Vbi q. d. scripturae format. et tamen illam. ab ipso autem formati homines, quia
hoc negantem. Inueniuntur probare multa de scriptura adhibere testimonio in a. q. Julianus Pelagius fama
est. d. q. quid dicit q. d. carnali. Cur in ipsi filij. Inueniuntur effectus, ut a peccato
nihil inueniunt, que d. parentum. Inueniuntur opificis experientia. nec attendit. cap. d. q.
hoc dicit etiam de manu scripturae. et praeiudicium, cum quibus in pauci nascuntur in-
fantes.

16. d. ex. sent. autem B. Virginem fuisse conceptam in peccato origi. et con-
fessionis b. virginitatis. h. q. d. contrat. ad dictum in B. d. d. q. ad X. m. v. d. d.
et d. d. cap. 13. 14. 15. 16. et 17. ubi referuntur auctores, eam de fenore sent.
negat. et indifferente d. sententia affirm. Iure sanctorum Patrum, et aliorum
sancti item auctoritate, q. auctores d. continere d. m. v. vel probabilior m.

3. ratione sancti Bonaventurae, q. d. sancti, cum de peccato origi. agunt, sola ipsum
eripiunt, et nullus inueniunt et huius, quorum peccata tunc erant cogitata, qui auerunt
B. Virginem fuisse conceptam in peccato origi. q. in illo includunt B. Virginem.
Dicit d. q. etiam S. Augustinus, et alii sancti illum ipsum eripiunt a peccato
actuali

Actuali, et tamen hoc n. tollit, q. etiam B. Virgo excipitur, ut speciale privilegium.
q. Item dicendum est de originali.

Sed ita s. q. sanctus Augustinus, et alij sancti cum solum ipsum excipiunt a peccato actuali, semper faciunt parati etiam alios excipere, si ad eundem ratio. Secus v. o. ab orig. q. n. ex eodem. P. x. ans. l. q. a. Marcellinus n. fuit commotus ex libris s. Augustini de peccatorum meritis pro eo q. in 4. q. posita in lib. 2. cap. 1. v. o. q. ipsum excipit a peccato originali, et hoc dicitur, Ceterum non est, sed pro eo q. in 2. q. dicitur in lib. 2. cap. 7. a. Augustinus, q. licet ponatur, quis cum gratia dei omnia peccata actualia vitare, n. tamen de facto fuit talis vivens, propter ipsum, ut constat ex dicto Augustino lib. de spiritu, et littera ad Marcellinum cap. 1. ibi: Religiosi temerari eo q. in potestate duorum libris fieri posse dixi, ut sit homo sine peccato, si voluntas ei n. deest, opere iusta ad vivente, sed tamen propter unum, in quo omnes vivificabuntur, nemine finire, vel fore in quo hic vivente esset in a perfectio. absurdum enim tibi videtur, si aliquid fieri posse, cum deest et exemplum q. etiam commoveretur de. Excepti solum tui in 4. q. si peccato orig. n. indicaret aliquem propter ipsum esse excipiendum.

2. Pa. Ans. excipio Augustinus eodem lib. de spiritu, et littera cap. 2. ibi: nam si testimonia scripturarum, quibus Christus definit, nullum hominem, hic viventem, quamvis utatur libero arbitrio, in venia habere peccato. Sicut aut. ne intus in nobis, cum seculo tuo, q. n. iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Et cetera talia quaequam docere possunt, a littera esse accipienda, quae sonant, et demonstrant aliquem, vel aliquos sine illo hic vivere peccato, qui n. ei n. solum n. m. o. n. e. adveniat, verum etiam plurimum q. talis fuerit, non mediocribus inveniuntur similitudine arguitur. q. s. Augustinus semper fuit paratus n. solum unum, sed etiam plures libero arbitrio plene prosequere ab omni peccato actuali, si adderet sufficienter fundamentum ad tale privilegium, sed autem in peccato originali.

3. Contra Augustinum arguitur q. sanctus Augustinus, et alij a peccato actuali excipiunt B. Virginem, imo aliqui etiam B. Bonae Bapt. in illius B. m. b. l. e. n. e. saltem maculare v. i. g. f. a. m. i. e. p. o. n. e. t. Secus autem de peccato orig. ut constat ex dictis 1. q. 7. 8. 9. et 10. q. ratio s. Bonaventurae q. n. manet in suo robore.

3. q. ille qui excipitur a sancti peccati orig. excipitur a deo, et deo facta per ipsum, ut late probavimus 1. q. 28. 29. 30. et 31. n. v. o. ille qui excipitur ab omni peccato actuali, q. n. ex eadem ratio de v. i. g. e. exceptione.

De 1. q. etiam exclusio illius qui solet huius rationi accommodari, n. i. u. m. q. etiam s. Augustinus, et s. Ambrosius solum ipsum excipiunt a peccato originali

per peccatum fuerit ante captivum. Et recte bene potest stare (Arten hereticis)
q. parvuli nec peccatum orig. de facto habeant, nec debitum illud habendi, et
q. sint vere redempti, imo perfectissime per ipsum.

Vicis Tertium Papam loquitur in predicta ratione in de redempt. parvulorum
sed de redempt. mundalium supponit peccatum. Sed mag. tunc supponit pro-
batum, q. debebat probare, scilicet parvuli fuerint redempti redemptione
supponente peccatum in ipsi. hoc enim negabant heretici et hoc in P. in quibus
verbis, nisi redemptio ipsi sit talis conditionis q. supponat in redemptis pecca-
tum de facto; nam si redemptio ipsi esset orig. parvulorum a peccato orig.
et redemptio ipsi non sequitur, q. redemptus habuit peccatum, ac proinde
defectu argueretur Tertium Papa nihil aliud addendo, nisi tenu-
at sent. affirm.

17. D. temp. S. Thome, et S. Bonaventuræ equè communis sent. affirm.
Sicut modo est communis sent. negativa. hoc Pa. q. fuit in institutione. ubi in
D. N. Alexander Papa 7. dicit, q. sent. negat. facit ab omnibus tenetur.
Vt a S. Bonaventura in 3. d. 3. q. 2. art. Communio inquam, q. omnes scire
illud tenent, q. B. Virgo habuit originale.

S. Thomas in 3. d. 3. q. 1. art. 2. q. la. ibi. R. I. enim, scilicet sanctificat.
Secundum q. ab omnibus communiter tenetur a peccato orig. quantum de macula,
et reatu purgata fuit. Item ad Utrubaldum in 3. d. 3. art. 2. ibi. ad hoc
dicendum est q. circa istam questionem a legibus est, circa q. omnes conveniunt,
scilicet q. per sanctificationem fuit Virgo ab originali et reatu orig. purgata.

Differunt autem q. authores sent. affirm. ad hoc fuerint moti, tum
authoritatibus Sanctorum, tum etiam rationibus, quodammodo deumita deinde gen-
cia redemptionis. et ex eo q. fuit propagata divini sepe, et ex pinalitatibus
quas habuit. que omnia quantum valent, et dicitur ad 6. usque ad 2.
Constat. hoc que constat ex ipso scoto in 3. d. 3. ubi tractans questionem pur-
sentem, et adducit auctoritates ad Romanos 8. S. Damasceni, sancti
Augustini, S. Leonis Papæ, S. Hieronimi. et ex illis de cons. div. 3. cap. 1.
S. Bernardi, S. Anselmi, licet ipse scoto S. Augustini, et S. Anselmi præsent.
negat. afferat. Subdit: dicuntur communiter quod de sanctificatione fuit corrupta
in peccato orig. Propriam auctoritatem adducit, et propriam rationem assumptam.

Authores v. Antonii negat. etiam illos probant auctoritatibus sacre scripte
et Sanctorum. An hoc acie dicatur. Constat et dicitur ad 6. usque ad 2. ubi in
quatuor s. sententiis auctoritates pro sent. affirm. adducimus. In 2. q.
auctoritates sacre scripte et Sanctorum præsent. negat. accipimus.

Senè omnes fundantur in eoque. Ecclia Romana secundum Icephonius de V. cele.
batur in sensu opinionis negat. Unde aliqui, ut P. P. in reperi. opinionis
negativam

negativum ita esse certum, sicut est certum quod dominus in pane azimo dixerit.
pro in obstante permittit facere de ratione in pane fermentato. hoc autem funda-
mentum desinit in antecedenti quod non est certum, ut late probavimus. Et q. ubi ergo reubi-
mus quid probabiliter huius sententiae advenit et approbat. Officij Negativi in de quere
in indulgentiary, et institutione religiosis, sub invocatione conceptionis. et dicitur et precedenti de throno.

Desinit etiam in institutione eorum circumstantia seminata, vel azimi, n. alibi, saltem, bus.
rebutillu de ratione, quae ad substantiam panis terminata, at v. gratia in l. in statu
in animacione ad hoc, ut conceptio non situm in gratia, actione, sed ut obiectum, cultus,
celebratione, non est circumstantia celebrationis, sed ratio formalis substantiae, ubi dicitur.
Vnde si semel celebrata Dom. ut obiectum cultus de ratione in l. in statu animacionis
colletur, non potest permittitur ut talis deceptio, ut in peccato, ubi facta ha bene, seu
ultra, et ab alio, ut ab hoc solum in gratia, actione, ubi dicitur, q. variaretur
quanti ad substantiam obiectum, ubi dicitur.

2. differunt huiusmodi auctoritates ab auctoritatibus, neg. in hoc q. aliqui
videndo rationes probabiles pro utraque sent. affectu devotionis, vel pietatis sent.
negat. sequuntur. Vnde sumel l. 2. q. 3. art. 3. v. 3. ubi dicitur q. in dea sit
peccatum orig. et ibidem, ut nunc supponimus, rationabiles valde, et probabili-
ter cum eis omnes, qui hanc partem tuerentur.

Alij v. ut Petrus de Landia, qui posita sunt utlerand. 5. in l. 2. di. 3. cap. 1.
lectum sent. 3. nat. 3. cap. 93. ubi dicitur de iuramento. Vnde dicitur: pariter aut fore inge-
nij illos, qui propter ratione, quib. utuntur doctores, magis tenentur nam parte, quam
alio. in materia de decept. 3. v. ubi dicitur de iuramento. Vnde dicitur: pariter aut fore inge-
nim suffragia ad definitionem fidei, quae solum veritate respicit, non videtur
apud.

Alij quam plurimi differunt sent. negat. et sequuntur de iuramento, vel iuramento
alicuius universitatis, collegij, Religionis, seu alterius institutionis, vel etiam
institutionis, ac personarum. Vnde quavis in libere loquens ad definit. fidei
non sunt admittendi. Circa q. plura diximus. l. 2. cap. 7. ubi dicitur cap. 8. de iuramento
Populorum egimus. cap. v. 9. Vnde ubi dicitur de iuramento, videntur reprobantur.

18. 2. 2. rationes, seu congruentie probantes sent. negat. seu hoc speciale
privilegium Virginis, q. scilicet, fuit Mater dei, non sunt episcopi. hec 2. 2. lat. 1.
9. cap. 18. et seq. modo autem dicitur, ubi dicitur, q. orig. peccatum fuit prius prius
visum futurum in omnibus descendit ab Adamo per seminale generationem,
quam Decretum in hac ratione stabilita in mente divina, et Regia privilegio.
2. 2. Virgo eligenda ad maternitatem Dei, q. hec dignitas secundum ordinem effectus
ad hoc instituta non preueniant eam a tract. peccati orig. Regia 2. 1.
2. talis dignitas supponebat damnum illatum. 2. q. talis privilegio non erat
ex merito Christi, cum Incarnatio nondum erat. Decretum, et Regia ne pre-
veniret ut futura, ut late probavimus loco citato in principio 2. 2.
2. 2. v. lat. etiam Pa ibidem, nunc autem breviter Pa l. et Bulla Bonifacii

9. que reperitur in Bullario Rom. sicque incipit et prosequitur: Superius benignitas
conditoris humanam naturam ad similitudinem suam creavit misericordiam pietate respiciens.
Etiam collapsam fore. 1. Parentis lapsum considerans, illam minus decessit
conditio, releuandam, ut scribit verbum superius, quod ex utroque principio eam amoris
meritis liberaret. 2. decretum incarnationis fuit post peccatum suum peccatum origi-
ne. 3. Pa. dicitur ex 1. libro Iuliano Iudice. Cantuariensis. in lib. de excellentia
B. V. M. cap. 12. circa fine ibi: Cum uaque non uidebis nos peccatores, quod propter
non intant, celsitudinem et leuata, ut te domina habeat, et ueniam omnis pura
creatura. 4. Considera utramque peccatum, amplius non curabis, quod quidquid de nobis mi-
seris ultra haec eveniat, glorie tue iactura nulla inde proveniet. Et hoc quidem bona
domina fontem aliquo modo dirigit, si propter solius exaltationem, erudit.
Mater dei facta sumus. Sed ubi quod deus, qui hominem assumpsit et uia carnis
Carne, hoc fecit pro tua, et nostri omnis salute.

Item in lib. qui dicitur speculum euangelii sermonis, seu simulacrum amoris cap.
3. ubi dicitur: Cum enim adhuc eremus inimici tui domine, et morantia
in omne carne iniqui exerceret dominus, cui omne semen uel lege primordia-
li culpe obnoxium erat, recordatur et uerissime misericordie tue, et prospectum
de sublimi habitat. tua in hanc valle plorationis minuit. Vidisti domine affli-
ctionem populi tui, et tactus dulciora charitatis intinueris, appropinqui cogitare su-
perius cognationes pacis, et redemptionis. hec. I. Iulianus, vel author illorum
opum. R. forte dubitetur an sint. I. Iulianus.

3. et d. I. in exponit super Paul. 1. ad Timoth. 1. sed. 4. ubi dicitur: quoniam
Iulianus aduentus filij dei hec ait: sed nullus fuit peccator, numquid incarnatus
in fuit? Videtur. non quod. Venit peccatores saluos facere. non quod fuit necessarius
Incarnatio. Item Iulianus. tolle morbum, et medicinam non operetur. Respondet. dicit.
Cum est quod. Et ueritas sanctorum satis hoc patet. sed hec questio non est magis autho-
ritatis, quod deus ordinauit preterea, secundum quod. rei preterea eant, et meritis quod
ordinaret, si non preterea peccatum, inuoluntarius tamen auctoritate patet. Item
et propter sonare, quod si fuit incarnatus, si peccaret homo, inquam patet
ego magis declino. 2. secundum d. Thomam. quod deus de facto ordinauit Incarn-
tationem faciendam, fuit post peccatum suum peccatum suum. hanc rationem late pro-
sequi sumus. 3. cap. 12. et seq. ubi etiam plures solutiones impugnauimus.

19. Universitates et prelati Hispanie non sunt testes idonei ad canonizandum
sententia negatiua. hec. 2. Pa. 1. quod precesserunt Episcopo Regis catholici Philippi 3.
quod ad litteras dedimus. 3. cap. 1. manifestantis solitudine suam cum adde-
ritur huiusmodi, surgitque universitatibus, et Episcopis suorum Regnorum,
ut suum assensum circa hoc mysterium suum sanctitati manifestarent. Constituit
autem Regem Philipum 3. pro sententia negatiua dicens, et definitionem in hoc
tenore a sanctitate sua petire. quod preterea personam non sunt admittendum ad
Canonizationem sententia negatiua. P. Iulianus et cap. venerabili detestibus
et

Et attestationibus; ubi dicitur. Si ratiū, vel speciem rerum proponat: multiplex
copi, et abbas, et alij viri religioni apud Alerxi. in generali capitulo congre-
gati domino Pape significauerunt, q̄ meritis bonę memorię M. quondam Ab-
batis S. Martini Oxon. Cisterciens. Conuicq. Procer. a domino multa miracula
apparuerunt; Unde supplicauerunt eidem ut ipsum catholico sanctorum faceret
annumerari. Unde mandauit quibusdam vobis et gentibus veritate inquirere
supra dicta, et miraculis dicti Abbatis, et eam sibi significarent ipsi recepe-
runt multos testes, et eos domino Pape remiserunt. Dominus Papa in rem
et relet. ipsorum Inquiritorum q̄ tenent illi n̄ erant recepti secreto, et sigilla-
tim cum ea diligentia que solet interitis adhiberi. Unde n̄ adhibuit fides eorum
dictis. Et ideo mandauit Episcopis preueniatis, quatenus testes, quos Abbas, et Mo-
nachus S. Martini Cisterciens. super dicta, et miraculis pie memorię M. Abbatis
Monasterij supra dicti duxerunt producendos sigillatim et secreto examinare
procurarent cum ea diligentia que solet et debet in receptis tenis adhiberi. Vbi dicitur.
Nota q̄ testes sigillatim et secreto sunt examinandi, aliter n̄ valent. Beatus.
heci ibi. q̄ testes ad hanc Canonizatiōem deuenientes debent esse ab omni sus-
pectu humano alieni. Et Regla est. Item dicimus de alijs Imunitatibus, et religio-
nibus predictum iuramentum facientibus.

1. q̄. proutquam predictis Vniuersitates, et alie Imunitates, et religiones
statim prima iuramentum in tribuendo quod aliquem, nisi paucis iuranti defensionem
sentit negat. et eadem iuramentum in admiratione ad Episcopos et Reges
recipiunt. Quanta et ceteris omnes preueniatis illarum Imunitatum ad hoc, ut ter-
minum illarum ad Canonizatiōem recipiant q̄ est. Quia ante ex cap. peruenit
de testib. Cogendus, vel n̄, ubi dicitur. Si species tunc proponit: quidam
nomine Iohannes de S. Laurentio circumdatus coram iudice suo de Simona,
et adulterio adstrictus per iuramentum quomodo, qui contra eum ducendus erat
in testimonium, q̄ contra eum n̄ deponeret. Duxit inderogabili ducens eum
si procedendum, et an testis ille sit Cogendus ad testimonium proferendum quon-
iam a Papa quid iuravit sit. Papa considerans q̄ nemo debet aduersario suo
Instrumenta subtrahere, quorum appellatione, et tenore continentia, et q̄ ille
qui hoc facit, et qui gang copiam aduocationis subtrahit aduersario suo, in-
quam ostendit esse litem fore. Et quum testem compellatur ad ducen-
dum commentum tamq̄ calliditatis, et fraudis. Nota q̄ nullus debet subtra-
here aduersario suo Instrumenta, vel tenore, vel gang copias aduocationis, aliter
potest perire in iudice. Item nomine Instrumentorum duxerunt testes Beatus.

Per predicta d. iuramenta. Si iurans teneat sententiam de tunc factam
laberabili, sit illi iurans, si sit indifferens ad utramque sententiam de iurans,
sit iurans. Si autem sententia negat de fenda predicta illi addit ut possit q̄
mone muer, q̄ contingat n̄, cuius exemplum sit Vniuersitas Patruicam,
que

dicantur, vel potius veritate conveniunt, q. non dum possunt deinde catho-
licae. Utinon hi de dogmatibz iudicare. Et post pauca dicit Episcopi. Sunt docti
graves, sancti, veritatis accerrimi defensores, aduersus garrulas vanitates,
In quorum ratione, eruditione, libertateque tua bona iudici tribuisti, n. potest
invenire q. speramus, si Episcopi his sinodus et toto orbe congregaretur, primum
liberale posset illis facile sedere, totq. neque in uno temp. fuerunt.

In quibus verbis habet 1. q. vulgus ad decisionem questionum aliorum in
rebus fidei n. est admittendum. 2. q. iudices ad hanc determinationem
assumendi debent habere tua bona, rationem, eruditionem, libertatem, integritatem.
Sunt eruditi, ratione sui fidei rebus, et libere liberi, sua supplicatione,
sine independantia, sine a timore, sine a iuramento pro aliquo parte determinate.
que omnia an reperiantur in doctis huius temporis, potest deduci et vulgi per-
ceptionibz, et Regum commendationibz, et iuramentorum obligationibz. que omnia
in 3. d. relata ad litteram reperiri videntur, ubi latè aequaliter videri possunt.
Et ponderata d. 5. cap. 7. Et sequenti.

3. q. talis consensus Populorum n. est a Spiritu Sancto. q. n. dicitur de
Canonizatz. An d. 1. q. Gregorius 15. In Epist. ad Philipum 4. ait q. eterna
sapientia nondum est sancti in justitiam penetra ha pa reficiat. q. p. r. dictus
consensus Populorum n. est a Spiritu Sancto, ab eis iam mysterium esse patefac-
tum. Et quidem unum dicit q. Spiritus Sanctus tot fidelibz, etiam discipulis no-
ticiam huius mysterij Communicaret. Et hanc noticiam Capiti beatorum Episcoporum
Vicariis Benedicere.

4. q. populares persequuntur tenentes sententiam affrim, tum operibus, tum verbis,
ut experientia constat. q. n. mouentia Spiritu Sancto. P. Regia q. qui pre-
sit dilectionis inimicorum, n. potest ad persequendum proximorum a quo modo
Unitate, seu mouere, quin potius Videtur dicitur Spiritus Sanctus: malici-
simus, et benedictus, persequens patrum, et subtrahemus. Blasphemamus, et obsecramus

5. d. P. Item dicit q. quamplurimi, vel scilicet omnes Populares iudicant tenentes sen-
tentiam affrim esse inimicis Virginis, ipsosque odio haberi a D. Virgine. tenen-
tes v. sententiam negatq. esse eorum amicos Virginis, ipsosque D. Virgine quasi gratias
agere. Sed hoc non est verum. q. neq. docentur a Spiritu Sancto, qui n. nisi vera
loquit. Maior congruat et experientia. Min. v. d. P. q. tenentes sententiam affrim non
sunt inimici dei, nec dei ipsos odit, cum n. sit peccatum mortale, nec nee
veniale ipsam tenere. ut constat et 2. et 3. d. huius capituli. q. nec D. Virgo
offenditur, nec illi odio habet. P. Regia 1. q. voluntas D. Virg. est valde confor-
mis voluntati diuine. q. n. prosequitur odio, vel amore, nisi id, q. deus odit,
vel amore habet. 2. d. P. Regia et d. Damasceno lib. 4. orth. fidei
capit. 16. loquens de sanctis his verbis: quibz enim rebus deus colligit, eisdem
seu in quibus ipsius oblectante, quibz autem deus offendit, ipsi eisdem erga inimicos
offenduntur.

*Hec sunt omne Patraeque modo scribenda accurant in hac perdisipi-
tibus questionem que omnia ~~in~~ ~~quodam~~ Correctioni Vetus Sanc-
titatis libenter offero, humiliter quae subiacet semper obediuntur. Dat.
Cordubae anno Nativitatis Domini Millesimo Trecentesimo octagesimo
Secundo.*

Sebastinus Papa

In qua referuntur aliqui doctores in Cilestia celebres pro sententia
affirmativa in hac controversia ~~conveniens~~ ~~conveniens~~ ~~conveniens~~.

Caput 1^m

Magis P^a. Doctrinam S. Thome et S. Bonaventurae Augustini me
eandem, eundemque auctoritatem in Cilestia magni ponderis esse

C^a. Ut iam diximus. 6^a Synodus Mantipolitana canon. 19. ait: Decretis Synodus 6^a Gene.
Nepotensis pertinens controversia aliqua exposita fuerit, ne eam aliter interpretari
tentet, quamquomodo. Ecce luminaria, et doctores insignes, et posuerunt, et sacra scriptura
magis et huiusmodi aequantur, quam si quis aliter dicuntur, congruenter. Da iura intelligi
necesse quandoque ad id revertant ab eo q^{uo}d convenit erodant.

et act. 12. sub agitione ubi inquit: Minimo enim nocere est, si dignum
sensum sequi. S. Patrum dogmata, sed et eisdem vocibus va cum illis, in his. Sennu, et verba sanc
que penitus innovant, ita in 2° tom. Conul. in edit. facta. Ceterum Augustini
apud. Tenubius, Calemum, et Agred. Joannis puentelli anno domini. 1577.
1^a auctoritas reperitur fol. 1099. 2^a v^o auctoritas fol. 985. Modoplaet
referre dicitur Sanctorum Patrum loquentium specialiter de hacque in sanctum
sententiam; cum auctoritatis sacra scripturae et prae interpretationis, huius
sententia literali, huiusmodi in alio sensu infavore sententiae affirmant.

Sed q^{uo}d Theologie Primigeri Augustinus et S. Thomas citare, deo igno
mor adsumimus, sed antequam ad utrumque impetruerit, Calemum
placuit. In hoc capite ostendit doctrina utriusque esse eam
dem, qualemque auctoritate habeat in Cilestia doctrina hominum sanctorum.
1^a igitur P^a. ex Bulla Urbanus 3us inquit: venerabili patriarchae, quam
revelamus. 1^a cap. 26. ubi hec summi Pontificis verba: Sane cum sacrum, et
venerabile corpus S. Thome de Aquino ord. flary P^a ad. Sic demandato nomen
ad Cilestia, flary P^a. Theologum proximo transferebat, in attendente quan
ta adeo scientia, et magis ordine flary P^a. Insuper de Cilestia illustra
rent, ac S. Augustinus, veritatem innotens Cilestia, eandem doctrinam, et huius
quamplurimum doctrinae, valentque propterea deum corpus specialiter
fieri et adhiberi. Universitate veritatem agnoscimus, et hanc amma in dominos
in ipso. Vobis innotum, per v^{os} a scripta mandantes, quatenus deus corpus,
cum ad flary eandem transferebat, benigne et honoris, et huiusmodi
deus, ac venerabilis patriarchae, et faciat ab alijs, quam in vobis
cum debita honorificentia, et devotione recipi, et tradam. Veritatem innotens
et tenet quatenus vobis innotum, ut de S. Thome doctrinam, et huiusmodi
et hanc

Зеленая ауто-
хита

1892

2. Анастас

Uramenti Vni. 4.º Item P. et Vniuersitate Salmant. circa annu 1626. fecit secretum omnes qua-
v. cantat Salm. Quamvis indicia Vniuersitate sequuntur Doctorum S. Vnguitum, et S. Thome; illorum obli-
deservenda loca. in hoc iuramento: Vno in quodlibet lectionis, quae in Academia, vel cathedra mode-
Vnguitum, et S. Thome, vel Voluntarius P. differet legere medicorum, atque lectionis in theologia schol-
Thome. licet doctrinam Vnguitum, et conclusiones S. Thome, quas in Summa theologiae docet,
Vbi horum Sanctorum mens aperta fuerit; Vbi V. conceptus et Subia nihil docuerunt,
neque lecturum, q. eorum doctrinae aduersarij sentierint, sed q. vel iura meum
Sentiam, vel eorum qui discipuli sanctorum Vnguitum, et Thome communiter consenti-
tantorum Paruum doctrinae magis conforme indicauerunt. Recipio opinionem de immac-
ulata Virginitate Comagione, et ea, quae iure clericarum immutata sunt, vel postea
immutabuntur, sique cum olim contraria erent iam contradictionibus oppositae
Definita sunt. Et si q. cathedram Sci. vel Durandi moderata, quam vis ad
ut tenet nolo. Sicut tamen mihi vult pro eo tantum tempore probabiles eorum docto-
rum opiniones sequi a his qui peritiam eximiam

Securum Vniuers. in memoriali Salmantino pro defensione dicti iuramenti art. 1.º §. 1.º n.º 2.º ubi dicitur
Salm. nemine discrepante. Vniuersitate Salmantina q.º omnis iuramentum in legendi, nec docendi aliquid repug-
nans doctrinae S. Vnguitum, et S. Thome, ita concordari animo obsequere, ut licet ad-
tarent circa sexaginta suffragia, ex quibus Vnum vel duo publice impugnarent, cum
per suffragia recita ad maiorem libertatem Vniuersitatis sui suffragii emittet,
nullus contradicit, casus in quo praedictum memoriale numquam vniuersitate

Doct. S. Thome, 2.º praedictam Vniuersitatem inducere eandem doctrinam Vnguitum, et S. Thome;
et S. Vnguitum nam si eret dixerit Vniuersitatem iuraret sequi.
et alibi. 3.º Praedictam Vniuersitatem sentire opinionem affirmantem B. Virginis conceptum
Opinio affirm. fuisse impeccabilem. S. Vnguitum, et S. Thome q.º iurando se lecturum, et defen-
et S. Vnguitum, saram doctrinam S. Vnguitum, et S. Thome, in traxerit opinionem de immaculata
et S. Thome. Virginitate Comagione.

Doct. S. Vnguitum, 4.º Et eog. praedicta Vniuersitas auertit indicio art. 1.º §. 4.º n.º 26. ibi: Consi-
et S. Thome et Salm. derant Vniuersitatem (scilicet Salmantinam) quam multum intererat defendere au-
torum doctorum. Horum horum doctorum doctorum, tempore quo in libris nouit editis, et in verbis
tanta libertate, et parua veneratione de Patribus libere loquebatur voluntate intradu-
centi in eam necessariam vigetia magna horum temporum limitari ad doctrinam
Sanctorum, et q.º. Auerunt, futurum erat liber. Vultus Vniuersitatis hic damnum occurrere
recognoscant, q.º adhaerendo S. Vnguitum, et S. Thome adhaerere omnes sacris doctrinis,
Nigundem et fuerunt compendium, et lingua omnium

Apul. 2.º

In quo referuntur testimonia approbantia doctrinam sancti
Augustini, et sancti Thome.

Sicut dicta cap. antecedenti sufficiunt ad utrumque doctrinam approbandam,
doctrinam, placuit tamen aliqua specialia testimonia adducere ad huc ad
demonstrandum, sequentia specialia s. de s. Augustino. 2. de s. Thoma.

1^m igitur testimonium pro doctrina Augustini s. id. q. Celeria canit in 6. lect. Doctr. d. August.
in offiis ibi: tam multa gr. subtiliter, et copiose scripsit, ut ipsam doctrinam
maxime illustravit, quam iniquis sequi sunt, qui contra theologicam disciplinam
via, et ratione transibant.

2^m sit illud Celerii s. Summi Pontificis inquit. Decretali ad Episcopos francie
ibi: Augustinum sancti ecclesie doctrinam pro vita sua, et meritis in nostra
communione semper habuimus, neque unquam hunc similes suspicionis salutis
rumor adspexit, quem tantę scientię olim fuisse meminimus, ut inter Magistros
optimos, etiam ante iam Prædecessoribus haberetur. Bene q. de eo omnes in
communione tenuerunt, ut potest, qui utique auctor et amor fuerit, et honor. Unde uenerunt
talib, quos male credere videmus.

3^m est illud Joanni. 11. inquit. ad quosdam nobiles Senatores Romanos ibi:
Augustinus, cuius doctrinam secundum Prædecessorum meorum sancta Romana
sequitur, et tenet Celeria. ita et memoriali saluant. art. 1. § 3 n. 19. et 19, et
ibidem n. 19. referant. Concilio Vaticano, et Melitani et filio. et doctrina sancti
Augustini deinde suos canones.

4^m testimonium, et sequentia erunt specialia pro doctrina Thome. Denuntia
que et oratione, quam in eius offiis canit de om. Celeria hic verbis: Cui, qui
Celeriam tuam s. Thome confessoris in missa laudat. clarificat, et sancta opera
tionem secundas. Ca nobis querimus, et que domit intellectui conquire, et que egi
imitatione complexe. Per dominum etc.

In quib, verbis 1. et ponderandi. q. Celeria d. Thome vocatur ab Celeria p. ponderata oratio
missa, et quod ea dicitur clarificavit Celeria sup. sed si doctrina d. Thome erat falsi. Offiis d. Thome
ta nec erat missa exaudito. sed falsa missa, nec Celeria clarificaret nec obs-
curaret, q. falsitas in illuminat, sed obscurat. q. doctrina d. Thome falsa non est.
2. q. Celeria exponit ab ipso deo ut ipsi concedat intellectu conquire p. den.
sare) que d. Thome docuit, sed si esset falsum in eius bona ei inuenerit, sed
inveniret, et falsa. q. ne hoc de Celeria dicamus, dicendum adest, q. doctrina
d. Thome, et in se ex vera, erat talis ab Celeria iudicata, aliter illius non
petere, et deo

Itaque Celeria solum a deo exponere intelligere ea, que vera docuit d. Thome, et alio
n. autem esse intentionem ista omnia, que docuit d. Thome, esse vera.

Sed contra 1. quam in hoc tenet etiam ponit oratio, s. in pro doctrina cuiuscumq. 1. impugnat
doctrinam

S. Augustinus.

Doctores catholici, et non catholici; nam et ad S. Augustinum lib. 2. g. l. 1. cap. 20. et refertur dominica 13. post Pentecostem in beatorum non nulla pars falsa doctrina est, que in aliqua vera intentione est. q. in preloio semper pro quolibet auctore poterit fieri talis oratio.

2. q. ut constat ex Bulla Clementis 8. que incipit. Sicut angelus in nobis reclusus. ibi inquit. hic siquidem honor eius videretur cum admirabili doctrina. Diuinitus iuxta optimo debetur; ac doctrinae quidem teris est ingenio. Eloquentum numerus, quos ille brevissimo tempore, in omni fere linguae genere singularem ordine, ac mira perspicuitate, sine ulla proximo errore concepit. In quibus conscribendis inter alia sanctos Apostolos Petrum, et Paulum colloquente, locos quos illi quidam dei iura enarrantes habuit; et quos deinde concepit, et per ipsius domini Voce comprobatos audiuit. sed hec approbatio sibi apparet. Omnia opera S. Thomae acceperit, et de his omnibus approbationem ipsius domini intelligit. q. si et intelligenda oratio ab eadem ecclesia probata.

3. q. ut accubimus cap. 1. huius sectionis n. 6. habetur et illa reuelatione, q. S. Thomas in omni doctrina S. Augustini, et Apostolica sequitur. q. approbatio talis cum nihil accipit, omnem doctrinam S. Thome comprehendit; nam qui dicit omne, nihil excludit.

Execharius domini.

Denique impugnata predicta solutio est hic, que dicitur cap. antecedenti n. 3. et sed. 2. cap. 16. ubi ostenditur quomodo veritas dominicana Religio in fide S. Thomae. ibi enim plurimum commendatur doctrina S. Thomae. specialem v. in 8. de lect. 2. 5. et 6. et in summo de laude ubi dicitur.

Manens doctrinae veritas

Et penitus integritas

Mais fragrans suauitas

Eius collata sanitas.

4. Et quodam antiquo Pontificali Rom. sub Paulo 3. imp. Venet. 1543. Claret ut inquit Joannes de Thoma b. p. 1. reapprobat doctrinam S. Thome. art. 2. ad hoc in Biblioth. Conventus. Theophani salernitanensis Venetus coelectorauerat, cuiusmodi orationis iuxta propriam benedictionem inde S. Thomae memoriam lauda. in hac formula: Benedicat, et custodiat vos omnipotens Deus, qui per Beatum Thomam Aquinatem viam doctrinae, et confessionis sui in omnia sapientia illustratum, ecclesiam suam sanctam regem purgare, et criminibus, ac luce reuocare, et doctrinam integritate illuminare et signare. Res. Amen.

Et qui eius doctrinam in veritate, et charitate fiduciam nulli per amorem aduerentibus rebus perimenda, ipse vos in recte fide, et perseverantia in sua volunt. Dignetur confirmare. Res. Amen.

Quatenus infidelitatem firmam, et in bonis operibus constantem perseverantem

eius

Qui praebebat et meritis ad eternam salutem pervenire legibus, et cum pro semper in
seculis gaudere. Etiam dicitur. Utinam.

Ad contra dicitur, quod iniquitatis oratio. Etiam dicitur, quod iniquitatis oratio
congruatur, quod est, sed in omnia que est, sunt bona, nam aliqua peccata
saltem venialia committunt, nullum namque peccatum veniale committit ex
solius Virginis privilegium, ut ipse dicitur. Item dicitur, quod iniquitatis oratio
Quendum recte de eius doctrina, quod scribit etiam si scilicet de eo et per
eius intentionem, hoc in tali, quod in aliquibus factum est, licet hoc sufficit, ut pro
maiori parte sit vera.

Hinc arguitur. Quia ad nutriendum paupertatem, et illa tamen potius intentum condu-
cit, quod dicitur, quod aliquem docuimus, qui in retractant, in illa, quae retractat.
tanti, ita dicitur aliquem fecisse morata, quae per penitentiam in retractant.
Unde signatur adducta in contrarium tenet, licet hoc efficit frequentia, quae d.
Thomas equi, et in retractant sunt bona, scilicet et eventus gaudio, et illa in retractant
et ad etiam damnationem perveniet, sed scilicet in purgatorio erit ob illa
detentus, cuius contrarium et revelationis in no obitu haberi constat. Et
deus petra ab ecclesia eius imitatio. quod ob eandem orationem et paupertatem illa quae d.
cui d. Thomas, et in retractant, sunt vera, et ob id ab ecclesia petra a deo cog-
nitione illorum.

Qui est duplicem retractationem. alia formalem, et de hac loquitur responso
data, alia virtualis, seu implicita. Et ad hanc non requiritur expressio, quia quae
retractat. Unde dicitur penitentes, scribit, contritio est virtualis retractatio omnium peccato-
rum, etiam si nunquam in memoria veniant penitenti. Et hac retractat omnia,
quae in vera docuit d. Thomas. implicita retractant, et regit dicitur in loquuta oratio
ecclesiae, quae semper ad bonum dirigat voluntatem fidelium, et ad verum intellectum
et ordinem, sed loquitur solum de illis, quae vera sunt in praedicta doctrina. Ad
quod videtur sufficiens, quod pro maiori parte sit talis doctrina vera.

Sed dicitur 1. quod in tali sententia etiam doctrina circumscripta catholici
poterat habere simile approbationem, quilibet enim virtualiter retractat, quod
saltem docet subiiciendo ea, quae locuit ecclesiae correctionem, et ad minus habet bona,
quod doctrina opposita doctrinae d. Thomae sit pro maiori parte falsa.

2. quod approbatio doctrinae d. Thomae non solum requirit doctorem docentem, sed
etiam immediate ipsam doctrinam in se, et immediate ab illa excludendo omnem
errorem. quod non solum excludit errorem in docente habentem, sed etiam errorem in
illa contentum. Et dicitur 1. et dicitur in hoc capite an. 1. d. 1. v. quod d. 12. ubi dicitur
mens 3. d. dicitur d. Thomas non habet abique illo praesumi errore scilicet
si enim summi dicitur ex erroribus materialibus agnoscit, illa mixta haec
illo praesumi errore in doctrina. Sicut enim aliqua doctrina erronea, etiam si doctrina
errore formali, hoc est et praesumi pro cognitio, illam non sufficit.

2° Pr. Item Ans. et Bulla Dy. & que inquit: Mirabilis Deus in sanctis eius,
quam celebramus s. 1^a cap. 33. ubi ait Summus Pontifex, et ceterum apri-
ne regula doctrinae, qua sanctus doctor v. p. & ceteris in finitum confutatio
hinc illustrant, adducit s. 1^a cap. 33. ubi ait Summus Pontifex, et ceterum apri-
illo in sanctorum numero relatus est. Sed si errorum materialis haberet
talis doctrina, non esset ceterum regula christianae doctrinae, sed fallax
regula. 9° et.

3° Pr. Item Ans. et celebratione in nobis. Cuius in hoc capite n. 13. ubi
s. Augustinus asseruit s. Thomae in omni sequenti suam, et oppositae doctrinam,
ut qui doctrinae oppositae sequitur, nec formaliter, nec materialiter exat. 9°
talis approbatio etiam errorum materialis excludit.

Explicit illud
et si Dominus bene
scripsit de me
thoma. et.

4° Et eod. Clemens 8us in dicta Bulla avertit Episcopum dominum Abbatem s. Thomae
approbare absque limitatione in ista apparet. Quia d. Thomas dixit: bene scripsi
de me Thomas, quam mercedem accipiet. Sed illi libri errorum habent
materialis illos Episcopus dominus non approbaret. 9° et. Pr. ma. 1^a q. Summus Pontifex
cum dixit q. Sancti v. p. Petrus et Paulus intendum colloqui sunt d. The-
cum ipse scriberet, cum ly intendum dixeret. Constat ad a. liquid illorum erro-
rum, cum 2° referat Episcopus Thomae approbatione de omni absque limitatione
fuit loquutus. V. Pr. ma. 9^a Glendo de me, in festum. 9° bene de me de o,
et proinde de meis attributis, et eorum actibus. Unde bene de omnipotentia, et
omni potentia, vel producentibus, vel producentibus ab ipso, bene de scientia,
bene de misericordia, et iustitia; et bene de probatione, de reprobatione
et reprobatione, et alijs. bene de me filio, unde et bene de Patre eius Consta-
tus, et de spiritali. Ceterum, quae et propria utriusque et bene de meo co-
relatio spiritali sancto.

Bene de me sine ultimo, unde et bene de beatitudine obsecra, et formalis, be-
ne de virtutibus, bonis, malis ad illas induentibus. bene de peccatis illis impediens
bene de me filio hominis. Unde, et bene de meo correlatio, scribitur Mater mea,
bene de mea incarnatione, de mea gratia, de mei meritis, de mea scientia, et
potentia, et miraculis, et vita et passione, resurrectione, et alijs. quoniam inquit,
et de meis sacramentis. bene de me redemptione, unde et bene de mea Mater re-
dempta, et alijs redemptionis. bene de me iudice, unde et bene de iudicio ultimo
ultima glorificatione eterna, et damnatione sine fine.

Omnia praedicta possunt implicite in illo verbo de me implicite intelligi, nam licet
in a. huiusmodi revelat. Ceterum quodammodo inquit Eusebius dicitur Episcopus dominus
bene scripsit bene, et limitata ad illas quoniam, tamen in 2^a omnia d. Thomae
scripta sique tunc referri debet, tum q. Clemens 8us sic interpretata ut celebramus
in hoc capite n. 10; tum et q. cum ad primum eam invitaret, credibile est ob-
tulisse primum pro omnibus.

Si tanta hec curia q^a in reuelat. Ut quoniam, quam aculeum cap. i. n. 6.
libri ad. Thoma scripti fuerunt significati per lapides pretiosos fulgidos, sunt re-
ta intentio d. Thome ad defensionem fidei sui per lapidem fulgentis alii signi-
ficata. Si autem libri sacra continerent. quomodo reuelatione diuina per la-
pides pretiosos significarentur. tum etiam q^a si Summi Pontifices, quando d.
Thome doctrinam approbarent, et libris eius intelligerent adeo expositis, non
loquerentur de omni d. the doctrina, sed de aliqua parte, vel partibus, ne phi-
cando, lequa loquebantur nihil agerent tali approbatione, nec fideles viderent
illa omnia esse. Sicut quam parte doctrinæ d. the. intelligere agebat.
1^m Pt. q^a cum si mouet que pars sit approbata que v^o n^o, neutra remanet
approbata, sicut si inter duos esse dubij, quis eorum erit Regis, si uis
Cum Rex declararet neuter erit filius Regis. 2^m Etiam eadē probat.
et manifestum; sed si et dicendum Summus Pontifex nihil equie illis
approbationis, ab his citare illis verba videntur. q^a x^o ut dicendum,
q^a de omni doctrina d. Thome fuerunt loqui.

Et sic remanet relicta quedam responsio, que solet dari dum Pon-
tifici remouitur, q^a scilicet fuerunt loqui si ut Pontifex decernendo, sed ut
doctores particulares laudando.

De omni enim hec solutio impugnata, q^a Urbanus 5us in constitutione
que inquit. Venerabili Archiepiscopo. loquuta, ut Summus Pontifex, q^a ait. vltimū
miser, et tenore preueniunt vobis inuincimus, ut dicti d. the doctrinam,
tamquam veritatem, orthodoxis sectemini, eamque studeatis totis viribus am-
pliare: sed ut doctores particulares in prelo inuincere Archiepiscopo. Tholomano
et alijs. quid primum. q^a est. Idem contrabit et Bulla Clementis dⁱ que inquit.
Sicut Angelus, quam xerubimus dⁱ 1^a cap. 90. et ex Pio 5° in distributione
mirabilis deus, quam xerubimus dⁱ 1^a cap. 33. ubi, ut xerubimus n° 20. in
hoc Capite, ex eod. doctrina d. Thome et certissima regula doctrinæ Chris-
tiane. Ioann. 22. ipsum in sanctorum numerum xerubimus. Et idem ex alijs
allegari in hoc 2° Capite, et antecedenti contrat.

Solutio hec potest adaptari testimonio Innocentij 6ⁱ tam reuelato et
nobis inquit d. Thome 2^e 2^a cap. i. 6. in 8^a octaua s. Thome, sed potius q^a
in Breviario si Summo Pontifici approbato in religione bonum cano-
nica tam hoc dicimus auctoritate sedis v^o p^o exequia fixatum. Unde nec
de eius auctoritate rationabiliter quis dubitabit, licet aliqui aueruerint illud
hoc supponendum, q^a et dicitur. Conuincitur, et ex eo q^a ut refert Ioannes a Sancto
Thoma super. l. de approbat. doctrinæ d. Thome art. 2. Ambrosius de Mon-
te in libro de anima in principio inquit. Colone 1429. ea verba ex suo
Autographo scribere fecerunt. Ambrosius Cadherus illud admittit in li. 6. 2°
Disputat

Sup^a pro immaculata Sept^a Ps^u. et repetita in unguen. facta Rom^a cum
Pij Sⁱ in tabula aurea in principio, et in alijs authorib^{us} citatis a D^o Fr. Guddi-
saluo de Atraga tom. 2° de doct. & the. lib. 1° cap. 5° & 2° et sequentib^{us}.
In rebus autem historiarum antiquiores sunt preferendi, maxime q^{uo}d
moderni negantes ratione occultis antiquioribus non proponunt, ut hic
congruit, quos etiam laudari ad laudem & negand^{um} mouet, quam antiqui
hunc & eorum in arigerint

Denique Probantur omnia et illa apparet. celebri quam admodum fr.
Gundualvus de Arriaga tom. 2. de Poetina. Thomae miraculo 10. lib.
1. cap. 2. et praeter illud Joannis Garcon in Comment. viz spiritus S. Vincentii
fleurba cap. 10. §. 5. Training tom. 3. catholicearum pascuigris p. pascuigris
4. art. 10. ad 20. argumentum, Joannis a Serris Maxima in arte spiritus
viz lingua ~~his~~ Toscana hispanie translaty per Michaelis Cosme Valentis
arm. 1620. lib. 5. cap. 8. Nota in semibituali Patina richardus leam. de
S. Tha. dist. 4. flanderz in Thoma. impetu. vltim. fol. 328. Couino
Promptuario de sanis trad. 9. cons. 3. n. 4. Memoriali salmantinus
art. 2. §. 13. obiect. 2. n. 88. quiquidem fr. Gundualvus de Arriaga
refert quondam religionis seraph. ordinis S. francisci, amingquodque
theologie magnam difficultatem habuisset, nec tamen pater S. Thomae
Cura illis imperiret, cumque pro adigenda intelligentia oraret, in somniis
vidisset sanctum franciscum, et S. Thomae, super capitula quorum Virgine Mariae,
S. franciscum digne fratri laurentis (sic enim vocabatur religiosus)
signando S. Thomam. crede tunc q. eius doctrina n. deficiet in eternum;
Cumque quigilaret, aperiretque pater S. Thomae, et difficultate et solute
claram i. reperire.

Benigni fr. Petrus De Labera tom. 2. in 3. p. Edit. facta ann. 1602. in
prologo ad Cantabrigie lecturam ait: Unus solus est. Hic est mihi Magister proprius
cuius Doctrinam & praeceptum Dominus approbavit, cum oranti Thomae ante imaginem
Crucifixi dixit: Bene scripsisti de me Thoma, eandem Beatorum a Sige
Maria laudavit, Apparuit Petrus, et Paulus commendarent, Patrumque
Academia minus oculis percontari. Urbanus Papa omnibus amplectendam
proponit, et Innocentius summus Pontifex Thomae cum Salomone in sa-
pientia Consultat, imo pergit, et proprietate verborum, ac veritate sententiarum
post Canonice scripturas collocandis putavit. Et merito quidem quoniam
Theologiae Scholae aperiunt, et Meliora dogmata brevissime patefecit; ideo cum
ingenium omnes heretici fugiunt. Est enim haec illa dauidica etc.

Sed ita a quatuor^{ta} sit prius dominus, et eius vicarij doctoring omnes D. The
approbaverunt, qui sibi sententia d. Thomae. Exit in contra, ac sacer testis, quia

Camden

Eandem approbationem habere, hoc est eandem. Veritate enim approbata dicitur
S. Thome. Quia est approbata sacra scriptura, de proinde est equie infallibilis
et itaque, sed hoc est falsum.

Ista. q. alia contrariis conuictis in p. de diffinitio, nec licet opinari con-
trary. q. Dicendum restat q. talis approbationes in faciunt contra doctrinam
S. Thome.

Hinc arg. in fauorem, assignando quam certitudinem et huius approbatio-
nis accipiat doctrina S. Thome, ut non sit sicut sacra scriptura. S. Thome. I. I.
S. Thome. ord. P. de diffinitio. I. de approbatione doctrinae S. Thome. art. 3. late
hanc difficultatem tractat. vide ibi. Non imponimus omnia vique ad vltimum
difficile tractare. Est enim principali adimpleto digressi, cum temporis
penuria nos vaget.

Nulli tamen saluo meliori iudicio videam dicendum ipsum domini pease
vel suos vicarios ita approbare doctrinam S. Thome, ut tota et quilibet pars
eius sit vera, in eo sensu quo. P. de illis aduocant, hoc est, illa que S. Thome
docuit, q. per diuina reuelatione accepit sunt vera ea que ipse et que summi
line docuerunt, vel q. et sacra scriptura, vel q. et demonstratione acqui-
sunt. Etiam sunt vera ea que ut probabiliora, vel ut veriora, vel ut
sacra scriptura conformiora, sanctis re. Patribus, quorum doctrinae semper
fuit sequens. Sunt probabiliora. Veriora, sacra scriptura, sanctis
Patribus conformiora. Cuius que equie et ante probabiliora per adhesionem
S. Thome ad vng partem facta sunt illa pars probabilior, et veriora,
q. ipse maxime p. lucem gratie docetur de veritate cognoscendam,
ita ut ipse S. Thome, ut refertur in suo opus Prom. auerit et quid quid si-
ret, non tam labore, ac studio acquirere, quam diuina traditionem
accipere. q. licet huius opinionem ante esset inprobabilitate equali, eo ipso q.
S. Thome. vnam illarum elegerit, facta sunt probabilior, et veriora.

quam certitudi-
nem habeat
doctr. S. Thome.

S. Thome igitur plura docuit, quibus certitudo in hac via in habere plu-
resque questionibus tractant, que adhuc sub continuatione sunt p. ante, semper tamen
huius sequens sunt? magis diffinitio sacra scriptura, sanctis Patribus, vel ut huius in inueniendum
rationem naturali. ut conuict et argumentum sed sua omnis suorum articulo, semper fuit sequ-
maxime in p. ante, ubi semper vel illud consistit et authoritas sacra scriptura, vel alium cui sentit magis
sancti doctrina, vel alium qui auctoritas, et magis auctoritatis, in illo, de quo S. Thome sacra
erat questio, vel ratione naturali manifesta, ac proinde semper fuit sequens pars. Patribus.
et magis conformis. Ista principia, et quibus, et ex vna parte articuli parit et educta
q. et huius principia sui dictamen confirmant, et vnaque illarum q. domus sunt ma-
gis conformes illi principio, et regit veritatem, et ita tale illud domus. Vnde et alia
approbando doctrinam omni S. Thome, eo modo, quo a se ipso fuit tradita in approbata fal-
sam, asserendo ipsam vere veritatem, et ita quicquid errore, sed approbata ipse
ut

ut Veram in his que ut talia d. the a bique formidine tradidit, ut magis confan-
nem sacre scripte, sanctis Patribus, aliisque authoribus grauib, et rationi naturali,
et Regia, ut magis confans veritati, que eorum principijs deducit. et in conf-
mitate adque principia penetrat.

De his doctrina
quomodo nec
solum formale
dicitur
nec materiale
habet

Et quibz deducit q. cetera approbando ut scilicet doctrina d. the. nihil
saluum, nec materiale, nec formale approbavit, q. ea que d. doctor ut certa ad-
dicitur sunt certa in summa fide, q. ipse indicant, sed enigmata, et
q. ita in rei veritate erat verum. Eodemque modo deducit, que ut magis con-
formia sacre scripte, sanctis Patribus, aliisque doctrina, rationi naturali, ma-
gisque proba alia docuit. Numquam enim sentit minus conformis esse princi-
pijs, minus que probabile tenet. Et si aliquando aliter sentit, que irreconcili-
minis probabilis erat, adhibet; non sunt nisi aliquo eorum principijs comune.
tup. Unde eo ipso facta ut illa sent. conformia sacre scripte, aliisque doctrina,
sanctis Patribus, aliisque doctrina, vel rationi naturali, secundum originem quae rationis agitate,
ac proinde veritatem, et probabilitatem. que autem ut certae v. ut magis pro-
babiliora, dicitur que principijs conformiora docuit; Et arg. 10. Sed contra, et con-
trarij obuiosum; nam aliquando dicitur principia et que veritate con-
clusionis probabant; aliquando v. implicite tantum, ac proinde illa v. etiam
in dicitur principijs, hec ut magis conformiora et probabiliora docuit.

Ipsi. Et declarata non primum, q. veritate, quas d. the docuit sunt in triplici
differentia, alij que solum per reuelationem sciri possunt, et has sciri, vel quia
ipsi specialiter fuerunt reuelati. qua propterea (ut cetera in his offusis canit in
sc. manuali) ipse solo suo reuelat. quid quid sciret, si tam labore acqui-
sire, quam diuinus tradidit accipere, et fiat esse certae nullus dubitabit, vel
q. in sacra scriptura si et quae etiam talis veritates sunt certe. si implicite
et omnia dicendum. tum q. semper sui sequens sanctorum expositio est,
secundum quam (ut ait b. Thomas Generali Act. 12. sub Agatone et con. 9)
venit. implicite nobis innotuit. tum q. ubi hec expositio non inueniebatur (ut
etiam ait cetera in dicitur sectionis) in disputatibz locorum sacre scripte
de oratione, leuius adhibebat. Unde et consigit per ait cetera d. in cons-
tructione que inquit. Sicut Angelus ad nobis 10. cap. 40. reuelat) in quibus
(reuelat. libris) Conseruend. interdu sanctos et oppositos Petrus, et Paulus
colloquenter, locos que illi quosdam dei iure enarrantes, habuit.

que omnia sperantia ex illa reuelat. que consigit in eodem die ubi s. Thomas,
qua s. Thomas suscitatus ad paulo et petro, animi expositio. Quare epistolary nam
mentem suam et aequum s. Thomas, Paulus, respondit. q. ne, quantum in hac
via homini mortali tribui. Comparat, sed videri meum ducam, ubi maioris
claritate, et perfectius meo mentis capere. hec reuelatio est ab cetera appro-
bata, si quis enim ipse et conuentione sibi app. et videri dicitur de his in offusis
ipsius

ipsum S. Thomae huius verbi: Scholas Thomae Paulus ingredere, sacra simul sancta
Mysteria, digni tandem per raptum tractata. Vnde sceleris ad aliquam. Clamor
fratris tunc unita. Doctori Doctori cunctis. q. effusis integris relictis
1229 cap. 16.

Uiam contemplationis adhaerendi veritati, assidue erat, ut extra reuer-
tere multos, ut ex huiusmodi impio apud S. Thomae et alios. Sigilla-
tim vel sedens ad quendam cum S. Francisco de Longo Rege, in praesentia cum.
Dum Cardinalis sedes vtriusq. legatus, cum diceret in cellula sup. libros
Boetii, ad monitum scribens, ut ipsum in vocaret, eam si aliquam mutationem
in ipso videret, et suspensus combustionem candele, quam manibus tenebat,
in senit. Cum enim neuvray flans candenti tibi lacere de sani-
tate. Exiit sors, ut paulo ante ipsum ad moneret, et sic suspensus ignem in senit.
idem cum esset accensum ad salus corporis sanguinis effuso contingebat. Quibus
omnibus constat quanta divina reuelatione reuult.

Alia veritates sunt ad. namque, quarum plures in natura nostra cogni-
tione absconditae, plures namque intellectus vtriusq. cognovit (a quoque amplexatione)
quam natura. Et in his multos noster intellectus suum de aliquibus illuminata.
Inter quos S. Thomae dicitur. Quia p.

Etiam igitur capitis, potest vixi q. aliquis plures et huius veritatis aequa-
tia. 1. q. 1. inuestigari magistro sedens, et q. hoc S. Thomas habuit. Vnde cum
aliquis, ita vocatur de praerogativa scientiae. Sed q. hoc per parum temporis durat,
non ita ab illo sapientia aduocatus exigit, sicut ab alijs. Et ab archiepi-
scopi intellectus. Et in hoc d. Tho. Maxime creduntur exeat, ipsamque cum
omne ad intellectus, adum ut in totis penetrant, qui sunt Princip. Philosophia,
Vnde cum ipsum ante obscurum ex huiusmodi in omni huiusmodi, et ab alijs
periphi parat, nonne aliquis cognovit, magnum sent. suis commentarijs
illuminant, a lios quoque parat, et archiepi. intellectus. quapropter de ipso canit
Cecilia in 6. huiusmodi. Scripserunt et multitudine, et uarietate, et
facilitate explicandi rei diffusi, adeo excellunt, ut de eo causam etiam
Doctoris Angelici nomen ^{uere} ^{est} laudem adeptus fuerit.

Et est. Continuat. Et solitudine inuenerit. Et hoc igitur praecipue in d.
Thomae; de eo namque canit Cecilia in eadem sect. nullus fuit in istam
genus, in qui q. in eam diligentissime veritas. Collationes parum tardius
peruoluta est. alij veritatis sunt, quam in istis, ut d. et hoc loquens
et omne praecipua, et reuelat. cognita, et alia lumine natura reuelata
sequuntur; et in istis illis solum, qui magis sedens praecipue habuerit.
Et huiusmodi. q. ut aliquis in aliqua q. septus quilibet. Tho. huiusmodi.
quoniam praesentia induit, debet per in interpretare. con utat praecipue illuminat.
que

que divina. Thom. videtur. Et si hoc bene indicaverit, caueat ne de illo veri-
tate id quod ait d. th. 1. contragentes cap. 5. n. 2. alia etiam vultu inde
provenit, sed ut primum primum requiritur quod et. Maria exaruit. Sunt enim
quidam tantum de suo ingenio metum estimantes, scilicet totum esse verum quod
ei videntur, et factum quod ei non videntur. Ut lib. 5. de eundem. Primum
cap. 9. ibi. Superbis multa caecitas sive, que venit 1. Corinth. 8. si quis
etiam vult se aliquid sive non dum cognovit, quemadmodum oportet
eum sive scientia inflans, scientia est diabolica, a qua erig de mones
nominantur. Et vultis de hoc quicquam sibi persuadere. Dicitur de hinc,
ut inter sanctos doctores ab ipsa collocata.

inferior intellectus
cum d. 2. ex aliquo
principio deducit,
quoniam intellectus su-
perior

Sic. faciamus se impugnatione inferius me d. thome, necesse est, et
etiam nulla de examinata quod. 2. primum. Scientia d. th. se reputet. Signi-
ficat omnis d. 2. et principia deducit, et inquit d. th. 1. p. q. 12. art.
2. qui enim habet intellectum elevatum, statim uno principio de omni tractatu
proponit, et ipso multarum deductionum cognitionem attingit. Quod si convenit
et qui debilius intellectus est, sed oportet quod ei singula explanentur,
et primum illa de examinata d. 2. ex aliquo principio de bea deducit, vel
evidentia, vel probabilitate, et sic apud se indicare, se nec tota principia,
quod d. th. habuit, habere, sed solum amigne quod ha, et unde illa
accipit, necesse est principium et quo inferius conclusio procedat, ita nunc
d. thome penetrare, et singula solum in movet ad id, quod d. th. sibi vult
sibi ipse persuasum habeat, quod si satique quodam intelligit, et sic opera am-
bare, ut intelligat alia opera eiusdem sancti doctoris, ubi idem vel coner-
nent tractantur scrutando, vel eorum interpretes videndo. Aliquod enim
mibi ratio quod d. th. probat. Creatura, ut causam principalem causare non,
posse, videri sicut inefficax, et nullius rationis, modo v. eius rationem nemo
sufficiens. Item illa questio de eternitate Phisica putantur in examine mo-
do mihi facile videri, aliquod nota. De quibus aliqua si bene considerantur,
typis habemus, ad usum namque valendo, Thomae quoque debilius, que
suis augere studij impedit. Quodammodo inchoas, vapore, et inanē,
aliquod occupationes, tam et capitulo, quam et alijs originatis tempus
studio auferunt.

Quod si primum si acquiescit deum exorat, ut qui d. thome reg. d. thome
Confessionis sui ratione exaudiat. Clarificat, et sancta opera sua secundat.
Et illi, et quod ex d. th. intellectum accipere, et quod est imitacione
Complexe, et accipere penam, si debilius circumstantiis petat. Math. 7. petite,
et accipietis, quod vult, et invenietis, pulsat, et aperiet vobis. Vbi d. th.
petite quando, quod vult, et invenietis, pulsat, et aperiet vobis. Omnis enim qui petit,
accipit

Acipie et quinquem invenis, et pulverem aperiemus.

Placuit tamen opposita, quibus Lutherus filius mendacis et perditionis. In
Thomae Vinnias ad Thome, et ex contra positione ad Epistola, quibus Lutherus. ^{um}
Doctores laudat, magis et celeberrima et Thomae Minuati. Defert enim. D.
R. Gundirahur de Trinitate ord. Prae. in 2. tom. de Doctum. S. The. lib. 2.
cap. 5. §. 2. n. 10. Et Grauna in suis lib. seu trad. pro sacro Legatione
cap. 29. n. 11. Lutherum contra S. The. hereticam pronunciat: Thomas est
Verus fidei Conservator, et Scripturarum Dilatator, diviniq. verbi perueniens
Interpres, Verus qui adulterator theologiae, heresim, atque falsitatem plurima.
rum invenit, et qui Aprium ad mundi Doctrinam, et mundi ad doctrinam
Apri trahit. Thomas praeipue sine Patribus, sine Canonibus, sine Scripturis,
sine rationibus plerumque loquitur. Thomas Aquinas multa heretica scrip-
sit: quid ad me? Episcopus Bullary eum Unionis: et lib. de Abrogan-
da Missa praeputa Sanctorum Doctorum vocat; Annuum, multum, reflexam
ea sigillatim, nec in eodinequo Lutherus pronuntiat.

Lutherus. Thomas Aquinas multa de rebus scriptis, hexem, et quae facti-
tatum plurimum videntur.

[illegible]

Comens 8us. Ac doctrinæ quidem terribilis est ingens librorum numerus, quos in
breuissimo tempore in omni scientiarum genere, et
singulæ ordine, ac mira perspicuitate, in oculis proximi exa-
re concipit. In quibus concubendi interdum sancta
Apostolorum

Oppositor Petrum, et Paulus colloquenter, locosque illi quorundam dei summe
Emaxantes habuit: et quos deinde Conscriptos, et per ipsi domini
Voce comprobatos audiuit. S. 1.º cap. 20.

Celestia: Maxime doctrinae veritatis et puritatis integritas est. in summo
ad laudes in officio S. Thomae 1.º 2.º cap. 16.

Lutherus. Thomas est verus fidei exemplar

Ioannes 22. Plurimumque alia dei opera in dei laude, fidei que dilutione,
et auditione que studentium clara cum scientes, somnia cum
cognitur. In aliisque speciali dei inspiratione perfectus. in Bulla
Canonizationis S. Thomae. Vazaga lib. 1.º cap. 3.º n.º 2.º

Paulus 5.º Splendidi in catholice fidei adhaere B. Thomae Vaginata cum
Scriptorum clipeo militans. Celestia hereticorum tela soluta elidit.

Lutherus. Thomas ipsum ad mundi doctrinam, in mundum ad vocantem
ipsum trahit.

Ipse dominus. Bene scripsisti de me Thomas.

Ecclesia uniuersa. Deus qui literarum tuam B. Thomae Confessionis in mira exadit.
clarificas, et sancta operas. Secunda, da nobis querimus, et
que domus intellectus conspiciat. et.

Lutherus. Thomas est scripturarum dilucidator, diuini verbi perueniens
Interpres.

Ioannes 22. Nec non in sacris scriptis paginis tam super nouis, quam veteris
testamenti scripta est. Et infra: in aliisque speciali dei ins-
piratione perfectus.

Ecclesia uniuersa. In difficultatibus locorum sacre scripte ad rationem, verum
adhibebat.

Clement 8.º Proinde prudenterque cogitans de nouo Civitatis Patrons adde-
cendo, que Varro diuini Voluntas Vangelico interprete vite
Sanctitate et mirabili clario Thomae Aquinate, cuius doctrina
tantum fuit taciturnus, et tunc exadit in eius diuini Etiam illud
habet testimonium. Benedixit Thomae scripsisti S. 1.º cap. 38.

Lutherus. Thomas verus adhibitor theologiae.

Ecclesia uniuersa. Vixit quinquaginta annos, Magister et appellatus, publice que
Philosophus, ac theologus Summa cum laude ut interpretatus.
Et infra: quin etiam sodali suo fratri Reginaldo dixeret de-
bat, quicquid sciret, in tam studio, aut labore suo peperit,
quam diuini tradidit accepit.

Celestia. In officio domini. S. Thomae in Antiph. ad benedictum: collaudetur
apud dei glorie, qui per Thomae lumen literarum mundum
replet doctrinae gratia

Lutherus.

Lutherus Thomas precipue sine Patribus, sine Canonibus, sine scripturis,
sine rationibus plerumque loquitur.

S. Augustinus. In omnibus Thomas in omnibus me, et ubi 3. Doctrina sequitur etc.
cap. 1. n. 6 in hac etc.

S. Paulus. Erit d. Thomae suam mentem sive auctorem, quantum in hac
vita hominum mortali carnis comparsa, et vni meum,
Quam te, ubi maiori claritate, et perfectius meo munus cupias.
In hac etc. cap. 2. n. 37.

Ecclena. Loquens & doctrinam d. The. in resp. 4. maluit aut. stylus brevis,
grata facundia, celsa clara prima sententia.

Viv. Salm. In memoriali pro defuncto iuramento. Berquenda doctrina
d. Thomae aut. 1. 5. 7. n. 16. ait. & agnoscens qd adherendo
S. Augustino, et S. Thomae, adhaerebat omnibus sacris doctrinis,
Siquidem fuerunt Compendium, et lingua omnis. In hac etc. cap. 1.
n. 15.

Card. Caietan. Unde patet fundamentum Authorem esse solius, peripateticum, et Diony,
in solum ibi, sed sacris doctrinis, quorum summi videntur
esse auctores, vbi intelleximus omnes quodammodo rationes etc.
cap. 2. g. 123. aut. 4.

Denique id ipsum manifestant ipsa scripta d. The. probata
sacris scripturis, sacris Canonibus, sancti Patribus, rationibus
plurimis, secundum et gentium questionibus, vel difficultatibus, quae tra-
ctantur.

Lutherus quid ad me q. Episcopus Bullary in canonizavit. et lib. de ab-
soluta inia priuata. S. Doctore vocat. omnes mulam.

Per Episcopum Bullary intellexit Lutherus Summi Pontificis
quasi indigeni de honorat. Summi Pontificis ut d. Thomam
de honoraret. q. Catholice animaduertens Universitatis Parisi-
ensis inquit. a nobis relata etc. 1. cap. 28 retractavit etc.
q. Contra doctrinam d. Thomae auctorem de quibus veni his verbis:

Universitas Parisiensis. Quam auctoritatem, et sententiam promulgat venerabilis viri
Decani, et Capituli Eccl. Communi Vobis, sicut veritatis, relato-
res vobis, et viderant, nec in doctrinam, ac famam d. Thomae
pudici in vris benigne hunc, veritatis occurrere, et d. P.
Eccl. aliqualem de honoratorem etc.

Plura alia Curiose lecta potui viderem fr. Joann. a. S. Tha.
indisp. pro d. d. The. et in P. fr. Gundisalvo de thomaz tom.
v. de d. d. The. sique d. in his duobus capitulis tibi n. sufficiunt.

Caput 3. m

In quo prestatum quanti fuerint doctrinae S. Thomae Coniulia
post obitum ipsius celebrata, Universitates, et religiones.

Et hinc deducta quibus Coniulia Universitatibus, et religionibus ducta fue-
re ad sequendum doctrinam S. Thomae amplectendum. Eiusdem Coniulia ex eo fi-
tallor] q. cum ea quae definienda erant et pluri vel implicite in sacra scrip-
tura, sacris Canonibus, et traditionibus, Sanctorumque Patrum doctrinis
contineri debebant, quae omnia S. Thomas recte conatus fuit sequi, ut ipsa des-
cenderent, S. Thomae adherere decernerent.

1. hoc constat et Coniulio Constantiensi celebrato sub Martino 5.º
anno 1418. In quo doctrina S. Th. valde sit celebrata. Et huiusmodi verba tollit
Maurice Th. Viminus, Luchianus Sive, qui lib. contra S. Beunon] papam chocey
in actis et scriptis. lat. ann. 1529. et apud Galb. volum. 1. lib. 3. cap. 4. in
annotat. m. 2. et ad hunc et hunc. tom. 2. lib. 2. cap. 3. n. 2. Hec aut.
Constantia in Coniulio Joannes Huss, et Hieronymus Pragerius damnati, atque
exulti sunt (salus laus) veri sancti, filij, et Martyres dei.

Ita S. Thomas Aquinas fuit, et totius omnis huiusmodi, et huiusmodi, et
extinctionis Evangelij (sicut indicant libri eius) et ab hunc fuit.

2. id ipsum constat et Coniulio florentino sub Eugenio 4.º celebrato, de
quo Caietani l. 2. q. 103. art. 2. ubi dicit in respons. ad 3. Scito q. in eod.
florentino Coniulio canonizata est quia ad verbum huius doctrinae

S. Th. de Aquino vult christi. cap. 6. loquens de eod. Coniulio, ut esset
utariaga tom. 2. lib. 2. cap. 4. n. 1. Hec aut. Obstupere ad hanc Angelicam,
doctrinam in Coniulio florentino exequi primum, admirari, latere, tanta quidem
et cultu, tanta sacrorum litterarum puritate, et argumentorum subtilitate pre-
posuerat. Sciretati a quoniam fonte, tamquam disciplinam hanc hanc hanc
fuit. Vbi Compendium habuerat ab Aquino sacrae reflexionis sapientie
videtur, ad redituare tentant sapientie fontem. Itaque Patres Graeci, et latini
disciplinam in Graecum traducerent S. Thomae Summam latino idiomate com-
ponunt in Graecum traduxerunt. Vbi notanda sunt illa verba: ut latinam
disciplinam in Graecum traducerent, quibus latine intelligi] doctrina S. Th.
est doctrina totius de latine.

fabrianus Brixio dicit. 2. m. tit. de mil. Chant. dicit. Thomas noster
Graecis Patres tibi obstituerunt, ne eius primus theologus, in illis rebus omni
latini Graeca verando habent sapientiores, tunc Graeci verando latina
S. Thomae scripta, facti sunt sapientiores.

S. Mariaga ad. Pug. tom. 2. de doctr. S. Th. auctor Patre Boetia
super Evangel. Arcanum Graecum in summe Coniulio a Coniulio
proveniam

Transcurramus nunc ad Concl. Tunc. In quo specialiter doctrina S. Thomae
fuit crebrius, et saepe cum Jeanne de Conc. Pugd. ann. 1562. Graui
tom. 3. p. 29. lib. 4. act. 11. Galv. volumn. 1. lib. 3. cap. 8. an-
notat. n. 9. S. Th. de Aquino vnic Christ. lib. 2. cap. 6. Vbi hec ad-
fide dignum xistere in magnae aule medio, ubi congregatae sacrae
denique Synodi religionumque principes, ac doctissimi Patres, mensam
causae sacrae librorum pondera gravem, in qua sacri h. Codices con-
stant, sacra scriptura, et sanctiones, ac decreta Pontificum. S. Thomae, tom.

Summe (et quod inferat) et pende quo honore habita, quæ inter ceteros d. Thomæ
numeratur. De usque, ut patet plurimos libros recensere. Vnde dicitur.

2.º Et orat. facta in Concilio. Tunc in d. Thomæ. s. Joanne Gallo ord. d. d.
in die. Thomæ coram Parisiensi Concilio. Tunc dicitur. ubi inter alia sequentia dicitur.
Nulla prorsus ab eius felici transiit Concilio sine sacro dolore celebrata
fuit, ut omni de cetero sciam, q. audimus, q. videmus, q. manibus nostris
Oratorum, quid in a pectus voce ad eius laudem ferimus. Vestra Comitia
perpendite. Et plurimo eoque honorabili Doctorem, quæcumque
que Consultor succedit, qui d. Thomæ auctoritate veluti splendente gemma
sua sententiam non etorquet. At in Convulsissimo Parisiensi Doctorem
hic sententia rogatus, frequentissime censet, ad quem, ut ad lybii lapide,
sequitur ambiguitas, aut d. Thomæ suavitatis fuerit etiam communis voti respo-
ndendum etiam dicitur. Aliqui cum sui prædicti patroni obtinuerit, incertam
iudiciorum alio non habuerit, quin secum eum dicit. secunda s. b.

3.º Et d. Thomæ Pio a Ponte in l. p. g. v. d. p. d. b. l. n.º 14. qui
quid in honore d. Thomæ inter alia sequentia affirmat. Coniuncta omnia tunc generalia,
quam Provincialia, quæ post d. Thomæ ad se fuerunt. Canonici sui, et d. Thomæ
huius sancti doctoris docuimus præcipue edidimus, et ex generalibus florentino,
Lazaranensi, Tridentino constare cuius potest. Et et multis Provincialibus, sed
vnum nobis Tridentinum sanctissimum, ac gravissimum et pro omni, q. gravissimum,
ac difficilissimum tractavit, ac decernit. Materiam theologicam. Omnes v.º eius cano-
nes, et d. Thomæ sumpta d. Thomæ ex doctrina, et articulis l. d. d. in quibus ex tracta-
vit, et d. Thomæ questiones.

quæ omnia d. Thomæ et Canonici. Baroni d. d. Thomæ v. d. Thomæ
vix quisquam enarrare sufficeret, quod via sanctissimum, atque eiusdem
theologicæ præcipue aliter, quam d. Thomæ eius illibet doctrinæ a sancti Parisi
in d. Thomæ Tridentino Concilio consideratis fuerit auctoritas, insequi o b
eam causam a sanctissimum mem. Pio d. Thomæ. Pontifici. Inter celeberrimos
doctores l. d. Thomæ d. Thomæ, dum huius d. Thomæ celebritate ipsi d. Thomæ d. Thomæ
bus peragi voluit. quibus Bonifacius d. Thomæ Papa sanctorum quatuor doctorum Gregorii,
Ambrosii, Augustini, et Hieronymi festivitatis celebranda. constituit.

4.º Et d. Thomæ s. Hieronymo. Viennensi Episcopo. Emmonensi lib. l. d. Thomæ
et d. Thomæ. l. d. Thomæ. ut refert Galo. adductus in Margine. qui Episcopus in Con-
cilio Tridentino interfuit. hæc tamquam veris oculis ait. Certe in hac Tridentino
Ecumenica Synodo, quam cum hæc scribam, frequentissime celebramus, nemo
parum esse d. Thomæ, cui religio n. d. Thomæ, cum de fidei dogmatibus agitur, a Thomæ
sententia vel lacum unguem recedere, aut ab illa prorsus. ut et a veteribus
Parisi nihil minus d. Thomæ habuerit.

Denique

Ut in Dominicam Summarum famula honor sit, et Speculum; ad unum
salu esse lumen prefulgens, gemma radiant. sacerdotum, sive Doctorum,
Scholarumque theologiae splenda, Nos et Princeps, latine esse quatuor Doctor,
ac totius orbis lumen, Academiae Primus Communis Magister, Ca-
tholicae fidei athleta splendorumque, et fortissimus, cuius scriptorum clipeo
miluamus Ecclae hereticorum tela sebisit elidit. quemadmodum dicit Pau-
lus viri nominis 5^{ae} Pontifex maximus.

Alia Universitates refertur Pedricus Navarra medem capitulo, sed
q^d earum decreta non adducit, nec nos habuimus, idcirco referta omittimus.
De Universitate Parisiensi iam diximus in D. L. cap. 28. honoris,
quibus Doctores & Theologos tractant. Uti cap. precedente huius sectionis, et de
probabilibus. Utinam 3. Item & secundum eandem Universitatem diximus D. S. cap. 7.

circa religionem v^o doctrinam & morem sequentes, omnia dominicana.
 q^a parte notum, et alij religionis, quarum constitutiones nec relatu ad
 manus habuimus, solum referemus nec quarum t^o sit Religio S. The-
 xonimi, in qua precipitur, ut doctrina d. Thomae sequatur. In Decretis enim 53.
 in suis statuta, anteq^{uam} annotationib^{us}, et aduocatus in capitulo Gene-
 rali Anno 1510. celebrato, ordinatur, et precipitur in Collegijs et studijs
 totius Religionis legari et sequari doctrina d. The^xonis altera.

Et in Notulo anni 1603. hec verba inveniuntur: ordinamus, et man-
damus, q. supponit q. doctrina Elionis d. Thomae tanti fuit facta, et recepta
ab illis, ut in nobis collegijs tunc ordinis in Illusionibz, et disputationibz
habeat milia, semper habeata, et sequata doctrina d. Thomae, tam in arisq,
quam in theologia, et Patres lectores n. legant, neque subtrahant D. n. m.
formis illi. sub pena clauisq. vniuersi anni, et si hoc n. suffecerit. R. P. N.
Eneanti. Commendamus, ut maiori rigore contra tam nequidius procedat,
et Commendamus, et precipimus Patri Priori d. Lawrencej Regij carer, ut
Patres Lectores illius domus hoc idem observent.

Et in tit. 3. de studio, lectionis, et exercitijs, et actib. cap. 5. hec habenti:
Statuimus, et ordinamus, ut lectiones, quas legent Patres Lectores, sint de
doctr. et partib. d. the. et q. explicent bene litteras d. the. auctoritas, et communiter
Catholicam.

*Theliqua Censura Regularis in suis Traditionibus p. 1. cap. 32. n. 3. et cap. 33. n. 2. haec ait: quod doctrina in his tradendis sicuti si prelegatur, ea sit, quae securitate, ac certitudine praelet. Unde in Philosophia Arist. doctrina, ut plurimum docenda. In theologia d. th. ut dicitur eligenda, eique summo studio in-
hexendum.*

Religio Claustrum Regularium, qui dicuntur Theatini, in ordinatione cap:
n.º

n.º 50. hec habet: sequendo lo ordine de S. Thoma et la sua doctrina
quanto più se può.

Preligio Societatis deum ut refert Paulus Leonardus in responsis. contra sci-
entiam medijs p.º 2.º Sect. 12. n.º 55. in Institutionibz suis a suo sancto Patre archi-
episcopo Ignatio acceptis q.º p.º cap. 14. S. I. hec habet: In theologia legam veteris
et nouum testamentum, et doctrina scholastica de Thomae. qua propterea per
obitum S. Ignatii in 5.ª Congregatione generali (ut refert Paderus auctor)
canon. 21. hec statuit: In loco. Unanimi omnium Conuenire statuit, doctrinam
S. The in theologia scholastica, tamquam solidam, securam, magis appro-
batam, et constantem nostris Institutionibz sequendam a Professoribz nostris.
Et Porro: sequentia nostris doctores in scholastica theologia docerent de the-
ologia praxim in lib. de actione medicorum ponendam, et in P.º Paderus
Venerabili explicandam. neque deinceps ad cathedras theologiae promo-
uere, nisi quid S. Thomae doctrina bene affecti fuerint, qui v.º eius aucto-
ritatem parum studiis, vel etiam a dea alieni sunt, a docendi munere re-
pellantur.

Et bene securum, nam in memoriali facto ab Eminentiissimo Cardinali
Ran. Maria à Monte, Episcopo Porciensi, ut refert Vabamus d.º in Bulla
Canonizationis celebrata a suo Praedecessore Gregorio 15, qui praeuenit à
Monte Bullam edere non potuit. In praedicta inquam Memoriali etiam Paderus
lecto Ann. 1622. mense februario in praedicta pag. 13. hec verba habet: bene-
dictam, et catholicam doctrinam semper docuit, et tenuit, noua opinionibus hab.
viquam admittit, et in theologia scholastica doctrinam Venerabilis doctrinam
sequitur est. Ita tamque tom. 2.º lib. 2.º cap. 12. n.º 1.º. Citans Grauium. tom. 3.º
praefig. p.º 1.º lib. 9.º art. 10. et Couano in praefig. p.º 1.º art. 9.º con-
siderat. 3.º n.º 4.º. hic tamen auctor tract. 8.º considerat. 3.º n.º 4.º. Solum ait: q.º in
Bulla Canonizationis S. Ignatii de laicalis fundatoris Sacrae Societatis deum, scriptum
est, dum esset Thomae Praeceptor. Mag. Sacrae Palatii fr. Nicolaus Paderus
à Vicario Episcopi drubata describens Varias et excellentissimas illius Indignis Patri-
arche, q.º. Ius da vere catholici, et q.º. Semper reprofessum Principis glorios-
i Doctoris S. Thomae.

Sicut verba utamur S. Ignatii, et memoriali praedicti abque limitatione de
doctrina S. The fiat sciam, tamen in eadem congregatione 5.ª generali. can.
56. aliquam limitationem approbaverunt (ut refert Paderus Leonardus) hic
verbiis nostris omnino S. Thomae, ut propriam doctrinam habeant, eumque in schola-
stica theologia sequi tenentur. tum q.º. Constitutiones cum nobis commendant p.º
4.º cap. 14. S. 1.º. Et summus Pontifex. Clemens 8.º id reuocare significauit, tum
q.º. Cum vniuersis scriptis doctrinae in breuitate eligenda. Limitatione remouant
parte.

approbaverunt

pt. 8. cap. 1. lit. B. nullius hoc tempore doctrina potest ocellare, quae sit
ca solida, aut semina, ut non in mentibus S. Theologorum paucioribus
omnibus habeant. Et patet in hiis tamen. Namque doctrinae esse debere inteli-
guntur, ut nulla pars in ea, ab eo recedere liceat, cum illi ipsi, qui se
Thomistas maxime profitentur, aliquando ab eo recedant. Sicut ad hunc mo-
dos, S. Thomae aliquando parit, quam Thomistas ipse. Et canon. 41. Reg.
5. Et Primum. Aliquando vel ambigua sunt. Ita sententiae, vel in
iis quibusdam, quae S. The. forte non attigit, doctrinae catholici mense non
conveniant, licet non tamquam quaeque parte sequi.

In alia v. parte (si male non recordor) intelliguntur aliquas limitationem
apparuerunt, circa sequens doctrinae S. The. minimum, ut enq. de Desponsione
B. V. Et de potestate Papae, circa dispensationem in nostro solemnem casu, ubi
sequuntur doctores Societatis illius. Sicut igitur hic temporis. Communis erat.
Principaliter tamen subdente predictas et distributiones Carmelitarum
Circulatorum approbati a N. S. S. V. Alexander Papa 7.º instituit.
que inquit: In Sacrosancta Synodo, ubi uniantur distributiones
predictae. Ut videmus N. S. cap. 52. In quorum cap. 4.º n.º 8. habebatur:
In collegiis theologiae sunt duo theologiae scholasticae lectores (predicantibus inquit
religionem tendunt ad scholas, unus sufficiens, qui eligantur Provincialibus, et
ad hoc munus praeferantur viris, et literis idoneis omnino cum summa, qui
operam dabunt sacrae doctrinae a sanctis Patribus, quippe ad. Ita eduxerunt,
idemque lectores datum observant, in minus obsequio lectores praesentem,
videntur quae subtiliores quaestiones, quae neque viribus, neque eloquio bonorum
afficiunt. alii qui remota non possunt a nostra religione auerere, ac pre-
cipue opinionibus variis, minus suavitatis, et breviter veritate declarare nil
tanta, ut si maiora sit singulorum profectus. In lectionibus, conferentiis, et
conclusionibus habendis eadem sit ratio in iis, ac in aliis collegiis supra
statutum est. Postea v.º post insectionem a liam distributionem infine earum
prosequitur praedicta Bulla: sic cum ~~ante~~ autem.

Et infra: Supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter
procuratis inclinati benememoratorum cardinalium negotiorum, et distributionibus
Episcoporum, et Regularium praepositorum, qui de hac distributione examina-
vunt Concilio praesentis distributiones cum praesentis declarationibus. ab
eorundem Cardinalium Congregatione additis. App.º auctoritate tenore prae-
sentis confirmamus, et approbamus, illi quae innotabilis App.º limita-
ti ad nos ad hunc, ac omnes singulos iuris, et facti defectus, si qui quo-
modolibet interveniant. In eisdem supplemus decedentes eadem
praesentes

propter litteras, ac distributiones, et declarationes premissas, semper
firmas, validas, et efficaces existere, et fore, ac a cunctis ad quos spectat,
et quo tempore quandoque spectabit inviolabiliter, et inconvulsa per-
petuo observari.

Allesina

Oratio S. Bartholomaei
Comit.

Denique haec omnia firmata conjungendo ratione, quam feta
canit in feto S. The. cum illa, quam canit in feto S. Bartholomaei Vpp.
nam in Orat. S. The. ait feta. Denique lictuam B. Thomae confesso-
ris in Muxa candore clarissimae et sanctae operat. secundae, dantes
quoniam, et quae docuit Intellectu Conspicere, et quae ex imitatione com-
pleat. In Orat. S. Bartholomaei Vpp. dicit: Omnipotens semper
remedium, qui huius diei venerandus, sanctamque lictuam in B. Vppositi
in Bartholomaei festinitate tacebit. Da lictu tu quoniam, et amaresti.
licet etiam operando, nam probatio dilectionis exhibito ex opere. Id credidit
(sicut fide firmata, nam fides in opere non movetur) et predicare. q. do-
cuit. Vbi per Equivalenter verbi est idem fieri dicitur, et quae docuit Intellec-
tu Conspicere (nam illaque predicatione prius et predicatione dicuntur,
et ea, quae dicuntur, in solum discendi gloriare debent, Ad etiam alijs com-
municari) et quae ex imitatione compleat.

Postea C. de Bulla Bonifacii 8. articulis in 1. sec. aelata ibi. Superius benignitas Creatoris
humanam naturam ad similitudinem suam creatam misericorditer pietate respiciens,
etiam oblapsum pro peccatis faciens legem considerans, illam misericorditer decrevit consilio releuan-
tam, ut tribueret verum superandum quod erat in principio, eamque misericorditer liberaret,
quod decreverat incarnationis. Sic redemptio per quem per quem supponit peccatum orig. in
omnibus redimendis

2. et d. Thomas, Aulo Alexandrino Archiepiscopo, lib. 6. thessalon. cap. 5. ibi. Sicut
bat enim mortales nos peccatis propter peccatum, ac ideo ex misericordia sua ante secula
constituit, ut verbum suum homo, et in hunc mundum, et fundamentis fieret, renouaretque
hominem in eis, facit primogenitus in multis filiis, et origo resurrectionis in eis. Paulus
ad thymotheum extendit, quo labora est. Et in ipsa causa 1. ut sic dixerint, quare per
eum sumus in Christo, et in adoptione et charitate. Dei Patris Vocati, hec est. prout dicit deus
peccatum hominem, et in mortem amicum, prout dicit etiam confessor in genere eius
quomodo renouaret, et ad immortalitatem rediret, id est quasi radices huius
Spiritus in filio suo nos deponit per quem ad adoptio non vocauit, et omni benedi-
ctione spirituali nondum facta munuit, ut quando per uocationem in mortem eade-
remus et ipsa illa radice, in vitam auius renoueremus, et veluti iam benedi-
ti non sumus, semperque iacere possemus.

Sed contra obicitur verba eundem Auli, que sequuntur ibidem per fundat
igitur ante nos ipse, et in ipso non omnes superare speramus, idque ante in eis
mundi in presentia dei, ut quomodo in diuina benedictione maledicta antecederet
et damnationis in mortem vite sollicitudo, et sexultum in obli adoptionis
libertas. potest natura humana superari mali, que interim acciderunt, in
Christo per gratiam dei, qui fundauit eam obli in bonis dignitatem recurrere,
falsis que perit, qualem deus et charitate per filium suum futuram constituit.
Respondet enim Bernardus. Cuius est ipsum domum fundatum sine, antequam
nos per destinaremur, non v. antequam produceremur, per ex antedictis constare
potest specialiter in loco Pauli ad Ephes. 1. Vbi ipse loquitur de potestate per destinat.
spectabilis dei per destinatum non in adoptio filiorum per Jesum Christum, aliter uide-
retur. Cuius est ipse Contraarius in eodem capite.

3. et d. Petrus Damiano in sermone de nativitate. B. V. qui in ipso nativitate decessit,
et intererat. Vbi in principio sic ait. Sicut enim omnipotens deus ineffabili providen-
tia sua inuita, antequam homo fieret, hominem peritum diablica machinatione
perierat.

perquidit. Sic etiam Redemptoris humane Consilium ante reula in iuvenemque res pueris
Vincit habuit, et non solum qualiter redimeret modum, et ordinem in ipsa fundamina
Sagientia sua ratione constituit. Verum etiam q. redimeret certum tempus et modum
finiuit.

4. Et S. Vithelmus Episcopus Canuariensis in lib. de excellentia B. V. M. cap. 12.
Circumponit ibi: Cum itaque non iudabo ne peccatores, quando propter nos tantum
celebrando es levata, ut te Domina habes, et veneret omnis parva creatura? an
ideo ut amperemus, amplius non curabit, q. quidquid de nobis miseris Mariae
mat. glorie huc rursus nulla inde proveniet. Et hoc quidem bona Domina fruar.
si a liquo modo dispores. Si pro tui solus et a latrone, et vilitate Mater Dei
facta fuisset, sed Virgo deus, qui hominem assumpsit et tua castissima carne, ho-
fecit pro tua, et nostri omnium salute.

Item in lib. qui dicitur Speculum Evangelici sermonis, seu Samuhamois cap.
3. Vbi hec ait: Cum enim adhuc essem inimici tui Domine et mors antiqua in
omnem carnem iniquum et eteret Dominum, cui omne semen etiam lege
primordialis adest obnox erat, recordas es Veneris misericordie tue, et pro-
piti de sublimi habitatione tua in hanc vallem probationis miseris. Vidi
Domine afflictione populi tui, et tunc dulcora charitatis in iuvenem apponisti
cogitare supernos cogitationis, precis, et redemptionis. Et quidem cum tunc filius
Dei, verus deus deo Patri, sanctoque Spiritui coeternus, et consubstantialis, lucis
habitu inaccessibilem, portansque omnia verba virtutis tue, non desperasti
in hoc nostre mortalitatis exasperum alacritatem tuam inclinare, ut nos-
tram, et gustares, et abhorueris misericordiam, nosque reparares ad gloriam.

A. autem ante pervinisse peccati incarnationis uerbis, pueri delectata B. Virgo
etiam caret electa in alacritatem Mariam dei ante pervinisse peccati, et
sequente non propter nos esset intantum alacritatem elevata, sed propter
ipsius exaltat. Et vilitate erat electa Mater Dei, cuius contrariarum
S. Vithelmus in 1. a. authorit. Et licet Cardinalis Bellarmus illy librum de
Excellentia Virginis non esse S. Vithelmi dicat, licet admodum alicuius autho-
ritatis. S. Vithelmus in 2. a. authorit. adducta a p. te. Fata illy del-
portea quam videtur peccatum orig. in homines cogitare deus aduen-
in mundum.

* antiqui

5. Et S. Vithelmus serm. 3. Contra Vitiarios ibi: Necessitas quippe, in-
digena quippe hominum anterior est, quam illius Nativitas, qua reblata
carnem non indueret. Et proinde in eodem serm. ibi: quodam ut peret homo
numquam destinatum fuisset, nisi hominum necessitas eius rei causam
prebuisset.

6. Et S. Thomas in 4. q. 1. super Paulum 1. ad Thimoth. 1. lect. 4. Vbi ex-
citans questionem de causa adueni p. Dei hec ait: Sed si nullus fuisset
peccator, numquid incarnatus non fuisset? videtur q. non q. venit peccatores
salvos facere. Nonq. fuisset necessitas incarnationis. Et S. Thomas. Vile morbum
et medicum non opus exit. Respondeo: dicendum est, q. et uerbi. Sanctorum
Sed hoc patet. Sed hec questio non est magnae authoritatis: q. Deus ordinavit
fienda, secundum q. res fienda erant. Et respondemus quid ordinaret, si non
percuisset peccatum, nihilominus tamen auctoritates videntes expe-
sonare, q. non fuisset incarnatus, si non peccasset homo, inquam partem
ego magis declin.

In quibus uerbis aperte fatetur S. Thomas. Secutum incarnationis fuisse pot-
peccatum peccatum: dicens enim nisi, quid ordinaret Deus, si non
percuisset

persequitur peccatum. aperte demonstrat, qd id qd statuit circa incarnationem
de qua loquebatur, fuit post persequitur peccatum.

7.º Et d. Innocentius 3.º in 4.ºm. l. 1.º de Variis, qui inquit: iuxta commu-
nem sententiam ista: Videns itaqd Deus hominem sua virtute non posse inquirere am-
plius suadere, 1.º sequens cum per totam misericordiam, ut deinde liberaret
etiam per uisibilia. Et qd Deus placuit ponere ab homine, dedit Deus homini gratia, quod
homo pro debito redderet Deo. Dedit igitur homini hominem, quem restitueret homo pro homine:
qui ut recompensatio digna fieret, prior non solum esset equalis, sed maior. proinde
Verbum caro factum est, ut daretur hominibus Deus homo, sicut prederet caritas. Pater
natus ex nobis, et filius clarus est nobis, quatenus inter Deum et hominem mediator.

8.º Et P. Gabriele Varguez tom. 1.º in 3.º p. 7.º l. 1.º artic. 3.º disput. 11.º cap. 6.º n.º 61.
Vbi hec ait: Si promissio ordo induit in predestinatione sic constituendy iuxta sen-
tentiam Doctoris sancti, ut prius decreverit Deus creare hominem sanctum, et rectum,
ut si uellet meritis suis consequeretur gloriam. Deinde permiserit ipsum sibi in pec-
catum, non quidem espie, ut illum redimeret, et in redemptio prius attributa sua
ostenderet optimo modo, sed propter alium finem quem 1.º disput. 23.º cap. 2.º prius
Explicauit: persequitur 1.º peccato post permissionem, permiserit Deus in voluntate sui
filii circa salutem hominum. Et hunc autem finem elegerit optimam medij;
poterat enim absque ulla satisfactione illud remedium efficere homini afferre,
noluit tamen, nisi persequitur satisfactione condigna, cumqz eam perferre non
posset puras homo. 4.º decreuerit Deus mittere filium suum in carne mortali,
qui meritis suis salutem nobis, et gratiam impetraret: ideo autem in 3.º ins-
tanti non concedim Deo voluntatem efficacem circa salutem hominum, ut etiam
dixim precedenti disputat. Cap. 11.º q. 1.º id qd conferendum est ex meritis, num-
quam persequitur efficaciter conferendy, nisi persequitur meritis, ut 1.º disput. 89.
prius probauim.

9.º q. 1.º Si decretum incarnationis esset ante persequitur peccatum, et si peccatum
non esset, Ipsi Dominus & ueniret, eo namque ipso qd daret decretum esset incarnationis,
non poterat Deus tale decretum frustrare, et alias non necessitabatur ad permittendum
peccatum, ac proinde poterat non permittere ipsum, et nequaquam adhuc non existeret pec-
cato decretum incarnationis compleret, sed secundum sanctos Patres, et doctores anti-
quos, si Adam non peccaret, Ipsi non ueniret. q. 1.º decretum incarnationis fuit post persequi-
tur peccatum. Minor Pa. 1.º et quodam sermone, qui est in ecclesia canebatur his uerbis:

Peccator non abhorres
me quibz numquam foret
tanto digna filio.

Quibz accedit id qd ecclesia canit in benedict. leui Paschalis his uerbis: O certe necessarium
fuit peccatum, qd Ipsi morte debendum erat. Et illud: o felix culpa, quod tale, ac tan-
tum meruit habere redemptorem. Si enim Ipsi ueniret, non existeret peccatum, & Ipsi
sine peccato esset Mater Dei, nec peccatum illud esset necessarium, ut felix culpa diceretur.
2.º Et S. Irenaeus lib. 5.º aduers. haereticos ibi: Si enim non haberet causam salutis
nequaquam Verbum Dei caro factum esset.

3.º Et S. Irenaeus in exponit. p. 1.º ibi: Cum Verbum carnis esset, quasi respu-
genda inueneret, supponitque Adam, quo propter precepta violatione dignus fuit,
debitum restituendy, tum denique non derelictus ~~sed~~ & celi, ad nos descendit.

4.º Et S. Irenaeus ibi: Sed Angelum auunt gestauit Ipsi, q. 1.º ratione. q. 1.º et hominum.
Eadem q. 1.º est et causa, ut hominem gestaret. Ipsi salus hominis fuit, causa scilicet
ad.

ad iustificandum quod peccaret. homo peccaret, hominem rediret, ut angelus
gereret, nihil tale de causa est.

5. et dicitur hominibus. Nam pone (13.) non fuisse peccatum: Si non fuisse peccatum,
non necesse fuerat filius dei agnum fieri, nec opus fuerat eum in carne positum
in galati. sed mansisset hoc, quod in principio erat deus Verbum, Verum quoniam
Intravit peccatum in hunc mundum, peccati autem necessitas propitiationem
requirit, et propitiationis non sit nisi per Christum, necessarium fuit provideri Christum
pro peccato.

6. et S. Ambrosio in lib. de Incarnat. Dom. sac. cap. 6. ibi inique erat causa
Incarnationis, nisi ut caro, quae peccaverat per se redimeretur, quod peccaverat igitur, hoc redem-
ptum est.

7. Et S. Gregorius Magn. lib. 4. Super Reg. cap. 1. ibi. Et quidem nisi istam pec-
cata Redemptorem nostrum Carnem suscipere nostram non oportueret. Non enim
venit morari iusto, sed peccatores ad penitentiam. Si ergo pro peccatis venisset, si peccata de-
scendit cum venisse non oportueret.

8. Et S. Augustinus Scrm. 8. de Verb. et opposit. ibi. Si homo non peccasset, filius
hominis non venisset. Et Scrm. 9. de eisdem verbis ibi. nulla causa fuit ve-
niendi Christo Domino, nisi peccatores saluos facere, tolle morbos, tolle vulnera, et nulla
Causa est medicinae.

9. Et S. Leone Papa in Scrm. 3. de Pentecost. ibi. Si enim homo ad imaginem
et similitudinem Dei factus in suo honore natus mansisset, nec diaboli fraude
delegatus, a lege sibi posita per concupiscentiam deviarat, Creator mundi, Creator
non peccat. neque autem sempiternae temporalitatis subiectus subiret, aut equalis Deo
Pater, filius deus formam servit, et similitudinem carnis peccati assumeret.

10. Et S. Chrysostomus in lib. ad Hebraeos, quod filius dei naturam carnis assumpsit
et mittente sic inquit: Et ait. Rex sceleris immortalis Domini, et Deus omni-
potens filius Virginis, dilectus Pater, qui per ineffabilem gratiam suam virtute
lucina hominum et limis terrae finit, immensae suae pietatis misericordiam
vitae propter ipsum hominem, (quem sanctae et immaculate ipsius manus
formaverant) descendit de caelis, ut saluaret, ac curaret omnes. Vixit mor-
bis praesens, atque afflicto. Cunctos quippe permissis, languoribus inferens calidi-
tatem venarum, et machinatio. Unde et puero subito subsequuta est gravis, atque
incurabilis, adeo ut nec Prophetae nec Sacerdotes terribile ipsum vulnus
sanare valuerint. Quamobrem sanctus Virginitatis filius, cum cerneret huma-
num genus intantibus malis, iacere in praemum, Voluntate eterni Patris
celo descendit, et incarnatus in sanctissimae Virginis Utero, atque ex eadem
Voluntate procreavit, ut gratia, et misericordiae suis omnes variis infami-
tatis detentis, ac febris curaret, cunctosque morbos solo verbo sanaret.

11. Et Glor. Psal. 1. ad Thimoth. 1. ad illa verba: quod Christus Iesus venit
in hunc mundum peccatores saluos facere. ibi. ait. nulla causa veniendi
fuit Christo, nisi quod peccatores saluos faceret. tolle morbos, tolle vulnera, et nulla
est causa medicinae. quae Verba licet videntes desumpta Et S. Augustinus.
Imo, non tamen citata ibi. Et in alii authoritatibus sit adducta. Glor. Psal. 1.
Et licet citata non tollit, sed probat quod auctor Glor. praestitit eiusdem sententiae.
12. Et Vltimo Ps. hoc ipsum Et Gregorius Niveno de Baptismo, et in quodam
Scrm. de Natali Domini.

Et Gregorius Nazianzeno orat. 38. in Natali Saluatoris.

Et S.^{to} Ambrasio Ab. 3.º filii Cap. 1.º et lib. 4.º Cap. 4.º
Et S.^{to} Chiriacomo Hom. 2.º et 3.º in Math. et serm. 3.º in lucam circa parauit
tam Samaritanis et homin. 1.º in galat. 3.º que habet tom. 1.º post expositionem eius
dem psalmi.

Et S.^{to} Agnatio Leopez et elemosinis.

Et S.^{to} Theodoret in Epitome diuinorum decretorum Cap. de incarnat.^e

S. Basilii Magnus Homil. 25. de humana sp. generat.^e in die natali,
aut Epiphanijs paulo post initium.

Et S.^{to} Iuliano Archiepiscopo Nicaenensi lib. de lelemasie. sp. Cap. 26. de
natali Domini.

Et S. Bernardo in serm. 1.º Vig. Natiuit. Dom. et Epist. 190. ad Dominum
Papam Innocentij. que incipit: oportet ad verum. Qui omnes duam causam
Incarnationis assignant, aemulj peccati ponunt, a hain v.^o non assignant. Si autem
decreum Incarnationis esset ante primum peccatum, non haberet Incarnatio pecca-
tum pro causa, sed aliam sancti Patris assignarent. Mitto alios sanctos Patres
et auctores, quos scribit Cadix de incarnat. q.¹ l.^a art. 3.º disput. 1.^a §. 10. n.º 110.
Usque ad 113. q.^a ad manus ipsos non habuit, et q.^a q.^a ipsi auerunt verbum fac-
tum fuisse hominem, ut homin. liberaret suis habita et similib. p. dei ibi: qui
propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de celo, et incarnatus
est de spiritu sancto et Maria Virgine, et homo factus est etc.^a

Hinc arg.^{to} potest Responderi 1.º et Doctrina scilicet Epist. Dominum si venisset
et Redemptor, neque preteritibilis non existeret peccato, q.^a non esset aliqua
necessitas, ut illa anima a primis gloriata, cui deus preoptauit, non tantum
summam gloriam, sed etiam loquam illi anime, q.^a unita fuisset corpori pa-
ribili, nisi redemptio fuisset facienda, ita ut quando S. Patres auerunt Epist.
non venturum, si Adam non peccasset, intelligi debent de ipso, ut Redemptor
seu paribilis non v.^o absolute.

Sed contra 1.º q.^a p. maxime ex auctoritatib. relatis absolute loquuntur, et abique limi-
tat.^e de aduentu sp. 2.º voluntarie limitata ad aduentum in carne paribilis.

2.º ad intentionem questionis arguitur contra solutionem, q.^a decreum de passione sp.,
et de aduentu eius in carne paribilis, ut Redemptoris, vel fuit post primum peccatum,
vel ante, sed ante primum peccatum Adam, quam si Adam non peccasset, sp. non
venisset, ut Redemptor, et paribilis, tum q.^a illud decreum erat sp. et consequenter
Executioni mandandum, quidquid postea eveniret; tum etiam q.^a esset Redemp-
tra praeuenerat Adam, et descendit ab ipso, si Adam non peccasset. Pro-
pterea esset Redemptor perfectioni modo in tali casu. Si autem decreum Patris
sp. fuit post primum peccatum, q.^a Redemptio per passionem eius supponit peccatum
orig.^e in Redempto. Unde vel S. Virgo secundum doctrinam solutionis non fuit
Redempta per passionem sp., vel peccatum originale habuit.

It. 1.º q.^a quando Adam peccauit, seu deus praeuideret ipsum peccatum, p. al-
tercepti ab illo. casu S. Virgine et sic talis exceptio non fuit et meritis passionis
sp.; q.^a passio sp. nondum erat decreta, et deinde non esset Redempta ab
illo peccato et meritis passionis sp.; si autem non fuit excepta, q.^a equaliter cum
omnib. accidit, et sic originale peccatum habuit.

It. 2.º q.^a scilicet in 3.º dicit. 2.º q.^a 3.º exponens auctoritates sanctorum de aduentu
sp. ait: omnes autem auctoritates possunt exponi sic: scilicet q.^a sp. non venisset, ut
Redemptor, nisi homo equidaret, neq. forte ut paribilis, q.^a non fuit aliqua neces-
sitas

necessitas est. 2° secundum ipsum quando Adam exiit, seu prius putamus,
ipso tempore nondum erat decretum redemptoris, et consequenter, qui esset peccator
à tali culpa, non esset à ipso redemptus.

2° Respondetur. 2° Incarnatio fuit post praevenientis actualis peccati etiam, et
necessitatis contrahendi illud, sed ante praevenientis peccati originalis et ipsa
Contrahendi à singulis. Unde ponit B. Virgo per sevari et meritis ipsa à Contrahitione
peccati originalis, simulque saluata, 2° ipso non veniens Adamo si peccante.
Hoc Pr Beccam tract. de incarnat. 2° 2° 8° Mutatione 1° et 2° ibi. 2° Idem
Incarnatio fuit à deo finita ante praevenientis peccati originalis et ipsa contrahendi
à singulis, à quibus Contrahitur. Natio et 2° sicut B. Virgo per gratiam ipsa re-
sponsione fuit preservata à peccato orig. sic etiam possunt alii preservari.
2° Decretum incarnationis, et redemptionis praevenit fuit in deo, quam praeven-
ta peccati originalis et ipsa Contrahendi à posteris vide. Vazquez. 1° 2° disp.
95. Cap. 3. Arzillo. Vide etiam Vazquez 2° 6° disp. 31. et 32.

Idem Beccam de attributis divinis Cap. 25. de reprobato. 2° 5° ne ordinat divi-
na deus et nostra sententia ~~etiam~~ ordo praedestinationis, et reprobationis hic est.
1° Statuit creare totum genus humanum ad eamque beatitudinem, et simpliciter affectu
desideravit, omnes ad eam pervenire, 2° Et hac voluntate decrevit illis dare
gratiam in statu innocentiae, permittens illis liberum usum arbitrii, in quo contrahitur
etiam peccatum originale. 3° Unde primum hominem cum tota sua posteritate labi id
est videlicet actuale peccatum Adam, in quo omnes peccaverunt, nihil adhuc
dico de originali in singulis Contrahito. 4° Volens remedium homini Capso pre-
parare, praedestinavit ipsum et merita eius. 5° Statuit merita ipsi ducere modo
applicare hominibus, nam B. Virgo voluit preservare à peccato originali
per merita ipsi, reliquos omnes permittit contrahi in originali.

Sed Contra solutionem hanc arguitur 1° Nam et Bulla Bonifacii 8ⁱ iam alle-
gata constat 2° à lapsu, in quo fuit praeveniens natura humana collapsam fuit
Voluit ipsam relevari per incarnationem, sed non fuit relevata à debito
Contrahendi, ut faceret solutio, 2° peccatum, 2° Deus praevidit in genere humano
non fuit tantum debitor Contrahendi, sed ipsi peccati Contrahendum ante decre-
tum incarnationis.

2° 2° In eadem Bulla explicans ad quid in tempore fuit executioni man-
data Incarnatio. ait: ut eandem mentem nostram movendo destrueret,
ac damnationis sententiam, simul, et inculpato, quam per reatus primi homi-
nis generis humani posteritas incurrere nocebat. Clemens verbi gratia
bonitas aboleret, in quibus verbis aperte loquitur de peccato originali Contrahito
In omnibus. 2° quando in verbis antecedentibus ait: etiam collapsam (scilicet
naturam humanam) fuit primi Parentis lapsu considerans, illam mixto
decrevit Conilio relevando, ut scilicet verbum superius, 2° erat in principio
eam à moris heredis liberaret, loquitur etiam de peccato Contrahito.

3° 2° Si ante decretum incarnationis non fuit praeveniens in hominibus
nisi debitum Contrahendi, et post decretum incarnationis, fuit peccatum Con-
trahendum in omnibus infeliciois statum habuisset natura humana. Post de-
cretum incarnationis, quam antea, et sequente nuda meritoria dei
commendaretur. ob decretum incarnationis. 2° 2° dicendum restat de cre-
tum incarnationis fuisse post praeveniens orig. peccatum, Contrahendum in
natura humana.

4.º q.º de legum permissendi peccatum vtdq. non solum contrahit peccatum
vtdq. futurum, sed etiam contrahit futurum peccatum orig. contrahit in des-
cendendis ab Adamo per seminales generat. 9.º eo ipso q.º de legum incarnatio.
nisi fuit post primum peccatum vtdq. fuit etiam post primum peccatum originale
in his descendendis. Pr. Ans. 1.º quia posito decreto permissio peccati vtdq.
Contrahit et futurum omni alio sublato, fuit gratia et futurum in descenden-
tib. si non peccaret, nam factum in Adamo fuit q.º eius descenden-
tes per seminales generationes contraherent iusti, si ipse non peccasset, et ini-
sti si peccasset. 2.º eo ipso q.º fuit permissum frangere precepta. Deus primum
peccatum futurum non solum in Adamo, sed in alijs.

2.º Pr. Ans. q.º posito illo decreto permissio peccati vtdq. vel peccatum orig.
Contrahit. Petri. 1.º fuit futurum et sic illo posito decreto permissio primum
Deus omnes contrahentes orig. peccatum. vel non fuit futurum, et sic si Deus se
abstineret ab omni alio decreto, etiam incarnationis Petrus. 2.º nascetur
absque peccato originali.

Pr. q.º licet habuisset debitum contrahendi tale debet non induit pe-
ccationem peccati originalis contrahit secundum solutionem, nec Deus necesse-
dat permittere contrahit peccati originalis. aliter nullum posset primum
9.º eo ipso q.º Deus se abstineret ab omni alio decreto nullum cum peccato orig.
nascetur, neque esset necessaria incarnationis ad reparandum damnatum.

3.º Pr. Ans. q.º postquam Deus vidit Adamum casum, dicente et
Cognovit omnes eius descendentes per seminales generationes, nam enim
decreverat mundum creare, et regere omnes multiplicationes. 9.º vel illis
videt cum gratia, vel aut non q.º per peccatum vtdq. erat amissa. 9.º si gratia
et regere cum privatione illius, ac proinde cum peccato orig. Patet Regia
9.º peccatum orig. est privatio gratie, et post peccatum vtdq. natura huma-
na semper fuit vel cum peccato, vel cum gratia ad diminutionem ipsius nature si impur
naturalis crearet, tunc enim esset negata gratia, non privata.

3.º ad rationem Pr. Deum per scientiam meritum peccatum quicquid sit, similiter
merita ipsi Domini fuerunt a Deo sub conditione per cognitum. Unde postea in statu soluto
et excepto 1.º Nisi a contrahit peccati originalis et meritis ipsi Domini sub conditione per
cognitum. Unde stat optime q.º de legum incarnationis fuerit post primum peccatum
et q.º 1.º Nisi fuerit primum per merita suscipi, et ab ipso redempta.

Sed contra 1.º q.º tali modo Philosophandi circa advenit ipsi Domini, et redempti
per ipsum factam, vel fuit cognitum a sanctis Patribus, vel non; si fuit cognitum assignetur illi
illum et primum quod non inveniret, si non fuit cognitum a sanctis Patribus non ex illa
formis doctrina ipsorum, et sic recipiend.

2.º q.º etiam in illo statu conditionato incarnationis vel fuit primum sub condit.
si Adam peccaret, vel etiam si non peccaret; si 1.º etiam in illo statu fuit primum
primum permissio peccati, quam incarnationis, vel 2.º permissio peccati fuit primum
cum exceptione ab ipso, et sic non ex meritis passionis ipsi Domini, q.º nondum
passio erat primum, vel sine aliqua exceptione, et sic essent modo fuit executionis
mandata. Si 2.º. Nam si Adam non peccaret et primum, q.º ex contra-

dicta sanctorum idem qui argumentum fuit de ipso Domino, ut redemptor
ipsi et explicat: primum primum conditionis futurum conditionati, quam ipsum fuit
conditionatum, q.º eius futurum pendet a primum conditionis, et non a contra, sed
conditionis, sub qua fuit primum incarnationis sub conditione fuit permissio peccati
Adam.

Adami. q. hec fuit prior illa. tunc ultra seditalis permissio fuit, sine exceptione ali-
cuius. ~~et si non habuerit permissum~~ q. habet intentionem, sed non nullum exi-
p. ab illo. cum si cum except. q. ab ipse meritis q. Domini, q. nondum erant per-
missa adhuc sub conditione.

Ips. 2. eo modo cuius in statu absoluto dixerunt, quo perquisit per scientiam in eadem
in statu conditionato, q. hec scientia ad ^{hoc} p. p. auctoris fuit, sed et deus cum
certa notitia euenit decernat, q. ipse placuerit, non contrariis illius q. perquisit, sed in
statu absoluto decernit permissum peccatum ut de fuit prius, quam decernit in carna-
tione. q. eodem modo se habuit in statu conditionato. q. aliqua persona fuit ex-
cepta ab illa permissione, non fuit ex meritis q. Domini perquisitis, ac proinde nec
ab ipso redempta.

Ips. 3. q. quando videmus, fuit perquisit ad eum, vel erant perquisit merita q. Domini,
vel non. Si erant perquisit. q. etiam si non peccaret, ut dicitur, uenisset ipse
Domini, ut redemptor persequatur ut de et aliorum, q. et contra auctoritates
allegatas sanctorum, non erant perquisit merita q. Domini, vel nulla persona
fuit excepta ab illa permissione, vel talis exceptio non fuit ex meritis q. Domini, q. dici non
potest.

Denique hec scientia media a pluribus non admittitur, etiam et defensoribus
sententiae negatiuae. q. saltem ab his hec solutio admitti nequit.

Ratio hec sic a nobis explicata a bigis dubio magni ponderis est, et ex illa de-
ducuntur oppositiones ad omnes rationes sententiae negatiuae. Ratio namque hec
ad hoc tendit, ut q. decretum incarnationis fuit post perquisitum peccatum, et
electio Mariæ Dei fuit post perquisitum lapsum. Unde cum tunc non haberet
dignitatem Mariæ, sed eundem conditionis erat cum omnibus alijs. Quapropter
lapis equalis ad ipsam peruenit. q. v. post peccatum originale fuit electa
Mater Dei, omni peccato originali perpeius caruit, q. alteri quicquam creaturae non
comparatur, et si fuit spiritaliter redempta a ipso Domino, eo modo, quo decuit
secundum ordinem a deo defacto perquisitum, q. talis ordo ut constet ex aucto-
ritatibus allegatis fuit ut prius permitteretur peccatum ut de, quam decretum in-
carnationis efficeretur. Unde redemptio defacto facta per ipsum. Supponit
peccatum contractum in redituendo.

Q. Etiam ipsi et uerba Zozimij Papae citati ab Huguerino Epist. 15. paulo
ante finem ibi: nulli enim nisi qui peccato deum ex libere sp. nec redemptus
dici potest nisi qui vere per peccatum peccat ante lapsum, sicut scriptum est:
Si vos filius liberauerit, vere liberi eritis. Inquit verbi t. et redempt.
Ips. infert summ. Pontifex peccatum contractum in paruuli, q. erat intentus
Pontifex. Ad idem sunt illa uerba Pauli 2. ad Corin. 5. si uis pro
omnibus mori ut. q. omnes mori sunt. de quibus et alij in antecedentibus
equimus.

Et hic deducit quam profunda, et acuta et ratio sanctorum scripturam
ipsum Domini a peccato orig. Propterea q. per carnalis generationem non fuit
genitus, nec huiusmodi ratio prima facie respicienda, vel ad minus
non erit uicta. q. si non humanitas ipsi Domini a l. instanti sui esse haberet
perfectionem diuinam sibi unitam, et gratiam habitam, quare quilibet
et incomparabilis cum peccato originalis. hoc supponebat ut ipse Domini etiam
si per carnalis generationem uenisset, non haberet peccatum orig. Et cum sancti
Patres ponerent a l. instanti hanc creationis personam diuinam, et gratiam habitam,
poterant

patrant nam ad hoc reuocari, ut eis per ipsum hominem a peccato originali, q.
cum non fecerim, decedendum erat, non ignorantia, sed et ad uertentia hanc rationem
mirare.

Et ratio utq. sancti Patres reuerunt, q. de regum incarnationis fuit post prius
peccatum Adm, et q. peccatum Adm, rediffusum erat in omnes descendentes ab Adm.
mo per carnalem generationem. Unde si humanitas ipsi Domini ab Adamo per car-
nalem generationem descendisset ante de regum incarnationis fuit peccata, sicut
alij rationales creature cum peccato originali, et de regum. postea adueniret de-
regum incarnationis ipsi Domini, si talis humanitas fuisset purgata a peccato
originali, non esset et meritis ipsi Domini, q. tunc nondum erat efficacia de re-
gum ipsi uenturus, et sic non esset redemptio illius humanitatis, q. est inconue-
nientia; si autem talis humanitas esset peccata cum peccato originali ante de-
regum incarnationis, ita in re poneretur, ne scientia dei falsificaretur. Unde unio
hypostatica postea adueniens non purgaret, sed manebat in ipsa a peccato
originali, in quo fuit peccata. Quapropter supposito hoc ordine, q. de facto deus
obseruauit in conditione, et reparatione. Unice ad obsequium ipsi Domini,
nam a peccato originali. Tunc et alia efficax, nisi illa, quam assignant sancti.
Nimirum q. non fuit ipsi Domini omni per carnalem generationem, et de regum
cuiusque concedunt Venire per carnalem generationem, concedunt etiam in pec-
catum orig. de facto.

(3. arguitur ad intentum principale, probandum, et conclusio de sacrifi. Mis.
deducto et lucubratione solida R. P. Abbatis quondam Clumacensis (de quo Vellar-
m, lib. de scriptoribus Ecclesiasticis. Itaque: Petrus Venerabilis Abbas Clumacensis
Bernardi equalis fuit, ut Epistole testantur, Vtuo citoque inire, fuit nobilis Virgineus,
ac l. miles, deinde monachus, cap. 9. lib. 1. ea de causa prope humani generis in
radice corrupta, fuit uisum; sic et eius clammat ex a origine traxit, et tota si-
mul per longa secula legi iustitiae morigerare subiunxit. Misere eam deus quon-
dali bonitate sua perditio homini, et eam saluare uolens, sed nisi iure, nec
uolens, nec ualens dum in eterno Consilio suo querebat, qualiter misere salua-
uistia misere ualens, hoc potissimum occurrit, quo et uisitia seruaretur, et
homo liberaretur, et gratia augeretur, et deus glorificaretur.

Misere itaque deum filij, ad filios hominum, et humanam naturam induens,
et humanis uisib. modis in carne assumpta, non peccat, sed penam
peccati, morte scilicet corporalem suscipit, et tota amplius sua. Illius duplam
mercedem sua, illius sempiternam excluderet, et qua dispensat. Misericordia mi-
serere, uisitia uisitia detraheret, dum pro eterno supplicio hominis, temporale
supplicium dei, et hominis, pro eterna morte hominis, temporali morte dei, et ho-
minis ei offerret. Ita in lib. Mutulato de catholice Eccl. diuinitis offiis, ac mi-
nistriis, variis uerborum, fere omniy Ecclesiasticorum, ac scriptor. lib. 1.
ad R. P. D. N. Gregorium 14. Pontificem Maximum edit. facta Romae 1521.

Ad. Autem ibi loquatur de de regum incarnationis ab eterno facto post peccatio-
nem peccati originali in genus humanum. Constat et illis uerbis: Cum in
eterno Consilio suo querebat, qualiter misere salua uisitia misere ualens
hoc potissimum occurrit. Et.

14. Idem R. P. et S. Petro Damiano, serm. 1. Natiuit. B. V. qui sic inapto, et pro-
sequitur: Natiuitas Beatissimae, et inextinguibile genitricis dei facies charissimae, merito
presequitur

preceptum, et singulare propter hominum consuetudinem, quae totius aetatis humanae salutem
et ordinem. Sicut enim omnipotens Deus ineffabili providentia, suae in aeternum omne quod
homo feret, hominum peccatorum chaos, et machinat periculis; sic etiam redemptio-
nis humanae consilium ante saecula in immensum pietatis suae visceribus habuit.
Et non solum qualia redimeret modum, et ordinem in profundissima sapientia
sue ratione constituit. Repetit etiam quando redimeret, certum temporis circum-
stantiam. In quibus verbis habetur, quod prius Deus perdidit ineffabili providentia
sue in aeternum peccatum primi hominis, quam haberet consilium, qualia redimeret.

15. Eadem Pa. et Minus Celestis in aeternum. Porro ad matutinum ioh.

Remunt videntes longe bi.

Veram vicem mortalem.

Peccat caro, mutat caro,

Regnat Deus, Dei Caro.

In quibus verbis duo sunt notanda. 1° 2° redemptio ipsi Domini solum vocata
mundana, et consequenter supponens peccatum, a quo mundat, ut aliter de hoc
modo loquendi ser. cap. 3°. 2° in illa oratione peccatum caro debet
includi B. Virgo, et similia in illa: mundat caros, tanquam mundata a filiis,
alias Celestia diminuta recubaret redemptio ipsi Domini tacendo redemptio
sue Mater. Quae si fueret praesentia, esset excellentior omni, ac proinde non
tacenda.

16. Idem probatur, quod si deinceps incarnationis posset ante primum peccatum
Celestia inaperet ab Adam, quod eius gratia, et gratia eius esset et meritis ipsi, et con-
sequenter ipsi Domini influxu in illis, ut caput in mentibus, sed Celestia non in apto
Adam in statu innocentie, quod decretum incarnationis non fuit ante primum pecca-
tum. Maior videtur nota et Minus Pa. 1° Celestia, quae antea et hominibus postquam
fuit depurata ipso Domino. Sempiterna fuit sancta, hoc est, nunquam desit gratia sanc-
tificationis in aliquo fidele. hoc enim designatur multis verbis. Simili: Credo unam sanctam
Catholicam et apostolicam Ecclesiam, sicut enim nunquam non fuit et hoc est,
doctrinae veritati, ita nunquam fuit non sancta iuxta, sed si a Adam inaperet
Celestia in illo intermedio, quod fuit apertum Adam, et licet visque ad peritiam
eorundem, vel eternitatem aliter in illis tunc Celestia non esset sancta in
aliquo individuo, quod Celestia non inaperit ab Adam in statu innocentie
constituta, et Iniquitas nec ipsi Domini influxu in illis, ut caput in mentibus illis nec
fuit sponte Celestis, tunc et Iniquitas decretum incarnationis non fuit ante
primum lapsum primi hominis.

2° Pa. illa Minus ex illo ad Ephes. cap. 5° 16. Sicut et ipse dilexit Ecclesiam,
et seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundaretque lavans aqua in verbo
vitis, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam. In quibus verbis expressum videtur fideles
invenire circa amorem suorum. Porro apparet exemplum in ipso Domino qui
sibi sponsam copulavit Ecclesiam tali amore, et dilectione, ut tradidit seipsum
pro ea, mundans eam prius a peccatis. Et explicat Inter. 1° Matrimonium ipsi
Domini cum Ecclesia est tale, ut nullam admittat inimicitiam inter sponsam
et sponsam, et verius ex tale, quod prius mundavit a peccatis sponsam, quae
sponsa ipsi copularetur, ut sic exortaret fideles, ut inter ipsos, et sponsam adimi-
tatione ipsi, et Ecclesiae nulla esset inimicitia. quod postquam ipse Dominus fuit ut sponsus
copulatus Ecclesiae Sempiterna saltem in aliquo fidele permaneret vera amicitia cha-
ritatis.

Charitatis cum p[ro]p[ri]o, q[uod] non erat s[ed] ab Udalamo in statu Innocentis Celeria l[ib]er-
tatis magis.

3°. Nulla minus q[uam] Celeria incepta ab Udalamo, s[ed] non ab Udalamo in statu
Innocentis. Probata ante l[ib]er[um] et s[ed] Augustino super psalm. 128. ad illa verba
S[ed]i expugnauerunt me a iuventute mea. Vbi ait: Celeria loquitur de his quos
tollerat, et tamquam diceret: numquid modo, et non olim est Celeria? argus
Vocantur sancti, est Celeria in terra. aliquando in solo Udalamo Celeria erat, et
expugnata est a parte malo, expeditio Cain.

4°. Pr[imum] idem d[icitur] et Michael de Syra in Glosa V[er]bi Proph[et]e cap. 9. ibi:
Item sciendum est q[uod] una est Celeria, que incepta a l[ib]er[um] Udalamo, usque ad
Udalum electum, qui in fine mundi nasciturus est, secundum q[uod] dicit Beatus Gre-
gorius Rom. 7.

Verba autem S. Gregorii habentia Rom. 7. in Evangelio: h[ec] sunt p[ro]p[ri]a Verbo
Patris familias similitudinem rectius tenet, quam conditor nostrorum regis,
quos conditi, et electi sunt sic in hoc mundo p[ro]p[ri]a, p[ro]p[ri]a, quasi subiectos dominus
indano? qui habet Vincam universalem, scilicet Celeria, que ab Udalamo, usque
ad Udalum electum, qui in fine mundi nasciturus est, quod p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, quod p[ro]p[ri]a
palmites inuit. Hinc itaque Patris familias ad exallend[um] vineam suam minie,
hora 3^a, 6^a, 9^a, et 11^a. operarios adducit, q[uod] a mundi huius initio, usque in finem
ad exallend[um] plebem fidelium Predicatores congregare non desinit.

17. arguitur auctoritate Celeria ad proband[um] matrimonium Ep[iscop]i cum Celeria
fuisse post p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um, et sequenti Ep[iscop]um Domini non fuisse p[ro]p[ri]um Celeria
ante talem p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um Udalami. Ex antiquo ad benedictum in d[ic]to Ep[iscop]o Domini.
Vbi h[ec] verba habent: hodie Celeria p[ro]p[ri]o vincit et Celeria, quoniam in d[ic]to
S[an]cto Ep[iscop]o eius Crimina, Cursum cum munere Magi ad regali nuptias et ex
aqua facto vino. G[ra]tia Coniungit alleluia. q[uod] Coniungit Ep[iscop]i cum Celeria fuit
facta per absolutionem peccatorum Celeria, et sequenti antea n[on] erat facta talis Con-
iunctio, et matrimonium.

18. arguitur probando decretum Incarnationis fuisse post p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um
Udalami et Philipo Haruencio dicto Celemarino, et abbate C. C[on]silio boni p[ro]p[ri]i,
Canonico in d[ic]to P[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um in Hannonia, arguitur Contemporaneo
Bernardi cui scripsit Epistolam, que est in ordine 10. ut refert P[ro]p[ri]um in
Suo Venialib[us] Veritatis Composito et tri[bus] d[ic]tis aduersariis in lib[ro] d[ic]to: et vo-
luntatis fol. m[il]i 172. hic igitur auctor in lib[ro] 6. in Canonica cap. 90. fol. 279.
Vbi ait: l[ib]er[um] illa mulier, que p[ro]p[ri]um Virtutem male continentem aperuit, eamq[ue]
illicite vixum male vixum izetuit, statim sub arbore languosi, vel morti
potius est addita, et eadem mori potius vixit, tamq[uam] hereditaria Celeria, sub hac
igitur arbore, que fuit in m[un]do venuta, tota racem potius mori legi[ti]mus.
tatur, dum in culpa, quam arbor m[un]di lib[er]a, languit omnis, et ingemit creatura, quam
de illis Parentib[us] p[ro]p[ri]um similis gemitura, sub ead[em] arbore vixit pari vinculo
tenebatur, cum diuina bonitas (quod apud se multa vicio seculis tenebatur) p[ro]p[ri]um
benigni, et p[ro]p[ri]um cunctis mulierib[us] hanc elegit, ut per eam redimeret, quos damnari
hereditaria mori coegit.

Inquit verba loquitur de electo ab eterno, ut Curat et illis viciis, quod apud
se multis vicio seculis tenebatur. Insuperque ait, q[uod] B[ea]ta Virgo anteq[uam] eligeretur
in Mater Dei erat, sicut alij pari vinculo languore, et mori addita, et sequenti
eius.

Capit. 16.
Niguo proponunt, et solvunt argumenta, quæ fieri possunt.
Contra predictam rationem.
2^a. Ratio adducta Cap. precedenti ex uno et principaliori fundamento
sententiæ affirmatiuæ. placuit in hoc capite argumenta adducere illam in-
pugnantiā, ut ex eorum solutione magis eius uir eluceat. Pendente autē
argumenta

argumenta contraria ab illa celebri questione inter viros doctos. The. Petrus
Angelus, & Sicut dicitur sub his, autem, an agitur, et conuenienter, an melius. Et per
omnes ex his argumentis deuenit, ut si videretur, conuenienter. Inquit, secundum illam
reuerentiam sententiarum diuinarum ordo secundum rationem nostram inter diuina
decreta assignatus, et quorum ordinatio perdet solus diffinitum contra istam
sententiam. Insuper, quia nos pro modo nostro ordinem diuinorum dec
torum facimus sententiam affirmamus assignamus, ut nostras modulos etiam sufficiat
talis argumentorum decursum.

Quidam 8. claritatis gratia diuina decreta per diuersa signa. In 1. signa
rationis Deus decreuit producere totam naturam, naturam angelicam et humanam
cum gratia. Constat igitur videretur, quod omnis ab ipso semine sit deus deus
ut si ingratia perseveraret, filij eius cum gratia conuerterent. In 2. Deus fac
ret cum peccato originali filij in vtero nascerentur. In 3. decreuit aliquos Ange
los predestinare. In 4. predestinatio de deo gratiam ad perseverandum, et me
ritum beatitudinis; ceteris vero angelis permittit cadere ad manifestandam
nam iniquitatem. In 5. perseverantibus angelis decreuit dare beatitudinem per me
rita, malis vero angelis pennam et torum de culpa. In 6. permittit peccatum
vltimum in omnes descendentes ab ipso per seminale generatione transsumum.
In 7. videns naturam humanam ita collapsam, in talique miseria con
stentem decreuit illam et abitare, in quo iustitia continetur, et decreuit in
carnationis, et liberationis a miseria, 9. et alio hoc dicit. In 7. decreuit uer
bum diuinum fieri hominem mortalem, et peribilem non per carnalem gene
rationem, sed de spiritu sancto, eleuando naturam humanam usque ad vniuers
hipocraticam Verbi, si que conuenienter. In 8. preiudicat omnia merita
ipsum. In 9. elegit beatam virginem Mariam ad hoc ut ex ea ipse nasceretur,
illamque predestinauit ad maternitatem dei, et gloriam beatissimam et illam
sua gratia a peccato orig. mundauit. Meritis ipsi domini (ut vult sententia
affirmativa) in super igitur preseruauit ab omni peccato actuali, quasi medium
conducentem ad dignitatem status dei, et beatitudinem. Inquit, omnes non pariam
sententiam manifestam, nam ab hoc est semper ab omni, nec vnam, nec ab
terram sententiam ascendendo. In 10. et meritis ipsi vult et omnia de
conuenienter, quantum ad sufficientiam. In 11. videtur aliquos predestinare appli
cando efficiunt merita ipsi ipsi. In 12. ad aliquos saluandos, et alios
baptismali vult ut, ut medio ad gloriam resurrectionem, a lijs vero hac, et me
ritis proprijs, ut medio ad consequentiam glorie. In 13. decreuit aliquos etiam
nate de peccato originale tantum, ut sunt quidam, qui ab ipso baptismo de
cedunt, alios vero simul cum peccato originali peccata mortalia committere
permittit, ob que omnia illi damnauit, alios vero decreuit remittere peccata
originalia, et permittit peccata actualia mortifera, ob que illi damnauit etiam.
Ordo vero predictorum decretorum, ut ad hanc conuenientiam pertinet, nam
ut ad alios alibi. Pr. et Bulla Bonifacii 8. in festo Inuitationis B. virginis ubi
superius demeritis. Auditis humanam naturam ad similitudinem, et creatam
Vice decretum creationis vlt. Misericordia dei pietate respiciens, etiam collapsi
nam pre primi Parentis lapsum. Considerans (ecce decretum permissum peccati
et preiudicium illius) illam misit decreuit conuenienter eleuando (ecce decretum
permissum generis humani), ut scilicet Verbum superius, quod decreuit
an

in principio (Ecce decretum incarnationis uerbi) eam a prioribus rebus habueret.
Ecce reprobationem et meritis ipsi. Et infra subdit; quapropter declarat
Iste regis Davidica prelegit Virgine, in cuius Vtero miris spiramine
Verbum ignem Carnem superaret (Ecce decretum electionis Virgini) quod omnia
et solus argumentorum magis contrahunt. 1.º igitur per quatuor argumentis
scilicet: omnis ordinatè volens, prius vult finem, deinde media, et inter
ipsa media illud medium, quod est propinquius fini; sed incarnatio Verbi est
propinquius fini, scilicet ~~verbi~~ ^{glorie Dei} quam redemptio hominum.
quod redemptio hominum non fuit causa veniendi ipsius.

Hinc argumentum 2.º. Secundum ordinem decretorum a nobis assignatorum,
quod deus post peccatum peccatum decretum naturam humanam exaltare, et li-
berare. In quo decreto implicite, utramque connebat, scilicet incarnationis, et redemptio.

In sequenti vero decreto prius fuit voluta incarnatio Verbi; Postea vero redemptio
humani generis per applicationem meritorum Christi. Vnde corpus quod decretum incarnationis
fuit fuit seorsum ad adimplendum decretum precedentis et exaltat et reparat.
naturam humanam. Atque primo quod decretum incarnationis fuit prius, quam ap-
plicatio eiusdem ad redemptum, et sequens si propinquius Deo, et simili,
quod decretum incarnationis fuit prius post peccatum peccatum ad reparandam
divinam naturam humanam.

Vnde ad argumentum informis 2.º distinguenda minor: Incarnatio
Verbi voluta est prius, quam redemptio tali speciali modo facienda
voluta. Concedo minorem; Est prius, quam decretum exaltandi et liberandi
absolutè naturam humanam ergo minor et consequentis in eodem sensu.

Minor quod incarnationis non erat prius quam decretum redemptionis
humane absolutè et sequens hoc redemptio erat propinquius Deo, quod
incarnatio, etiam si sit medius ita propinquius fini, quod erat inconueniens arg.

Præter quod in illo decreto exaltandi naturam humanam, virtualiter etiam
incarnatio continebatur, sicut et redemptio, sed prius voluta fuit exaltatio,
quam liberatio virtute sua sumpta. Vnde seruato ordine utriusque in-
carnatio simul fuit voluta virtualiter, et reparatio a quoque determinatè
specialitatis. Argumentum 3.º procedit de redemptio speciali facta, et de mar-
tali et preterito decretata, quod argumentum non probat, nam precedentis decretum
continebat virtualiter incarnationem, et redemptionem, et applicat, et determinat per
ordinem decretorum subsequentium. Et quidem hoc argumentum scilicet tenet utruque
et incarnatè incarnatè pariter, namque tenet decretum incarnationis in
carne pariter fuisse post peccatum peccatum.

Et arguitur: Nam deus prius vult gloriam animarum Christi, quam gloriam
absolutam predestinatorum, sed deus ante peccatum predestinavit alios
homines quod a peccato prius predestinavit ipsum, et sequens ante peccatum
peccatum ut dicitur decretum incarnationis. Minor præter quod predestinatio
minimè est ante peccatum merita, et demerita.

Præter quod negando minorem, ad probationem vero diuinam, quod predestinatio hominum
non fuit ante peccatum merita Christi, ita non fuit ante peccatum pec-
catum ut dicitur. Vnde argumentum nihil probat.

Postquam in secundum retineat quod ipse affirmat ipsum non veniendum pas-
sibilem, si Adam non peccaret, et sequens quod decretum passionis fuit post
peccatum.

3° arguitur: nam si incarnatio non fuit voluta, nisi et mox peccati prius descenderet
ad redemptionem hominis, quia incarnationis, siquidem propter illam voluit incarnationem.
4° illa voluntas redimendi hominem non fuit ex meritis Christi, sed antecedit eius meritum.
hinc videtur talis voluntas redimendi hominem est voluntas conferendi illi gratiam,
saltem quantum ad sufficientiam. 5° iam non omnis gratia collata hominibus post
peccatum peccati non erat ex meritis Christi, quod ex inconuenientia.

Vno modo simpliciter et simul etiam cum voluntate implicita incarnationis, ut
 diximus in 6.º §. 1.º et sic simul fit utrumque utile, incarnatio, scilicet, et remedium
 peccati. 2.º et propinquo misere nature humane Deus fit sua misericordia
 primis ad exaltandam, et reparandam simul naturam humanam, ut si puniret
 inimicam, quia per invidiam, ne homo ad aeternitatem, quam ipse amiserat perveniret,
 hominem tentavit. alio modo explicite per applicationem meritorum Christi, et hoc
 modo supponunt iam de eorum incarnationis. Vnde tunc remedium peccati
 non est modus, ut incarnatio sonat, sed ut merita incarnationis applicentur.
 In quo sensu loquitur Ihs. 1.º Lib.
 2.º arguit: Nam Christus Dominus fit quia per descensum, quam aliquis angelus.

2.º arguit: Nam qđ omnis sit quia p^{re}descendat, quam aliquis utge luo.

q. decretum incarnationis fuit ante primum peccatum. Sequentia est legitima iuxta ordinem
decretorum in nobis positum. Ante v. d. l. ex illo psalmo 39. in capite libri scriptum est de me.
tum etiam ex illo ad collatentes l. qui est imago dei inuisibilis primogenitus omni creaturae
quoniam in ipso condita sunt universa in celis, et in terra inuisibilia, et inuisibilia, sue
throni, sue dominationes, sue principatus, sue potestates, omnia per ipsum et in ipso crea-
ta sunt, et ipse est ante omnes et omnia in ipso consistit, et ipse est caput corporis ecclesie,
qui est princeps pauperum et mortuis, ut sit in omni ipse primum tenens.

v. d. idem dicitur q. gratia Angelorum fuit collata ex meritis Christi, alios apud
Deum non esset caput influens in Angelos gratiam per se, et sequens in eis
caput ecclesie triumphantis. q. est inconueniens.

Ad idem. Rex negando sententiam primis probationibus Rex cum d. Thoma ad eadem
verba ibi q. in capite libri, id est in voluntate dei Patris scriptum est, id est ordinatum est de me.
q. remanens, uel alibi. est liber predestinationis, q. est liber uice psalm. 68. Delectante
laminari de libro uice, sue salutis. In hoc libro sunt scripti omnes saluandi, sed
per ordinem: q. in capite huius libri scriptum est saluati et omnes sunt scripti
per eum. Roman. 8. quos predestinauit conformes fieri imaginis filii eius est.
Colos. 1. elegit nos ante mundi constitutionem, ut eremus sancti quasi dicat; non
est scriptum de Christo, sicut de alio, sed in capite libri. uel in capite libri psalmi.
q. l. psalmi: Christus est de Christo. Beatus uir qui in alio in consilio in ipsum est.

Et quod est portio libri l. que est ad rem intelligit de hominibus saluandis
per Christum autem: q. in capite illius libri scriptum est saluator, et omnes sunt scripti per eum,
quod etiam indicant uerba, que sunt ad Rom. 8. quos predestinauit etc. Constat
autem ipsum Dominum esse saluatorem hominum, non Angelos, iuxta illud symbolum:
qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de celo etc.

Ad authoritatem v. l. ad collatentes. Rex q. nullis uerbis: qui est imago dei
uice ad illa: et ipse est caput: Coquitur s. Paulus de Christo Domino, ut deo. Unde s.
Thomas explicans illa uerba ait: Circa l. sciendum est q. utriusque sic intelligunt
quasi dicat primogenitus, q. sit l. creatura, sed hic non est sensus ut patet.
unde reliqua in s. Thoma, si tibi placet. ad collatentes. l. l. l. l.

Sequentia v. Verba: debuit, et ipse est caput corporis ecclesie etc. intelligunt
respectu hominum. Unde signanter addit, q. est primogenitus ex mortuis, Angelus enim
non sunt mortui. Et respondet: q. subdit. et per eum reconciliare omnia in ipsum.
Stat enim ipsum Dominum homines, non Angelos reconciliare deo.

q. v. Subdicit: peccata per sanguinem crucis etc., sive que interior, sive
que in celis sunt sic explicat s. Thoma, inter Deum et hominem causa discordie
fuit peccatum. Inter Iudeos, et Gentiles lex. Ipse per crucem deuenit peccatum
et impleuit legem, et ita remouit causam discordie ad Heb. 12. Accedimus
ad Ieronimum Montem, et ciuitatem dei uiuentis. Hieronymus l. 12. et sic reconciliati
sumus. Et ita sunt peccata, sive que in celis, sive que interior ut angeli, et
Deus; sive que interior, sicut Iudei et Gentiles. Cum enim voluntates Ange-
lorum sint conformes voluntati diuine, sunt discordes illi, cui voluntas diui-
na discordis est, et sunt peccata, seu conuerses cum illis, qui voluntati diuine
concordant.

Ad l. am. Probationem antecedentis Rex q. Christus Dominus non influit in gratiam

et

et premium essentiale Angelorum, sed tantum in premium accidentale, ut constat ex ista.
q. 29. de Virtut. art. 4. ad 5. m. v. inquit. humanitatem xpi ordinari ad influ-
entiam in homines, sicut ad finem intentionis; influxus autem in Angelos non est influxus
ut finis incarnationis, sed incarnationem consequens; et art. 7. ad 5. m. q. Angelus
quoniam ad premium essentiale nihil meruit, valet tamen quantum ad premium
accidentale.

Sed ista 1. q. 2. xpi dominum perfectiori modo esset caput celestis triumphantis,
si etiam influeret in premium essentiale Angelorum, ut et se constat, sed id,
q. perfectius est, xpi dominum est tribuendum. q. debemus illi concedere influxum, etiam
in premium essentiale Angelorum.

2. q. 2. predicto modo non soluta, q. 2. xpi dominum, sit caput influens in gratiam,
et premium essentiale etiam hominum. q. predicto modo dicendi non potest tamen exi-
stare. Pr. q. gratia collata Adamo in statu innocentie non erat et meritis xpi in ho-
modo dicendi, et digne nec gloria correspondens tali gratie. q. modo xpi dominum
non influat in premium essentiale Adamum.

Si dicatur istam gratiam collatam Adamo in statu innocentie fuisse per peccatum
deperditam; reuocatum v. per meritum xpi dominum. Unde gloria correspondens
ipsi gratie et et meritis gratie ac proinde in sequia q. 2. xpi non influat, ut caput
in gloriam seu premium essentiale Adamum.

In contrarium dicitur: nam hec est differentia inter peccata et gratias, quod
peccata semel remissa nullo modo remanent, at v. gratia, seu meritum, ergo
si quis peccatum mortale committat, remanent in acceptione diuina, et reui-
uiscunt per penitentiam. q. illa gratia Adamum, et merita que habuit cum illa
etiam post peccatum commissum remanerunt in acceptione diuina, et digne
retribuuntur postea per penitentiam. q. saltem illa gloria, que correspondet
illi gratie, et meritis, ut remanentibus in accept. diuina, non est et meritis xpi.

Ipsa et explicata: Causa alicuius modi per ablationem impedimenti non est
causa per se illius modi, sed tantum per accidens, ut patet quando quis aufert
impedimentum lapidi sursum extensum; ille namque descendens lapidis non
est a remouente impedimento, tanquam a causa per se, sed vel a genere ante
vel ab ipso lapide, iuxta diuersitatem sententiarum, de quibus non modo, sed
illa gratia et merita Adamum in statu innocentie erat in acceptione diuina
et impediebatur per peccatum, q. si xpi dominum non fuit causa talis gratie, nec
merita ipsius, sed solum remouit impedimentum, scilicet peccatum, gloria
correspondens illi gratie post ablationem impedimenti, non erit a xpo, nec et
meritis ipsius, et digne non influat in premium essentiale Adamum.

Ad 2. m. arg. 3. bene ibi. Ad 1. m. impugnationem. Pr. ipsum dominum
esse caput celestis triumphantis, et militantis perfectiori modo, supposito
ordine a Deo indubito. Cum igitur, ut iam probauimus, decorem incarnationis
fuerit post premium peccati Adamum, et digne q. postea cepit xpi esse spiritus,
et caput celestis. sit inde ut xpi dominum tribuat omni influxus perfectiori
modo, ordine predicto seruato, et digne cum Angelis fuisse premium predicationis
ad gloriam ante decorem incarnationis, sequitur exinde q. xpi dominum, ut caput
celestis triumphantis, non influat in premium essentiale illorum, sed tantum in
premium accidentale Angelis, et incarnatis sequens, non propter defectum
virtutis

meritis Capitis, sed q^a iam supponebatur p^{re}miu collatum essentiale. Unde t^{er}g^o Dominus
et Caput perfectissime Celens militantis, et triumphantis, q^uare in omnes partes
Celens Vtriusque influat p^{re}miu essentiale, si illud iam non uiperet collatum, q^u
Non est defectus Capitis, q^u actualiter non influat, nisi in meritis, que actualiter sunt
illi coniuncta. Unde q^u non influat in aliquo, non est defectus influus, seu uicinis
Capitis, sed coniunctionis meritorum ad caput.

Ad 2^{am} conpugnationem Parens responderi l^o q^u etiam si Adam haberet
p^{re}miu essentiale aliquod et in p^{re}miu gratia, in statu innocencie ipsi collata ante
peccatum t^{er}g^o, non esset inconueniens, sicut et de p^{re}miis Angelorum dicitur:
Non enim Celoria incipit ab ipso in statu innocencie, ut iam probauimus, et fre-
quenti nec conueniens ad p^{re}miu escaput Celens.

2° Arg^o t^{er}g^o Dominus alia influat in p^{re}miu essentiale Adam, ac causa que
influit in effectum tantum remouendo prohibens, siquidem t^{er}g^o Dominus remouet
prohibens, scilicet peccatum. Conferendo gratiam de nouo, et peccatum in
tali causa ad illa gloriis essentialia adiungit, que correspondet gratia collata
per penitentiam, etiam si in maiori gratia ante peccatum staret. Unde
si aliquis p^{er}g^o amitteret per peccatum gratiam, ut octo, et renouaretur
gratia, ut quatuor, et cum illa decederet q^u uita, p^{re}miu essentiale tantum
erit, ut quatuor, sicut p^{re}miu accidentale ante maius, ut p^{er} q^u illa gloriis
habeat dupliu titulo, et per 1^{am} gratiam, et per 2^{am} non uacat modo
Celens, et de p^{re}miis questionis de re reuincencia meritorium et agitare.

Eodem modo Philosophandum est in Adamo, cui fuit gloria collata
secundum quantitatem, et mensuram gratia, cum qua e uita decuit. Unde
t^{er}g^o p^{re}miu essentiale gloriis habet et meritis t^{er}g^o, sicut non omne p^{re}miu
accidentale, q^u non est inconueniens, ut de Angelis dicitur, et per hoc patet
etiam ad Confirmationem, q^u ille, qui tollit impedimentu lapidi ad descensum,
nec producit lapidem de nouo, nec tribuit ex aliquo Cuiuslibet, ratione
aliis descendat. At 2° ablatio impedimenti, id est peccati, non fit nisi
tribundo de nouo gratiam, cui p^{re}miu debeat, et ratione cuius increati.

Insuper illud p^{re}miu, sive essentialis, sive accidentale sit, corres-
pondens 1° gratia Adam, etiam debet t^{er}g^o Domino, q^u Adam t^{er}g^o ius
amiserat per peccatum ad illud. Unde fuit si Rex aliquis p^{er}g^o Cuiuslibet
a ligum alicui tribueret, et alteram Cuiuslibet equalis, quam alter
haberet, quam q^u perdidisset. Sententia lata per crimen Rege maiestatis
eodem tribueret, non non minus, ut hanc Cuiuslibet deberet Regi, ac ille illam.
Si similiter Adam per peccatum amiserat de facto ius ad p^{re}miu essentiale
q^u habebat per primam gratiam. Unde cum postea meritis t^{er}g^o, hoc ius
recuperaret, non minus est illi obligatus, ac si 1° per t^{er}g^o illam gratiam
accepisset; et Regis t^{er}g^o Domini influat in p^{re}miu correspondens illi
gratia 1° collata, quodcumque illud sit.

3° Rex q^u gratia collata Adamo in statu innocencie non fuit cum iure
ad gloriis, q^u cum nondum esset p^{re}destinatus, quando in mente diuina fuit
Cum illa gratia p^{re}quisitus, non erat ordinatus ad hoc ut cum illa gloriis consequeretur,
nec deus p^{re}parauit dare gloriis illi de vi illius gratia. Unde tantum
modo habebat ius ad amicitiam cum deo, q^u 2° transferendy erit in
gloriis.

gloriam, vel nondum erat deceptum, et dissequenti illi gratia propter in illo statu non-
dum de se habere gloriam, poterat enim Deus abique aliqua iniuria, dum aliud non
deceperet, Adamum non glorificare, sed se relinquere in sua amicitia, ducen-
ti tamen esset, qd si Deus non previderet ipsum peccaturum, transferret illum
in gloriam, sed tunc gloria non deberet gratia ut 1° collatur, sed ut postea ordinat
ut medio ad gloriam.

5° arguitur qd si deceptum incarnationis fuit post primum peccatum Adam, et
fuit post primum omnia alia peccata actualia, sed hoc est falsum, qd et si deceptum
incarnationis fuit post primum peccatum Adam, sequitur est nota. Min. Pt. 1° q. multi
homines non nati sunt nisi et merito ipsi, quales sunt illi, qui per miracula fuerunt
genti. 2° q. plura peccata actualia fuerunt primum post deceptum incarnationis,
ut peccatum blasphemant, et crucifixum ipsum. Mai. 10° Pt. 1° q. peccata acci-
dalia oriuntur et originalia. 2° q. peccata actualia pertinent ad ordinem nature. Ndo
autem nature est prior quam ordo gratia. 3° q. ideo deceptum incarnationis po-
tuit post primum peccatum Adam, qd ipse venit propter remedium illi, sed etiam
qd venit propter remedium peccatum actualis. qd vel ratio probatur non potest
qd deceptum incarnationis fuit post primum peccatum origi-
etiam post primum omnia peccata actualia.

Huius arg. 1° negando maiorem. Ad primum probatur aliter, qd necquid
peccata actualia oriuntur et originalia, non sequitur, qd primum peccato originali
preiudicant etiam omnia peccata actualia formalia, et in se, sed tamen videntur
et in sua causa, qd sufficit ad hoc, ut ipse Dominus ducatur venire, ut nos ab illi
liberaret, qd eo ipso qd natura humana esset per peccatum origi-
collapsa, si non
sanaretur, vel gratia spiritali iudicaret, omnia peccata actualia committeret.
Unde cum deceptum incarnationis fuit post talem lapsum, ipse Dominus,
ut nos redimeret a peccatis, etiam actualibus, vel gratiam conferendo, ut
non committerent, vel per gratiam sanando, quantum ad efficaciam, ut suffi-
cerent. Si Deus permitteret, per q. ad 3^m probationem maiorem.

2° ad probationem. Ra. qd licet peccata pertineant ad ordinem nature.
Cum liberum sit Deo illa permittere, vel non, ipsamque permissionem ad ordinem
supernaturalem ordinaret, non sequitur, qd Deus illa permitteret ante predestinationem
ipsi Domini. Abstemus modo ab illa quaest. an scilicet permittit peccati posuit esse effectum
predestinationis.

3° arguitur qd Deus non permittit malum, nisi propter maiorem bonum inde
eligendum, et de qua tale bonum se habet, ut finis intencio talis permissionis, et de-
quencia prius volit, nam ordinare volens prius vult finem, quamea quae sunt ad finem.
Sed permittit peccati Adam fuit volit propter bonum incarnationis. qd incarnatio
prius volita a deo, ut finis intencio, et cuius intencio fuit secundum tale medium,
scilicet permittit peccati Adam, et de qua deceptum incarnationis non fuit
post primum peccatum Adam, sed ante, sicut deceptum Abig. Terri. 1° q. a
precedit praesentem meritum in sententia Thomistarum. Nam secundum mag.
electis ad gloriam est ante primum meritum.

Ad hoc argumentum negatur minor. 1° bonum, propter qd Deus permittit peccatum
fuit manifestatio eius bonitatis, omnipotentiae, iustitiae, et munificentiae, eo ordine,
quo ponimus inter decreta divina. 2° iuxta illa verba, quibus Clemens dicit
in.

In Sacrificiis Nring: Deique humanę substantię dignitatem mirabiliter Condidit,
Et mirabiliter reprimari de nobis per huius aq̃ue est.

7.º Arguitur: q^d Ips Dominus est finis omnis creaturę. q^d fuit l. inteng. q^d omnes
Creaturę. q^d Decretum. Incarnatio finis p^{re}sumitur p^{re}sumitur peccatum. Etiam.

Ad hoc arg^o. R^o. quod si loquamur de ipso Domino, ut deo. non ex dictis ex finem
t^{er}minis Creaturę, iuxta illa uerba sacre p^{re}dicis: Vniuersam p^{ro}p^{ter} semetipsum gerat et deus.
Et autem loquamur de ipso Domino, ut homo. est. sic est finis inteng. t^{er}minis, ut reprimari,
ut l. reprimari. Et sic l. inteng. Et hoc autem non sequitur q^d fuit decretum Incarna-
tionis ante p^{re}sumitur peccatum. Si autem loquamur de Creaturę, ut l. Conditis,
sic sunt effectus Incarnationis imperat^{is} ab eum modum. q^{uo} substantia p^{re}destinatio
est effectus p^{re}destinationis, et p^{re}sumitur ad p^{re}destinationem, et similiter ad Incar-
nationem.

8.º Arguitur q^d si decretum Incarnationis esset p^{ro}p^{ter} p^{re}sumitur peccatum, esset bonum
Occasionatum, et supponit peccatum, ut penitentia; sed inconueniens est. q^d tanquam
sit bonum occasionatum. q^d non sit p^{ro}p^{ter} p^{re}sumitur peccatum.

Ad hoc arg^o. R^o. q^d bonum occasionatum est duplex: aliud ex natura sua, ut
penitentia; aliud non ex natura sua, sed ex uoluntate dei, si res ordinari, et hoc
modo non est inconueniens, q^d Incarnatio sit bonum uoluntatis ex occasione peccati.
q^d potuit etiam ex uoluntate etiam si in peccato non esset de facto aut si uoluit deus
res ordinare.

9.º Arguitur: q^d si non fuit p^{re}destinatio ante p^{re}sumitur peccatum. t^{er}minis de-
cretum, quę nunc sunt. q^d ex uoluntate decretum nullus esset p^{re}destinatio, si illis
non peccaret, siquidem p^{re}destinatio fuit facta p^{ro}p^{ter} t^{er}minis, et frequenter, uel nullus
esset p^{re}destinatio, uel esset a t^{er}minis p^{re}destinatio. q^d est inconueniens.

Ad hoc argumentum R^o. q^d si deus non p^{re}sumitur peccatum t^{er}minis, aliter
disponeret decreta, ac de facto disposuit. Unde uel p^{re}destinaret, uel non, de-
cretum, uel non, decretum Incarnationis p^{ro}p^{ter} deceptio uel diuine volun-
tatis. Unde non sequitur q^d nullus esset p^{re}destinatio, sed q^d deus aliter res disposui-
ret, ac de facto disposuit. Nec enim, ut inquit d. Th^o. 1.º ad th^oim^ost^oh^o.
1.º lect^o. q^{uo}da. ut reuelat^{ur} in 1.º argumento p^{ro} ratione p^{ri}ncipali. uide ibi.

10.º Arguitur arg^o. d. Th^o. 3.º q^{uo}da. 1.º art^o. 3.º ibi. 5.º Preterea Incarnationis mirum
est l. 1.º uoluntati Reuelatum, ut patet per hoc q^d dicit: hoc nunc o et mihi me^o est. quod
Oppositum dicit esse magnum Sacramentum in xpo, et in ecclesia, ut patet Ephes. 5.º
Sed homo non potuit ex p^{re}sumitur sui tantum eadē ratione, qua nec uirg^oly, ut illi
Ingenitum probat. Sapientia generis ad litteras. q^d etiam si homo non peccaret, deus
Incarnatus fuisset.

Cui argumentum sic Respondet ad 5.º sciendū q^d nihil prohibet alicui reue-
lari effectum, cui non reuelari causam. Potuit igitur 1.º p^{ri}ncipali reuelari Incarna-
tionis mirum sine hoc q^d esset p^{re}sumitur sui causis, non quicquam cognouit effectus,
Cognouit et causam.

Sed ita 1.º q^{uo}da. Congruentia ex causam et effectum reuelare, quam effectus
solum. q^d Congruentia fuit q^d deus uolens utrumq^{ue} reuelaret, et incarnat^{us} ē,
et motus ignis. R^o. q^{uo}da. q^{uo}da. secundum ordinem de facto a deo in uoluntate, non fuit
Congruentia utrumq^{ue} reuelare, non enim Congruentia congruebat utra-
que in statu Innocentis Constituto p^{re}sumitur penitentia p^{re}sumitur.

2.º Contra solutionem arguitur, q^a cognito effectu, naturalia inurget desiderium cognoscendi causam, et dum tale desiderium non impletur, anxietatem quamdam causat indeindexante, sed non conquisit, ut videtur in statu innocentie haberet anxietatem aliquam, ut inquit S. Augustinus lib. 12. de Civit. Dei cap. 10. q^o non sit congruus, ut Adamo revelaretur incarnatio, et non causa illius.

Ad hoc arg. 3. dicitur q^a in iis, quae Deus revelat, maxime sunt supra naturam, ut regit, ut in illo, cui per revelationem non accendit desiderium sciendi plus, quam si revelaret, sed is est conquisit, et quies, q^a si desiderium sciendi videretur, Deus illud opere completeret, q^a et experientia constat in omnibus iustis (qualis erat Adamus in statu innocentie) quibus summo perie commendata a Patribus spiritualibus ipsorum, ut non curiose interrogent, sed loquantur secreta divina cognoscere.

3.º Contra predictam solutionem arguitur, q^a si Adamus in statu innocentie inquireret an ipse venisset ipso non peccante, absq^{ue} dubio responderet q^{od} sic, q^a ipse erat revelata incarnatio futura, q^a vel Deus carnem assumeret, vel Adamo non peccante, vel q^{od} Adamus desperaret, q^a non conquisit illi statui.

Hic arg. 4. dicitur S. Th. in 4. lib. simili primap. q^a 24. art. 4. ubi arguitur: 5.º Preterea 1.º homo nesciret cogitationes hominum, et futura contingentia, ut dicitur Eccl. 1. si igitur aliquis super his sibi falsum diceret, deceptus fuisset.

Cui arg. 2. ita satisfait: ad 1.º dicendum, q^a alius dicenti falsum de contingentiis futuris, vel cogitationibus cordium, homo in statu innocentie non credidisset ita cito, sed credidisset q^{od} hoc esset possibile, et hoc non esset estimare falsum, vel posset dici q^{od} diuinitas ei subueniret, ne desperaret in his, quorum scientiam non haberet. Nec est instantia, quam quidam dixerunt, q^a intentat non fuit ei subuentum, ne desperaret. Sicut tunc maxime indigeret q^a iam preceperat peccatum in animo, et ad diuini auxilii recursum non habuit. Per q^{od} patet ad predictum argumentum.

1.º Arguitur q^a Et per dicta sententia videtur sequi eadem inconuenientia, quae quibus obicit lib. 5. thesauri cap. 3. 1.º ex q^{od} si ignis propter hoc factus esset, deberet nobis gratias agere. 2.º q^a remedium peccati esset per fecit substantia incarnationis. 3.º q^a superuacanea esset incarnatio post redemptionem q^a prius fuit incarnatio intenta. Et frequenter decretum ipsum, quod decretum mortis creationis. Ac proinde decretum incarnationis non fuit post peccatum, peccatum sed ante, et de qua etiam si Adamus non peccaret, ipse venisset.

Hic arg. 2. dicitur Hieronimus, Contra quos S. Gregorius auertere filij dei esse creaturam, et tamen creare, q^{od} a deo, quoniam a Magistro, atque Aristotele dicitur, ut esset minor ad opera sua, ut patet in principio eiusdem capituli. 3.º Et in hoc sensu loquendo optime sequuntur predicta inconuenientia, quod cum nos auerimus ipsum dominum fuisse sine intentum ad manifestanda diuina attributa, et exaltandam naturam humanam, mirabilis modo illam respiciendo, quam creauit. Et quo non sequitur, quod ipse deberet nos regere agere, sed nos ipsi, in quamvis deo, q^a cum nos credidimus causam ut perderet nos, et contra fuit reparando, in quamcumque homo v. q^a ipse pronos fuit par. Cuius patris creatio fuit culpa nostra, quae esse bonum ipso domino non attulit, sed ex misericordia diuina contrarium, q^a ipsa merebatur deperire.

Vnde ipse Dominus inquam tum homo debet gratias Deo referre, non nobis. Nos
autem Deo, et ipsi inquam tum homo.

2^m Inconueniens etiam non sequitur, q^d omnes nos ad ipsum, ut ad finem, uel
elictum, uel imperatum ordinamur, ut iam antea diximus in 7. arg^{to}.

3^m Inconueniens etiam non sequitur, q^d ipse Dominus non solum fuit instrumentum,
sed etiam causam principalis nostrae salutis meritoria inquam homo, ratione cuius
non solum nobis, sed etiam ipsi meruit exaltatio nem iuxta illud Pauli: factus est
obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis, Propter q^d et Deo exaltauit illum,
et donauit illi nomen, q^d est supra omne nomen etc. Vnde peracta redemptione,
non penitus remanuit ipse. Instrumenta autem, quae solum habent esse ualida
super fluxum Consequuto effectui, sicut medicina, ut tali Consequuta integra sanitate.

de his q^d Instrumentis loquebatur S. Quir. q^d ut melius percipias, accipe uer-
ba ipsius in dict. lib. 5.º Thomae Cap. 3.º ibi: Sed haec quae sequuntur multo
inconuenientiora sunt, atque absurdiora, nam si ut nos ceterasque creaturas
per filium Deum produceret ipsum, (ut heretici dicunt) ex nihilo produxit, existit pro
propter nos factus, non propter illum, et ita non propter nos ipse eximus creaturae
ipse uero instrumentum ad creandas ^{creaturas} creaturas. Cum q^d gratiam etiam nobis non agel,
quapropter nos est? Erit etiam pro gloria nostra, ut femina uirgine femina enim (inquit
Paulus) gloria uiri est. Non enim uir creatus propter femina, sed femina propter uirum.
Nam si propter nos factus est filius, et non propter filium, nos; eximus nos ipso multo propter ratio-
nem, q^d absurdissimum est. Nec q^d creatura est ne propter nos natus est, sed cum natura
Deus, ut etiam pater sit, adire nos a nihilo, cum Patre, et Spiritu Produxit. Propterea
si propter nos filius factus est, ut dicere audent, primi nos eximus apud Deum; sic enim
Deus nos primo; deinde filius propter nos intentione uidebitur. Unde q^d necessitate
impulsus: quoniam aliter nos creare non posset, filium produxit, quem secundum
ipsum non produxisset, nisi creare nos uoluisset. Quare nobis creatis supponamus
nos uidemus filius, quam ipse Pater Creaturis Produxit iam non indigeat.
Sed Contra dicit q^d in singulis Ecclesiis dicit q^d filius Dei propter nos ho-
mines, et propter nostram salutem descendit de celis etc. q^d Notitia salutis fuit causa
finalis incarnationis, et si e contra: siquidem ipse propter causam finalem indi-
care uidetur.

Hinc obiectum Deo ex dicit q^d finis incarnationis fuit mirabilior manifes-
tatio diuinorum attributorum, quam per creationem, et exaltationem humanam naturam,
in qua exaltat. Incarnatio includit iuxta illud Ecclesiae in primo ad marianum
in die Assensionis ibi: Remane uidentes Angelis

Veram uicem mortaliem.

Peccat caro, regnat caro

Mandat Deus, dei Caro.

In praedicta autem exaltat. etiam liberatio peccati includit, quia liberatio
et liberatio estque iam exaltatio. Propter q^d praedicta argumenta potius pro-
bat peccatum prius fuisse peccatum, et eius remedium, seu liberationem orientant,
quam deus tum incarnationis operis faciam.

2. arguit et dicitur: cum praedicta illi uerbis dignum quippe prius
cum reputamus, Vnumq^d ipse fidelis, ut omnipotenti Deo, cuius providentia
cuiusdam

Eiusdem Virginitatis humilitatem ab eterno prospiciens pro Concilianda suo auctori humana
natura, lapsum primi hominis eterne morti obnoxia, tam sui Virginitatis habitaculum Sancti
Spiritus preparat. Concedit, et quia carnem nostram iuxta libitatis pro redemptione populi sui
assumeret, et immaculata Virgo, nihilominus post partum remaneret. Respicit im-
maculatam Virginis mira Conceptione gratias et laudes referant, et in tanta prop-
ter ea in celsaria Dei, munus, et alia divina officia dicant, et illis interueniant. indul-
gentiis, et peccatorum remissionibus iuuuant. Ut et unde fiant eiusdem Virginis meritis,
et intercessionem diuine gratie apiores.

At quibus uerbis si arguitur Summus Pontifex, ut imitet fideles ad laudes referen-
das pro immaculatam Virginis mira Conceptione duo premittit. 1. q. d. Virgo
est Constativa generis humani, et sedula oratrix ad filium pro genere humano
intercedens. 2. q. d. ab eterno providentia diuina pro reconcilianda suo auctori
humana natura, lapsum primi hominis eterne morti obnoxia B. Virginem sui
Virginitatis habitaculum Sancti Spiritus preparat. Concedit. Respicendo ab eterno
Virginis humilitatem. Sed si de eodem Incarnationis est post premium peccatorum
et hac ratione non sequeretur, q. d. deberemus celebrare Conceptionem B. Virginis, ut factum
ab eo peccato originali. 3. q. d. uel de eodem Incarnationis non fuit post premium
peccatorum, uel et hoc non sequitur q. d. B. Virgo fuerit Concepta cum peccato originali.

Huius arg. 1. q. d. et ipso habito de eodem Incarnationis fuisse post premium
cum peccato originali, et q. d. preparatio B. Virginis, ut esset habitaculum filii Dei, fuit
post premium peccatorum, siquidem fuit talis preparatio facta pro reconcilianda
suo auctori humana natura, lapsum primi hominis eterne morti obnoxia, eo
ordini de eodem, quo supra permittimus 2. q. d. 2. q. d. et proinde et hac parte potius
roboreta ratio assignata pro sententia affirmatiua.

quantiq. v. ad 2. q. d. Summus Pontifex proponit monitum, ut celebremus
Conceptionem B. V. q. d. subiit ipse pro nobis intercedit. Monitum v. ad reddenda
Deo gratias pro mira B. V. Conceptu. exponit, cum dicit, q. d. Deus per super-
uenientem Spiritum Sanctum dignum sui filii habitaculum preparauit.
Monitum v. ad celebrandam Conceptionem B. V. in sensu opinionis negatiue reliquit
Videas auctoris collentis, sicut et unus Perdicam officij, et lucrum indul-
gentiarum.

At me
dat per
quam da
12. a
m. a. r.
um rep.

At M. D. P. 1716
at the house of Dr. King
I have been ever since
in the bed of my bed

July